

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับ
ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

The Development of Entrepreneur Competencies Indicators for
Basic Education and Higher Education Students

ดร.ถวิกา เมฆอัครกมล

ดร.นารท ศรีละโพธิ์

งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

**ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา**

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย ๑๑ เดือน ตั้งแต่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการวิจัย

๑. ดร.ถวิกา เมฆอัครกรณ์ ภาควิชาการอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒. ดร.นารท ศรีละโพธิ์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ การศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ จากเอกสาร งานวิจัย และสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ จำนวน ๗ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม เก็บจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕๑๔ คน ระยะที่ ๒ การพัฒนากรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ กลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่ ๓ การตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๔ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบจากการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลร่วมกันได้ร้อยละ ๕๗.๗๒๓ จากนั้นพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัด พบว่า มี ๓ ด้านคือ ๑. ด้านความรู้ (การจัดการองค์กร และพื้นฐานธุรกิจ) ๑๐ ตัวชี้วัด ๒. ด้านทักษะ (การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการประยุกต์องค์ความรู้) ๑๔ ตัวชี้วัด และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (บุคลิกภาพ และการจัดการตนเอง) ๑๐ ตัวชี้วัด โดยระดับอุดมศึกษามีครบทุกตัวชี้วัด ส่วนระดับมัธยมศึกษา ด้านความรู้ ๙ ตัวชี้วัด ด้านทักษะ ๑๒ ตัวชี้วัด และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ๑๐ ตัวชี้วัด และระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ ๔ ตัวชี้วัด ด้านทักษะ ๕ ตัวชี้วัด และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ๘ ตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดแตกต่างกันตามระดับการศึกษา

คำสำคัญ : ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ, การศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระดับอุดมศึกษา

Research Title: The Development of Entrepreneur Competencies Indicators for Basic Education and Higher Education Students

Researcher: TAWICA MEKARKAKORN, Ph.D. and NART SRILAPO

Faculty: Education

Department: Vocational Education and Education

Abstract

This Research aimed to study and develop entrepreneur competencies indicators for Basic Education and Higher Education. The mixed methodology was used in this research and it comprised 3 phases namely phase 1: Study and develop entrepreneur competencies indicators from documents, research papers and interview 7 known groups. The data analyzed by content analysis. Then collected 514 sample sizes by using questionnaires and data were analyzed by an Exploratory Factor Analysis, phase 2: Develop the draft of entrepreneur competencies indicators for basic education and higher education students which using guideline from 3 focus group discussions each group of 9 experts and data were analyzed by content analysis, and phase 3: Compile entrepreneur competencies indicators document for basic education and higher education students which using interview 14 experts and data were analyzed by content analysis.

Research result revealed that the factor of entrepreneur competencies indicators by using EFA to explain the cumulative variance of 57.723%. Then development and examine the quality of indicators found that there are 3 dimensions. The first is knowledge (organization management and business foundation) consists of 10 indicators. The second is skills (self-learning and development, working with others and application of knowledge) consists of 14 indicators. And the final is attributes (personality and self-management) consists of 10 indicators. With Higher Education contained all of the indicators, the secondary level contained 9 indicators of knowledge, 12 indicators of skill, and 10 indicators of attributes, and the primary level contained 4 indicators of knowledge, 5 indicators of skill, and 8 indicators of attributes. Each part has its details differ according to education level.

Keywords: Entrepreneur Competencies Indicators, Basic Education, Higher Education

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา เป็นโครงการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณที่ให้โอกาสในการศึกษาและพัฒนาผลงานทางวิชาการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วง และประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดีเนื่องจากการอนุเคราะห์จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทั้งผู้สอนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา รวมทั้งกลุ่มผู้ประกอบการ ที่สละเวลาให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะ การเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระยะของการดำเนินการวิจัย รองศาสตราจารย์. ดร.นลินรัตน์ รักกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิธัญญา วัฒนโธ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะในพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนการทำโครงการวิจัยด้วยดีมาโดยตลอด ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าผลจากโครงการวิจัยจะเป็นประโยชน์และมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๓
นิยามศัพท์เฉพาะ	๔
กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕
คำสำคัญของการวิจัย	๗
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/การทบทวนวรรณกรรม	
ผู้ประกอบการ	
๑. ความหมายและคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	๘
๒. ข้อดี ข้อเสียของการเป็นผู้ประกอบการ	๑๐
๓. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเป็นผู้ประกอบการ	๑๑
ตัวชี้วัด	
๑. ความหมายของตัวชี้วัด	๑๑
๒. ประเภทของตัวชี้วัด	๑๒
๓. ลักษณะตัวชี้วัดที่ดี	๑๔
๔. การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด	๑๔
๕. แนวทางตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด	๑๕
สมรรถนะ	
๑. ความหมายของสมรรถนะ	๑๖
๒. สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	๑๘
๓. การวัดความเป็นผู้ผู้ประกอบการ	๒๑

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๑. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ	๒๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
ระยะที่ ๑ การศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	๓๐
ระยะที่ ๒ การพัฒนากรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา	๓๒
ระยะที่ ๓ การตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา	๓๓
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ	๓๖
ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๗๑
ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน ในระดับอุดมศึกษา	๙๖
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	๑๑๘
อภิปรายผล	๑๓๒
ข้อเสนอแนะ	๑๓๕
บรรณานุกรม	๑๓๗
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	๑๔๔
ภาคผนวก ข	๑๔๖
ประวัติผู้เขียน	๑๔๗

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ ๒.๑	องค์ประกอบการวัดการเป็นผู้ประกอบการ	๒๑
ตารางที่ ๔.๑	ตารางวิเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ	๓๗
ตารางที่ ๔.๒	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	๔๗
ตารางที่ ๔.๓	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๘
ตารางที่ ๔.๔	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่ไม่นำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ	๖๐
ตารางที่ ๔.๕	การวัดความเหมาะสมของความสำคัญขององค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการด้วย KMO and Bartlett's Test	๖๒
ตารางที่ ๔.๖	ค่าสถิติสำหรับแต่ละปัจจัยทั้งก่อนและหลังการสกัดปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	๖๓
ตารางที่ ๔.๗	สรุปผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	๖๕
ตารางที่ ๔.๘	สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ	๗๗
ตารางที่ ๔.๙	ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๘๓
ตารางที่ ๔.๑๐	ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังปรับแก้	๙๑
ตารางที่ ๔.๑๑	สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับชั้นตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ	๑๐๑
ตารางที่ ๕.๑	เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ	๑๒๕

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย
ภาพที่ ๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

หน้า

๖

๒๙

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของโลกและของประเทศไทยอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การปฏิวัติดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การนำหุ่นยนต์มาใช้ในอุตสาหกรรม การค้าปลีกที่ใช้ระบบ e-commerce ส่งผลให้ การจัดการศึกษาของไทยต้องมีการปรับตัว เนื่องจากอาชีพบางอาชีพจะหายไปและมีอาชีพใหม่เกิดขึ้นมาทดแทน ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยทักษะที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship) เพราะ ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ จัดตั้ง ดำเนินการ ควบคุม รับผิดชอบต่อผลกำไรขาดทุนและความเสี่ยงของธุรกิจที่เกิดจากแรงบันดาลใจ การแสวงหาโอกาส การบูรณาการองค์ความรู้ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ผู้ประกอบการจึงมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์เทคโนโลยี กระบวนการหรือผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในด้านสติปัญญาและความมานะพยายามของบุคคลเกิดการแข่งขันเสรีทางการค้า และช่วยให้เศรษฐกิจทุกระดับของประเทศมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง (สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; บุญทวรรณ วิงวอน, ๒๕๕๖; อรพรรณ จันทร์อินทร์, ๒๕๕๔)

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการศึกษานำร่องโดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาด้วยการนำสมรรถนะหลักด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship) ไปทดลองกับผู้เรียนในระดับชั้นประถม ปีที่ ๑ - ๓ หรือในบางสถานศึกษามีการจัดสอนเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษาที่ดำเนินการในรูปแบบการบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดการรายวิชาเพิ่มเติม การจัดโครงการอาชีพ การจัดฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ การเสริมทักษะอาชีพในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มุ่งเน้นการให้องค์ความรู้ การฝึกทักษะ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน และทักษะจำเป็นสำหรับอาชีพเข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, ๒๕๖๒) เช่นเดียวกับการจัด

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการเป็นผู้ประกอบการ ดังเห็นได้จากมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ ผู้เรียน ข้อ ๑.๒ เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ให้ความสำคัญให้ผู้เรียนมีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑)

อย่างไรก็ตาม แม้มีการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาให้มีการเป็นผู้ประกอบการด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย แต่เมื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า ยังคงไม่พบการวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนเพื่อรองรับกับการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา คงพบเพียงการวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของตัวอย่างกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของการวิจัย โดยเครื่องมือส่วนใหญ่มีลักษณะมาตรฐานค่า ๕-๗ ระดับ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตนเอง เช่น เครื่องมือของ Loué & Baronet (๒๐๑๐) มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า ๗ ระดับ ให้ระบุระดับความเชี่ยวชาญจากไม่เชี่ยวชาญเลยไปจนถึงเชี่ยวชาญมากที่สุด หรือ เครื่องมือของ Geri (๒๐๑๓) มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า ๕ ระดับ จากไม่เห็นด้วยเลยจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการของตนเอง นอกจากนี้ ยังไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัดของการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา คงพบเพียงกรอบแนวคิดการวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนอย่างกว้างๆ เท่านั้น ทำให้การวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนยังไม่ชัดเจน ซึ่งทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษายังไม่มีแนวทางในการวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาที่เป็นรูปธรรม

จากรายละเอียดข้างต้นจึงเป็นเหตุจำเป็นของการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ได้นำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการสร้าง พัฒนา และประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน เพื่อให้สามารถสะท้อนความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ ๒๑ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

๑.๑ เพื่อศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

- ๑.๒ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑.๓ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จำแนกเป็นกลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่ม ตามระยะของการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

กลุ่มเป้าหมายระยะการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย นักวิชาการที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์การดำเนินงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือผู้ประกอบการที่ได้รับรางวัลจากความสำเร็จ และยินดีเข้าร่วมการวิจัย จำนวน ๗ คน ที่เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระยะการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการที่ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๓ หรือนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ และยินดีเข้าร่วมการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ไม่ต่ำกว่า ๕ ตัวอย่างต่อ ๑ ตัวแปรที่ศึกษา (Hair, et al., ๒๐๑๐) ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีต้องไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ ตัวอย่าง (Comrey & Lee, ๑๙๙๒)

กลุ่มเป้าหมายระยะการพัฒนารอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย (๑) ผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๕ ปี (๒) ผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และผู้สอนระดับอาชีวศึกษา ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๕ ปี และ (๓) ผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๕ ปี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มมาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) กลุ่มๆ ละ ๙ คน รวมจำนวน ๒๗ คน

กลุ่มเป้าหมายระยะการวิเคราะห์คุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) และยินดีเข้าร่วมการวิจัย รวมจำนวน ๑๔ คน ประกอบด้วย ๖ กลุ่ม คือ (๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑ คน (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑ คน (๓) ผู้สอนระดับประถมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๓ คน (๔) ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ หรือสอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพ หรืองานธุรกิจ หรือพาณิชยกรรม จำนวน ๓ คน (๕) ผู้สอนระดับอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๓ คน และ (๖) อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ หรือสอนเกี่ยวกับธุรกิจ หรือพาณิชยกรรม หรือศูนย์บ่มเพาะ จำนวน ๓ คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ๓ กลุ่มองค์ประกอบ คือ กลุ่มความรู้ กลุ่มทักษะ และกลุ่มคุณลักษณะส่วนบุคคล

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการงานวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการตั้งเดือน เมษายน ๒๕๖๓ ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๖๔

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งที่สะท้อนลักษณะ พฤติกรรมของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เริ่มต้นและดำเนินกิจกรรมของตนเองด้วยความคิด ความสามารถให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยอมรับความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาในแต่ละบุคคล ที่สามารถพัฒนาได้จากการเรียนรู้ ฝึกฝน หรือการปฏิบัติซ้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามที่กำหนดหรือสูงกว่าที่กำหนด

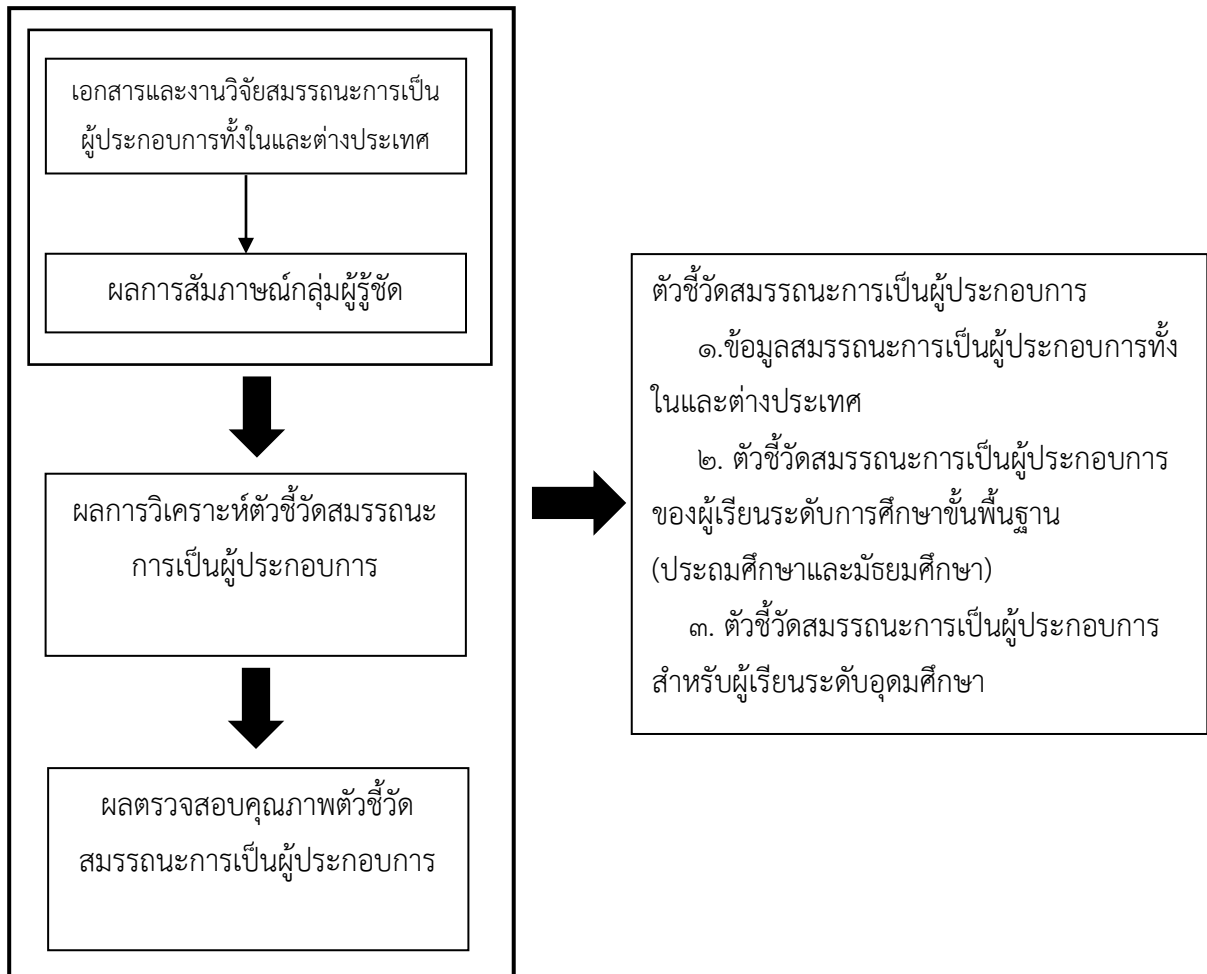
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ระดับอุดมศึกษา หมายถึง ผู้เรียนในระดับปริญญาตรี

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ลักษณะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ ซึ่งเป็นความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านทักษะ ซึ่งเป็นความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยจะศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) เอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในประเทศ ๒) เอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการต่างประเทศ ๓) งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในประเทศ ๔) งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการต่างประเทศ ๕) ผลการทำสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และ ๖) ผลตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการเชิงสำรวจ ออกมาเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ดังภาพที่ ๑.๑

ภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำสำคัญของการวิจัย

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Competencies Indicators), การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education), ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ที่สามารถใช้เป็นพฤติกรรมบ่งชี้สำหรับการสร้างเครื่องมือประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ในระดับชาติ ที่สามารถวัดและประเมินผู้เรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ผู้ประกอบการ

๑.๑ ความหมายและคุณลักษณะของผู้ประกอบการ

๑.๒ ข้อดี ข้อเสียของการเป็นผู้ประกอบการ

๑.๓ ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

๒. ตัวชี้วัด

๒.๑ ความหมายของตัวชี้วัด

๒.๒ ประเภทของตัวชี้วัด

๒.๓ ลักษณะตัวชี้วัดที่ดี

๒.๔ การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด

๒.๕ แนวทางตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด

๓. สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

๓.๑ ความหมายของสมรรถนะ

๓.๒ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

๓.๓ การวัดความเป็นผู้ผู้ประกอบการ

๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ

๑. ผู้ประกอบการ

๑.๑ ความหมายและคุณลักษณะของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ (entrepreneur) มาจากภาษาฝรั่งเศสจากคำว่า *entreprendre* ที่หมายถึง
การเข้ารับผิดชอบ (พิบูล ทีปะปาล, ๒๕๕๒) ผู้ประกอบการจึงเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นเจ้าของ
ธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์ในการก่อตั้งกิจการ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งและดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ด้วยตนเอง เพื่อ
มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปแบบของกำไร และความเติบโต หรือผลประโยชน์ตามที่มุ่งหมายไว้ โดยยอมรับ
ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของธุรกิจหรือการก่อตั้งกิจการที่อาจเกิดขึ้น (กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล,

๒๕๖๒; ประจักษ์ ภูมิทัศน์, ๒๕๖๐; สุธีรา อะทะวงษา, ๒๕๖๐) การประกอบการหรือการประกอบธุรกิจ จึงมีความมุ่งหมายหลายประการ คือ แสวงหากำไรสนองความต้องการของตนเอง สร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ความอยู่รอดและความเจริญรุ่งเรืองของธุรกิจ (สมคิด บางโม, ๒๕๕๙) ทำให้ผู้ประกอบการต้องพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ที่เป็นจิตลักษณะทางความคิด (Thinking) เจตคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) ประจำตัวบุคคลซึ่งเป็นปัจจัยที่สร้างแรงขับให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการแสวงหาโอกาสความสำเร็จ (Seeking opportunities) มีวิสัยทัศน์การมองหาโอกาส การสร้างสรรค์ (Creativity) กล้าเสี่ยง (Risk taking) มีความทะเยอทะยาน (Passion) สามารถสร้างนวัตกรรม (Innovation creators) และทำให้เกิดกระบวนการแปรรูปความคิดสร้างสรรค์ให้กลายเป็นสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าในเชิงพาณิชย์ (ประจักษ์ ภูมิทัศน์, ๒๕๖๐) ดังนั้น คุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการจึงมี ๓ ประการหลัก (สุธีรา อะทะวงษา, ๒๕๖๐) คือ

๑) คุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการที่มาจากแรงผลักดันภายในที่ต้องการประสบความสำเร็จในด้านธุรกิจ เป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดความอดทน ความมานะพยายาม ความมุ่งมั่น และการทำงานในเชิงรุกเพื่อให้ธุรกิจของตนเองประสบความสำเร็จ

๒) คุณลักษณะที่เกิดจากนิสัยส่วนตัวของผู้ประกอบการซึ่งมาจากลักษณะนิสัยที่โดดเด่น คือ

๒.๑) เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าที่จะเผชิญกับความเสี่ยง

๒.๒) เป็นผู้ที่มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อลูกค้า พนักงาน และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีในการประกอบธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรมต่อบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๔) เป็นผู้ที่ยอมรับในผลแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เชื่อว่าเป็นมาจากการกระทำและความสามารถของตนเอง

๓) คุณลักษณะที่เกิดจากทักษะและความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการอย่างถ่องแท้ รู้จักคิดแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานหรือการพัฒนาปรับปรุงสินค้าและบริการของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

๑.๒ ข้อดี ข้อเสียของการเป็นผู้ประกอบการ

การเป็นผู้ประกอบการยังมีข้อดีและข้อเสียเหมือนกับอาชีพอื่น ๆ (กัลยารัตน์ วีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒) กล่าวคือ

ข้อดี

๑) มีความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต การทำงาน สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ในการสั่งการดำเนินงานทุกอย่าง

๒) ได้ใช้ความสามารถของตนทุกด้านอย่างเต็มที่ เป็นนายของตนเอง พุ่มพวงกายแรงใจได้จนสุดกำลัง ไม่ติดขัดล่าช้า ซึ่งบั่นทอนกำลังใจในการทำงาน

๓) ได้เงินกำไรเป็นของผู้ประกอบการทั้งหมดโดยไม่ต้องรอรับเป็นโบนัส และถ้าประสบความสำเร็จในธุรกิจเป็นอย่างมากก็จะได้รับการยกย่องสรรเสริญ มีชื่อเสียงในสังคม

๔) ได้สนองความพึงพอใจด้วยการใช้ชีวิตที่ตนปรารถนา เช่น ได้ทำงานที่ตนเองรักหรือมีเวลากับครอบครัวมากขึ้น ได้ถ่ายทอดความรู้ความชำนาญแก่ลูกหลานที่จะสืบต่อกิจการ ได้สร้างกุศลจากการดำเนินกิจการ

ข้อเสีย

๑) ต้องทำงานหนักมากเกินเวลาทำงานที่เป็นทางการ และต้องทำงานทุกอย่างทั้งระดับปฏิบัติการ และระดับบริหารเป็นเวลานานแรมปีติดต่อกัน

๒) ขอบเขตความรับผิดชอบมีมากมายไม่จำกัด และต้องตัดสินใจทุกเรื่องแม้แต่เรื่องที่ไม่ชำนาญหรือไม่มีความรู้

๓) รายได้ไม่สม่ำเสมอ เพราะการทำธุรกิจย่อมมีความเสี่ยงที่จะกำไรหรือขาดทุนได้ตลอดเวลา แต่ถ้าเป็นลูกจ้างจะมีเงินเดือนประจำพร้อมสวัสดิการ

๔) ต้องรับผิดชอบหนี้สินของกิจการ การกู้ยืมเงินทำได้ยากหากตัวผู้ประกอบการไม่มีหลักทรัพย์เพียงพอ

๕) แม้จะมีอิสระในการทำงาน แต่ผู้ประกอบการยังต้องเอาใจใส่ลูกค้า ประนีประนอมกับลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่

๑.๓ ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการเป็นผู้ประกอบการดังนี้

การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว

ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพของบุคคล ครอบครัวเป็นสิ่งที่หล่อหลอมความคิด ความเชื่อของเด็ก เด็กที่มีพ่อแม่มีอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจเป็นของตนเอง มักจะช่วยงานในครอบครัว (Leaptrott & Mcdonald, ๒๐๘) และยังมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Carr & Sequeira, ๒๐๐๗) นอกจากนี้การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวยังช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ เกิดความมั่นใจ อันจะส่งผลต่อความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ ในการเป็นผู้ประกอบการอีกด้วย (Arregle et al., ๒๐๑๓; Brixy, Sternberg et al., ๒๐๑๒)

การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านการเป็นผู้ประกอบการเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการอีกด้วย (Zhao, Seibert, & Hills, ๒๐๐๕) ซึ่งความมั่นใจหรือการรับรู้ความสามารถเป็นตัวทำนายความสามารถหรือความสำเร็จของผู้ประกอบการได้ ทั้งนี้เนื่องจากความมั่นใจหรือการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถ จะเป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคคลพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อที่เขาจะได้ประสบความสำเร็จ (Kasouf et al., ๒๐๑๓)

การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน

เพื่อนเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของบุคคล คนที่มีเพื่อนที่มีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ จะทำให้คนเหล่านั้นมีความรู้และสนใจให้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ (Akhter & Sumi, ๒๐๑๔)

๒. ตัวชี้วัด

๒.๑ ความหมายของตัวชี้วัด

รัชพงศ์ เศรษฐบุตร (๒๕๖๒) ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะของผลการปฏิบัติงานช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง และมีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้เปรียบเทียบ หรือสามารถบ่งบอกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๑) ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวแปรหรือสิ่งที่สามารถบ่งบอกข้อมูลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างเจาะจง ชัดเจน สะท้อนผลของสิ่งที่เกิดขึ้น แต่อาจสามารถเปลี่ยนแปลงค่าได้เมื่อบริบทของตัวแปรเปลี่ยนแปลงไป

เอนก พ.อนุกุลบุตร (๒๕๕๖) ตัวชี้วัด เป็นลักษณะสำคัญที่บ่งชี้ของสิ่งนั้น หรือประเด็นการประเมินใด เป็นตัวแปรสำคัญที่บ่งลักษณะสำคัญของประเด็นนั้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวชี้วัด คือ สิ่งที่บ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สังเกตได้อย่างชัดเจนในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง และสามารถบ่งบอกและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อบริบทของสิ่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป

๒.๒ ประเภทของตัวชี้วัด

การแบ่งประเภทของตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับวิธีและเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันบางเกณฑ์ อาศัยวิธีการนำไปใช้ แต่บางเกณฑ์อาศัยแนวคิดในการสร้าง ดังนั้น ตัวชี้วัดจึงมีอยู่หลายประเภทตามเกณฑ์ในการแบ่ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๑) ดังนี้

๑. ตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทน (Representative Indicator) ตัวชี้วัดประเภทนี้ได้มาจากการเลือกตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งมาเป็นตัวแทน เพื่อช่วยชี้หรือสะท้อนให้เห็นแง่มุมของระบบการศึกษา หรือสถานะที่ต้องการศึกษา ในการเลือกตัวแปรเพื่อนำมาใช้ต้องให้ความระมัดระวังพอสมควร ตัวชี้วัดที่ขาดเหตุผลอ้างอิงอาจไม่เป็นตัวชี้วัดที่ดีนัก

๒. ตัวชี้วัดเดี่ยว (Disaggregative Indicator) เป็นตัวชี้วัดที่ได้มาจากการจำแนกตัวแปรแต่ละตัวแล้วกำหนดความหมายของตัวแปรทุก ๆ ตัว เพื่ออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวจะเป็นอิสระจากกัน ดังนั้น ตัวแปรที่อาศัยความหมายของตัวแปรแต่ละตัวจึงไม่เหมาะสมในการนำมาอธิบายระบบการศึกษา

๓. ตัวชี้วัดรวม (Composite Indicator) เป็นตัวชี้วัดที่ได้มาจากการรวมตัวแปรต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และมีการถ่วงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัว เพราะตัวแปรแต่ละตัวมีค่าน้ำหนักไม่เท่ากัน แล้วจึงคำนวณค่าตัวชี้วัดรวมออกมา การนำตัวแปรหลายๆ ตัวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมารวมกันเป็นตัวชี้วัดรวมจะช่วยอธิบายลักษณะหรือสถานการณ์ของการศึกษาได้ดีกว่าการใช้ตัวแปรเดี่ยว

๔. ตัวชี้วัดโดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis Theory) แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๔.๑ ตัวชี้วัดด้านปัจจัย (Input Indicator) ได้แก่ ดัชนีเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในการศึกษา เช่น อาคารสถานที่ อัตรากำลังคน และงบประมาณ

๔.๒ ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ (Process Indicator) เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงการดำเนินงาน หรือการใช้กระบวนการของสถาบันหรือองค์กร

๔.๓ ตัวชี้วัดด้านผลผลิต (Output Indicator) เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงผลผลิตของการศึกษาใน ๒ ความหมาย คือ ผลผลิต หมายถึง ความรู้และทักษะ และอีกความหมายหนึ่ง คือ ผลผลิต หมายถึง ความพึงพอใจในระบบการศึกษา

ส่วน เอนก พ.อนุกุลบุตร. (๒๕๕๖) ได้เสนอว่าตัวชี้วัดอาจแบ่งได้ตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง คือ

๑. แบ่งตามลักษณะตัวชี้วัด

๑.๑ ตัวชี้วัดโดยตรง เป็นตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่บ่งในประเด็นการประเมินโดยตรง เช่น ประเด็นการประเมินว่า ความพร้อมเพียงของโรงเรียนที่เข้าร่วมประชุม

๑.๒ ตัวชี้วัดใกล้เคียง ประเด็นการประเมินที่มีอาจชี้วัดได้โดยตรง ต้องใช้ตัวชี้วัดที่แทนตัวแปรที่ประเมินได้ดี อาจเป็นตัวชี้วัดตัวเดียว หรือหลายตัวในสาขาเดียวกันก็ได้

๑.๓ ตัวชี้วัดผสม เป็นชุดของตัวชี้วัดที่ใช้ร่วมกันบ่งชี้ลักษณะที่ปรากฏในประเด็นการประเมินจากหลายสาขา นั่นคือใช้ตัวแปรย่อยหลายตัวในการร่วมบ่งชี้ลักษณะของประเด็นประเมิน

๒. แบ่งตามสาขากิจกรรมสำคัญของสังคม เป็นตัวบ่งชี้ว่า สาขากิจกรรมนั้นมีสภาพเป็นอย่างไร

๒.๑ ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อัตราความเจริญทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ เงินออม การลงทุน การส่งออก

๒.๒ ตัวชี้วัดทางสังคม ได้แก่ อัตราการเจ็บป่วย อัตราการเกิด อัตราการรู้หนังสือ การฟ้องคดี

๒.๓ ตัวชี้วัดทางการเมือง ได้แก่ อัตราการไปออกเสียงเลือกตั้ง จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง

๓. แบ่งตามลักษณะข้อมูล

๓.๑ ตัวชี้วัดที่สังเกตได้ชัดโดยตรง เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง จำนวนคนที่ศึกษาสำเร็จ จำนวนครั้ง ความขัดแย้ง

๓.๒ ตัวชี้วัดที่ไม่สามารถสังเกตได้ชัดโดยตรง ได้แก่ ความรู้สึกและอารมณ์ เช่น เจตคติ ค่านิยม ความพึงพอใจ

๔. แบ่งตามระบบผลิต เป็นการกำหนดประเด็นตามองค์ประกอบของระบบผลิต

๔.๑ ตัวชี้วัดสิ่งนำเข้า (Input) ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ป้อนที่จะนำไปสู่กระบวนการผลิต เช่น ความสมบูรณ์ของโครงการ สัดส่วนทรัพยากร

๔.๒ ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process) เป็นตัวชี้วัดที่ได้จากประเด็นการประเมินด้านการดำเนินโครงการ เช่น อัตราการปฏิบัติที่ผิดพลาดต้องแก้ไข งานที่ทำได้ตามเวลาที่กำหนดไว้

๔.๓ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Output) เป็นตัวชี้วัดที่บ่งถึงผลสุดท้ายของโครงการแต่ละส่วน และโดยสรุปรวม เช่น อัตราครูต่อนักเรียน ร้อยละของนักศึกษาที่ออกกลางคัน ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เพิ่มขึ้น ฯลฯ

๒.๓ ลักษณะตัวชี้วัดที่ดี

ตัวชี้วัดที่ดีควรมีลักษณะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑ และ เอนก พ.อนุกุลบุตร, ๒๕๕๖) ดังนี้

๑. มีความตรง สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้
๒. มีความไว สามารถแสดงความแตกต่างได้แม้ว่าสถานการณ์ที่วัดจะเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยก็ตาม
๓. มีความเฉพาะเจาะจง จะเปลี่ยนแปลงก็แต่เฉพาะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นโดยตรงเท่านั้น
๔. มีความเชื่อถือได้ ค่าที่ได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพควรจะสอดคล้องกัน ถ้าวัดในสิ่งเดียวกันไม่ว่าผู้วัดจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม
๕. เป็นตัวแปรสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงที่บ่งชี้ลักษณะของประเด็นการประเมินนั้น ๆ
๖. มีลักษณะเป็นรูปธรรมที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ ซึ่งจะช่วยให้แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินได้สะดวกขึ้น
๗. เป็นตัวแปรที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปทั้งผู้ใช้ผลประเมินและวิชาการประเมิน ซึ่งจะสะดวกในการสื่อสารและเข้าใจตรงกัน

๒.๔ การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด

ในการสร้างตัวชี้วัด ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่าควรใช้วิธีการใด เพราะมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาหลายประการ เช่น เวลา งบประมาณ ประโยชน์ในการนำไปใช้ ลักษณะของตัวแปรที่นำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด เป็นต้น ซึ่งบางครั้งอาจใช้หลายวิธีผสมกันได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งวิธีการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดมี ๓ วิธีด้วยกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑) คือ

๑. การสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยแนวคิดในการสร้างและการนำไปใช้ ในการสร้างตัวชี้วัดประเภทนี้แบ่งออกเป็น ๒ วิธี วิธีแรก คือ การสร้างตัวชี้วัดในลักษณะที่เป็นตัวชี้วัดแทน โดยการเลือกตัวแปรที่มีอยู่มาใช้ ส่วนวิธีที่สอง คือ การสร้างตัวชี้วัดรวม โดยการนำเอาตัวแปรจำนวนหนึ่งมารวมกันหรือผสมกัน โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กัน แต่อาจไม่มีการกำหนดค่าน้ำหนักกับตัวชี้วัดแต่ละตัว การรวมตัวแปรแบบนี้มักกำหนดขึ้นเพื่อนำไปใช้ในงานเฉพาะอย่าง ซึ่งอาจมีความลำเอียงได้ ขึ้นอยู่กับบุคคลที่เลือกหรือจัดกลุ่มตัวแปร

๒. การสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยทฤษฎี การสร้างตัวชี้วัดประเภทนี้เป็นการสร้างโดยอิงผู้เชี่ยวชาญ มีวิธีการ คือ การรวบรวมตัวแปรจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกันโดยวิธีการเลขคณิต ซึ่งตัวแปรเหล่านั้นจะถูกเลือกมาตามลำดับความสำคัญและมีความสัมพันธ์กัน โดยกำหนดค่าน้ำหนักให้กับตัวแปรแต่ละตัวโดยอาศัย

ฐานแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่และสังเคราะห์ขึ้นเป็นตัวชี้วัด ซึ่งวิธีการนี้มีข้อดี คือ ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลน้อย แต่มีข้อเสีย คือ เป็นความคิดของคนเพียงกลุ่มเดียว

๓. การสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ วิธีนี้คล้ายกับวิธีที่สอง แต่มีส่วนที่ต่างกัน คือ ในการสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยทฤษฎี การเลือกกำหนดค่าน้ำหนักนั้น กำหนดจากการลำดับความสำคัญ แต่การสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการกำหนดน้ำหนักจากการวิเคราะห์ข้อมูลชุดหนึ่ง และดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการทางสถิติ เช่น Factor Analysis, Cluster Analysis, Regression และ Guttman Scale แล้วนำผลการวิเคราะห์มาจัดกลุ่มตัวแปร ซึ่งมีวิธีการนี้มีข้อดี คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ แต่ใช้เวลามากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

๒.๕ แนวทางตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด

การตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดประกอบด้วยหลักสำคัญ ๒ ประการ (เพ็ญศรี ทิพย์สุวรรณกุล, ๒๕๕๔) คือ

๑. การตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เนื่องจากแสดงถึงคุณภาพของการพัฒนาตัวชี้วัด ที่ต้องเริ่มต้นจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่มีคุณภาพ ผลที่ได้จากการพัฒนาก็ย่อมมีคุณภาพไปด้วย การพัฒนาตัวชี้วัดต้องมีกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ชัดเจน มีนิยามปฏิบัติการที่ถูกต้องสอดคล้องกับเป้าหมายในการนำตัวชี้วัดไปใช้ รวมถึงลักษณะ ประเภท ระดับการวัด กรอบแนวคิดในการคัดเลือกตัวแปร และการสร้างโมเดลหรือการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ได้ตัวชี้วัดที่มีความตรงภายใน (internal Validity) มากขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรระมัดระวังอย่างน้อย ๓ ประเด็นที่อาจมีผลทำให้ความตรงภายในลดลง (Johnstone, ๑๙๘๑) ได้แก่

๑.๑ ความครอบคลุมในการวัดตัวแปร การวัดตัวแปรเพียงบางส่วนซึ่งไม่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของมโนทัศน์ที่ต้องการศึกษาอาจเกิดการนิยามเชิงปฏิบัติการ

๑.๒ ความหมายของมโนทัศน์ที่ต้องการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปตาม

๑.๓ ความเป็นตัวแทนของตัวแปร ซึ่งหมายถึง นิยามตัวแปรที่ใช้ไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของมโนทัศน์ที่ต้องการศึกษา

๒. การตรวจสอบด้วยวิธีการทางสถิติ โดยในขั้นตอนนี้มีความสำคัญน้อยกว่าขั้นตอนแรก เนื่องจากเป็นเพียงการนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนคุณภาพของตัวชี้วัดเท่านั้น ซึ่งตัวชี้วัดที่ดีต้องมีคุณสมบัติที่สะท้อนภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน และแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยป้อนกระบวนการ และผลผลิต โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ คือ ความตรง (Validity) ทั้งในด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงเชิงทำนาย (Prediction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยง (Reliability) ความคงเส้นคงวา (Consistency) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเชื่อถือได้ (Credibility) ความเหมาะสม

(Appropriateness) ต้องปฏิบัติได้ (Practicality) คือสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สะดวก ความเป็นมาตรฐานที่สามารถเปรียบเทียบกันได้ (Standardization)

ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้การสร้าง พัฒนา และตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการผู้วิจัยใช้การผสานวิธี ระหว่างการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะโดยอาศัยทฤษฎีแนวคิดที่มีอยู่ ซึ่งอ้างอิงโดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และทำการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะโดยยึดหลักการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี ร่วมกับเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ดีประกอบด้วย ความตรง ความไว ความเฉพาะเจาะจง ความเชื่อถือได้ ความสำคัญและเกี่ยวข้อง เป็นรูปธรรมที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๓. สมรรถนะ

๓.๑ ความหมายของสมรรถนะ

ในช่วงศตวรรษที่ ๑๙๗๐ ตอนต้น ได้มีผู้ทำการวิจัยเพื่อค้นคว้าถึงลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีการปฏิบัติงานที่ดี ประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งผลการศึกษาสรุปลงถึงสิ่งที่เรียกว่า “สมรรถนะ (Competency)” เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลคนมีผลการปฏิบัติงานที่ดี โดย David McClelland (จิรประภา อัครบวร, ๒๕๔๙) ซึ่งเป็นผู้ศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าว ทั้งยังได้เขียนบทความวิชาการที่นับเป็นจุดกำเนิดแนวคิดของสมรรถนะที่เป็นสิ่งซึ่งอธิบายถึงบุคลิก ลักษณะของบุคคล โดยเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ที่มีทั้งส่วนบน เป็นส่วนของภูเขาเพียงเล็กน้อยที่พ้นน้ำ ให้เป็นที่เห็นหรือสังเกตได้โดยทั่วไป สามารถสังเกตและวัดได้ง่าย เปรียบเสมือนกับความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) และอีกส่วนคือส่วนล่าง ซึ่งเป็นส่วนที่มีปริมาณมากของภูเขาที่จมอยู่ใต้น้ำ เป็นสิ่งที่ยากต่อการสังเกตหรือวัดได้อย่างชัดเจน โดยในส่วนนี้เปรียบได้กับแรงจูงใจ (Motive) ภาพลักษณ์ส่วนตัว (Self-Image) ลักษณะนิสัย (Trait) และบทบาททางสังคม (Social role) ส่วนที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล

สมรรถนะ (Competency) เป็นลักษณะของบุคคลที่จะเชื่อมโยงไปยังประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เป็นพฤติกรรมที่จำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานนั้นเพื่อให้สิ่งที่ปฏิบัตินั้นประสบความสำเร็จ (Mitrani, Dalziel and Fitt, ๑๙๙๒) โดยสมรรถนะจะเป็นองค์ประกอบของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติของบุคคล (Attributes) ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยการเรียนรู้การฝึกอบรม (Parry, ๑๙๙๗) สอดคล้องกับความหมายที่ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถ ความชำนาญซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในงาน และเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ ฝึกฝนและปฏิบัติซ้ำจนเป็นนิสัย (อุกฤษณ์ กาญจนเกตุ, ๒๕๔๓) ทั้งนี้สมรรถนะ อาจยังรวมถึงคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจ อุปนิสัย ทักษะ จินตภาพส่วนตน บทบาททางสังคม

และองค์ความรู้ (Spencer and Spencer, ๑๙๙๓) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลการทำงานที่มีคุณภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ดังนั้น สมรรถนะ (Competency) จึงเป็นคุณลักษณะหรือความสามารถใด ๆ ของแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถผลักดัน สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีตามเกณฑ์กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ และทำให้การดำเนินงานขององค์การประสบความสำเร็จอย่างสูง โดยความสามารถหรือคุณลักษณะซึ่งประกอบขึ้นเป็นสมรรถนะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย แรงจูงใจ (Motivation) ทศนคติที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (Attitude) หรือ ค่านิยม (Values) ลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristics) ที่มีความแตกต่างจากบุคคลอื่น ทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานออกมาแตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละงานก็ต้องใช้สมรรถนะในการทำงานที่แตกต่างกัน บุคลิกลักษณะ (traits) แนวคิด/ความคิดของตน (self-concepts) ความรู้ (Knowledge) และ ทักษะ (Skill) เป็นต้น ซึ่งสมรรถนะสามารถวัดได้หรือเชื่อถือได้ (กรศิริรักษ์ ชูเสียงแจ้ว และ ศิริพงศ์ รักใหม่, ๒๕๖๒; แก้วตา ผู้พัฒนพงศ์ และ นิคม เจียรจินดา, ๒๕๖๑; จอมภัก จันทศักดิ์, ๒๕๖๑) นอกจากนี้สมรรถนะยังใช้วัดคุณภาพ ผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่เกิดขึ้นหรือแสดงออกมา ใช้เป็นเป้าหมายเพื่อให้มีการนำปัจจัยนำเข้า และกระบวนการไปในทิศทางที่ให้บรรลุถึงเป้าหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑) ซึ่งองค์ประกอบของสมรรถนะข้างต้น สอดคล้องตามหลักแนวคิดของ McClelland ทั้ง ๕ สมรรถนะ (ชุตินา วัฒนชัยสิทธิ์ สุนทรา โตบัว และ วารุณี ลัภนโชคดี, ๒๕๖๑) คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) คือ ความเข้าใจในหลักการแนวคิดในเรื่องทฤษฎีต่าง ๆ แนวทางการปฏิบัติที่มีเนื้อหาแตกต่างและเฉพาะด้านที่บุคคลจำเป็นต้องมีในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ หรือความรู้เฉพาะด้านของบุคคล เช่น มีความรู้ด้านการตลาด ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

๒. ทักษะ (Skills) คือ การนำความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้มากำหนดเหตุและผล หรือการวางแผน ในการจัดการการปฏิบัติการงาน โดยผ่านการปฏิบัติหรือลงมือกระทำสิ่งนั้นซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งจนเกิดความชำนาญ หรือเกิดความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะการบิน ทักษะทางการสื่อสาร เป็นต้น

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ มุมมองความคิด ทศนคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน ความเป็นตัวตนของตนเองในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการเรียนรู้ และสะท้อนให้มีการแสดงพฤติกรรมไปตามแนวความคิดนั้น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

๔. คุณลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) หมายถึง ลักษณะนิสัยเฉพาะส่วนบุคคลที่แสดงออกต่อบุคคลอื่น หรือสถานการณ์ที่เผชิญ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลอื่นเชื่อ ซึ่งเป็น

ลักษณะหลักหรือลักษณะเด่นที่ใช้อธิบายความเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลแต่ละบุคคล เช่น เป็นคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน ความซื่อสัตย์สุจริต ความกระตือรือร้นและการร่วมมือกันเชื่อถือและไว้วางใจได้ เป็นต้น

๕ แรงจูงใจ (Motives) หรือ แรงขับเคลื่อน หมายถึง พลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในจิตใจของบุคคลที่ตนมุ่งหวัง ส่งผลกระทบต่อการทำงานเพื่อให้สิ่งที่เป็นเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังไว้ เกิดผลสำเร็จ เช่น ความสำเร็จในการทำงาน ความเจริญเติบโตในการทำงาน เป็นต้น

ทั้งนี้ จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะ (Competency) คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) โดยบุคคลอาจจะแสดงออกในลักษณะของวิถีคิด พฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดความสำเร็จได้ตามที่กำหนดหรือสูงกว่าที่กำหนด

๓.๒ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

การดำเนินธุรกิจนับได้ว่าเป็นการดำเนินการที่มีความซับซ้อนโดยในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจการแข่งขัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเป็นผู้ประกอบการนั้นจึงควรมีความสามารถในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ปัญญา ทักษะคิด พฤติกรรม ความเชี่ยวชาญทางเทคนิค รวมถึงการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงมีความท้าทายในการใช้สมรรถนะต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จ

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการนั้น กำหนดบนพื้นฐานคุณลักษณะของบุคคลที่ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรค์ การอยู่รอด และการเติบโต ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะเจาะจง แรงจูงใจ อุปนิสัย บทบาททางสังคม ตลอดจนทักษะที่บุคคลนั้นอาจจะไม่ทราบ (Boyatzis, ๑๙๘๒) โดยคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ อาจติดตัวมาแต่กำเนิดแต่ในบางคุณลักษณะนั้นสามารถเกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ฝึกฝนและพัฒนา หากพิจารณาถึงสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ยังคงรวมถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งเมื่อก้าวถึงในองค์ประกอบด้านบทบาททางสังคม ลักษณะนิสัย ทักษะคิด ล้วนเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลเป็นองค์ประกอบภายใน (Internalised elements) และอีกส่วนหนึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้มาจากการเรียนรู้ การทำงาน การได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ เช่น ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ นับเป็นองค์ประกอบภายนอก (Externalised elements) (Muzychenko & Sae, ๒๐๐๔) โดยองค์ประกอบของสมรรถนะที่อยู่ภายในนั้นยากต่อการเปลี่ยนแปลง แต่สมรรถนะที่เป็นองค์ประกอบภายนอกสามารถที่ได้สร้างได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ การศึกษา การฝึกอบรบ การฝึกฝนอย่างเหมาะสม โดยในบริบทองค์กรธุรกิจขนาดเล็กสมรรถนะเหล่านี้ ล้วนเป็นคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ต้องศึกษาสำหรับผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจหรือทำหน้าที่บริหารจัดการธุรกิจ ดังนั้น สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่รวมทั้งทัศนคติ ลักษณะพฤติกรรมที่ซึ่งช่วยให้สามารถเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและสามารถรักษาธุรกิจนี้ได้ โดยในการศึกษาวิจัยนี้

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา โดยใช้การแบ่งระดับการจัดการศึกษาของประเทศไทย ที่จัดการศึกษาแบ่งออกเป็น ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษา (ซึ่งเป็นผู้เรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันกับระดับมัธยมศึกษา) กับระดับการศึกษาอุดมศึกษา คือระดับปริญญาตรี ร่วมกับแนวคิดพัฒนาการซึ่งมีหลักการสำคัญประการหนึ่งคือการเจริญเติบโตและพัฒนาที่ไม่ได้เป็นเพียงภาพสะท้อนปัจจุบันเท่านั้นแต่ยังเป็นการวางรากฐานให้กับอนาคตของบุคคล โดยเริ่มจากการตอบสนองทั่วไปก่อนการตอบสนองเฉพาะไปอย่างมีระเบียบแต่ต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย

หลักการพัฒนาการนั้น เป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพและปริมาณ ที่แสดงถึงความก้าวหน้าอย่างมีขั้นตอน เป็นการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของบุคคล ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, ๒๕๔๒:๘๗; วิภาพร มาพบสุข, ๒๕๔๑: ๙๐) ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน ๔ ลักษณะ (วิภาพร มาพบสุข, ๒๕๔๑) ได้แก่ ๑ การเปลี่ยนแปลงขนาด เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก เป็นต้น ๒ การเปลี่ยนแปลงด้านสัดส่วน เป็นการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่าง ๆ ในแต่ละส่วนที่ในแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกัน ๓ ลักษณะเดิมหายไป เป็นการเปลี่ยนแปลงของลักษณะบางอย่างในร่างกายจะหายไป เช่น ฟันน้ำนม เป็นต้น และ ๔ ลักษณะใหม่เกิดขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากวุฒิภาวะ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ สมรรถนะต่าง ๆ รวมถึงสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยบุคคลจะมีพัฒนาการด้านการคิดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น มีเหตุผลเพิ่มมากขึ้น เกิดการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อพัฒนาการของบุคคล ผ่านการได้รับประสบการณ์ การฝึกหัด ฝึกฝนต่าง ๆ การแสดงพฤติกรรมนั้นหากผ่านการเรียนรู้มากเท่าไรก็จะเกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้นเท่านั้น โดยสามารถพัฒนาได้ร่วมกับวุฒิภาวะของบุคคล โดยพัฒนาการและการเจริญเติบโตของมนุษย์นั้นจะพัฒนาไปตามลำดับขั้น และการมีพัฒนาการในเรื่องต่าง ๆ ไปพร้อมกัน ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, ๒๕๕๗) คือ ๑. พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Development) เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างทั้งขนาด รูปร่าง และการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย โครงสร้างของร่างกายเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านปริมาณเซลล์ กล้ามเนื้อและต่อมต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลของความสม่ำเสมอ ความสนใจ และความสามารถในการฝึกฝน ๒. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Mental Development) เป็นความเจริญงอกงามที่บ่งบอกถึงการเพิ่มพูนความสามารถในการประกอบกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และรวบรวมความรู้ความเข้าใจไว้เป็นหมวดหมู่ เป็นพัฒนาการทางด้านความคิด ความจำ และความเข้าใจ ๓. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development) เป็นพัฒนาการทางด้านความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล และ ๔.

พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่อาศัย ตลอดจนการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ และพัฒนาการด้านศีลธรรมด้วย

ส่วนทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (Piaget, ๑๙๖๔; กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, ๒๕๔๒) มีแนวคิดพื้นฐานถึงการพัฒนาการทางสติปัญญานั้นเป็นผลจากการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านการปรับตัว การดูดซึม การปรับโครงสร้างทางสติปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้เริ่มจากการสัมผัส การคิดที่เป็นรูปธรรม และพัฒนาไปถึงการคิดเป็นนามธรรมตามลำดับ โดยขั้นของการพัฒนาการทางสติปัญญาที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ ครอบคลุมผู้เรียนในระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาการขั้นคิดเชิงรูปธรรม (Concrete-Operational Stage) อยู่ในช่วงวัย ๗ ถึง ๑๑ ปี เป็นช่วงที่สมองมีการพัฒนามากขึ้น สามารถจำแนกสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ จัดประเภท จัดหมวดหมู่ได้ สามารถเปรียบเทียบในสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น สูงกว่า หนักรกว่า เป็นต้น สามารถแบ่งกลุ่ม คัดย้อนกลับ เข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของตัวเลขเพิ่มขึ้น โดยในขั้นนี้จะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และสามารถอ้างอิงด้วยเหตุผลได้ ผู้เรียนในวัยนี้จึงสามารถเรียนรู้ ปรับตัว สามารถสื่อสาร ปฏิบัติตน และสามารถทำงานร่วมกันเพื่อนได้ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำงานในอนาคต และในขั้นต่อมาคือ ขั้นคิดเชิงนามธรรม (Formal-Operational Stage) เป็นช่วงอายุตั้งแต่ ๑๒ ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นช่วงที่ครอบคลุมในระดับมัธยมถึงอุดมศึกษา โดยในช่วงนี้บุคคลจะสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ คิดได้ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เมื่อบุคคลพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้วนั้นจะสามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล มีความรับผิดชอบ เลือกใช้ข้อมูล ประสพการณ์ เพื่อใช้ในการวางแผนและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งนี้ ตามทฤษฎีของเพียเจตนั้นพัฒนาการในแต่ละขั้นจะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากขั้นที่ต่ำกว่าไปขั้นสูงโดยไม่มีการข้ามขั้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องจึงต้องมีการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับวัย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยร่วมกับการจัดระดับการศึกษาของไทยมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สะท้อนถึงความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของแต่ละช่วงในการเป็นผู้ประกอบการ

๓.๓ การวัดการเป็นผู้ประกอบการ

เมื่อสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวัดการเป็นผู้ประกอบการพบว่า เครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการจะเป็นเครื่องมือลักษณะมาตรฐานค่า ๕ - ๗ ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตนเอง ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักศึกษา หรือผู้ใหญ่ โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบของการวัดการเป็นผู้ประกอบการบางส่วน ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ องค์ประกอบการวัดการเป็นผู้ประกอบการ

งานวิจัย	คุณลักษณะ	ทักษะ	ลักษณะเครื่องมือตัวอย่าง/
Gerl (๒๐๑๓)		-Self-competency -Control focus -Tendency to take risk	มาตรฐานค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๖ ข้อ ๑=ไม่เห็นด้วยเลย ๕=เห็นด้วยอย่างยิ่ง ความเที่ยง=๐.๖๗-๐.๘๐ ตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัย ปีที่ ๔ ด้านพลศึกษา
Cooney (๒๐๑๒)		-Inner Discipline -Ability to Take Risk -Innovative -Change-Orientated -Persistence	การทบทวนเอกสาร
Abbasi, Siddiqi, & Azim (๒๐๑๑)	ไม่ได้ระบุองค์ประกอบที่ชัดเจน		มาตรฐานค่า ๕ ระดับ จำนวน ๒๕ ข้อ ตัวอย่าง คือ นักธุรกิจ บุคลากร ในคณะที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และวิศวกรรมศาสตร์ และ นักศึกษากฎหมาย การจัดการ
Oosterbeek, H., Van Praag, M., & Ijsselstein, A. (๒๐๑๐).	-Need for achievement -Need for autonomy -Need for power -Social orientation -Self efficacy -Endurance -Risk taking propensity	-Market awareness -Creativity -Flexibility	มาตรฐานค่า ๗ ระดับ ๑๑๔ ข้อ พิจารณาว่าเห็นด้วยกับข้อความ ที่กำหนด ความเที่ยง ๐.๖๙-๐.๘๕ ตัวอย่าง อายุน้อยกว่า ๑๙-มากกว่า ๒๑ ปี

ตารางที่ ๒.๑ องค์ประกอบการวัดการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

งานวิจัย	คุณลักษณะ	ทักษะ	ลักษณะเครื่องมือตัวอย่าง/
Loué & Baronet (๒๐๑๐)		<ul style="list-style-type: none"> -opportunity recognition and exploitation -financial management -human resources management -marketing and commercial activities -leadership -self-discipline -marketing and monitoring -intuition and vision. 	มาตรฐานค่า ๗ ระดับ ให้ระบุระดับความเชี่ยวชาญ ๑=ไม่เชี่ยวชาญเลย ๗=เชี่ยวชาญมากที่สุด ตัวอย่าง มีอายุน้อยกว่า ๓๕-มากกว่า ๕๕ ปี
Mitchelmore (๒๐๐๙) (ไม่ได้แยกว่าเป็นคุณลักษณะ หรือ ทักษะ)	<ul style="list-style-type: none"> -Identification and definition of a viable market niche -Development of products of services appropriate to the firms chosen market niche/product innovation -Idea generation -Environmental scanning -Recognizing and envisioning taking advantage of opportunities -Formulating strategies for taking advantage of opportunities 		การทบทวนเอกสาร
ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (๒๕๕๘)	<ul style="list-style-type: none"> -การมีนวัตกรรม -ความกล้าเสี่ยง -การทำงานเชิงรุก -ความกล้าที่จะแข่งขัน -การมีอิสระในการบริหารงาน 		มาตรฐานค่า ๗ ระดับ จำนวน ๑๘ ข้อ มีข้อความสองด้าน ถามว่าเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความในด้านใด

ทั้งนี้ การประเมินผลสมรรถนะสามารถใช้การประเมินตามสภาพจริงอิงสมรรถนะ (Authentic competency-based assessment) ที่เป็นการประเมินทักษะความสามารถของผู้เรียนที่นำความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งทัศนคติ มาแสดงออกหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามระดับมาตรฐานที่กำหนด โดยใช้วิธีการประเมินและแหล่งข้อมูลสำหรับประเมินอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่ประเมิน มุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา (assessment for improvement) โดยการประเมินตามสภาพจริงอิงสมรรถนะช่วยให้ผู้สอน ผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีสารสนเทศเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามที่มาตรฐานหลักสูตรกำหนด ซึ่งการออกแบบการประเมินตามสภาพจริงอิงสมรรถนะ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, ๒๕๖๒) คือ

- ๑ กำหนดสมรรถนะ (ประเมินสมรรถนะอะไร) เป็นการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการประเมิน
- ๒ นิยามสมรรถนะ (สมรรถนะที่ต้องการประเมินคืออะไร) เป็นการกำหนดความหมายของสมรรถนะที่ต้องการประเมิน
๓. กำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะ (มีตัวบ่งชี้สำคัญอะไรบ้าง) เป็นการกำหนดว่าต้องประเมินอะไรบ้างตามสมรรถนะที่กำหนด
๔. กำหนดวิธีการประเมิน (ประเมินได้ด้วยวิธีการใด) เป็นการกำหนดวิธีการประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะ
๕. สร้างเครื่องมือประเมิน (เครื่องมือเป็นอย่างไร) เป็นการสร้างเครื่องมือประเมินตามตัวชี้วัดที่ต้องการประเมิน

๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ

สมทบ แก้วเชื้อ บัณฑิต ผังนิรันดร์ และ ธนพล ก่อฐานะ (๒๕๖๒) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย หรือผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ ที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน ๓๖๐ คน โดยใช้เกณฑ์ ๒๐ เท่าของตัวแปรสังเกต แล้วใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้าง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์และนักวิชาการด้านการตลาด จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน ๑๕ คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้ง ๔ ด้าน คือด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ตัวแปรด้านกลยุทธ์ทางธุรกิจ ตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และตัวแปรด้านนวัตกรรมการจัดการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อยืนยันข้อมูลจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัลกับตัวแปรทั้ง ๔ ด้าน ร่วมกับการใช้ทฤษฎีสามเสา มี ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ คือข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จด้านธุรกิจออนไลน์ของผู้ประกอบการไทยยุคดิจิทัล ส่วนที่ ๒ ข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ และส่วนที่ ๓ เป็นข้อมูลจากผู้วิจัยค้นพบ พบว่า ด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ต้อง

มี คือ ความรู้ความสามารถ พัฒนาตนเองให้รู้ทันตลาดอยู่เสมอ ความมุ่งมั่น มั่นใจในความรู้ความสามารถ สินค้าและศักยภาพแบรนด์ของตนเองในการเข้าสู่ตลาด ความเชื่อสัตย์ต่อลูกค้า ความต้องการความสำเร็จ ในการทำธุรกิจ ไม่ย่อท้อ มีคุณธรรมประจำใจ ใฝ่เรียนรู้ประสบการณ์ทางการตลาด กลยุทธ์ทางการตลาด และความหลากหลายช่องทางที่สามารถติดต่อได้ตลอดเวลาในทุกที่ ด้านตัวแปรด้านกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ต้องมี คือ การมีเครือข่ายทางการค้าทั้งคู่ค้าและคู่แข่ง การรู้จักเลือกใช้ เครือข่ายอย่างเหมาะสม การศึกษาเครือข่าย และตลาดที่มีความต้องการของลูกค้า รวมถึงคู่แข่งทาง การค้า การมีเครือข่ายโลจิสติกส์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ประกอบการ ธุรกิจออนไลน์ต้องมี คือ การสื่อสารและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการนำเสนอเนื้อหาหรือข้อมูลสินค้าที่ ให้ลูกค้าได้รับรู้ โดยใช้เทคโนโลยีก็มีความสะดวกและรวดเร็ว และด้านตัวแปรด้านนวัตกรรมจัดการที่ ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ต้องมี คือ กระบวนการใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงคุณภาพสินค้า การบริการรูปแบบใหม่ที่เหนือความคาดหมาย

สุภาวีย์ เชาวน์พาณิชย์เจริญ และ สถาพร โอภาสานนท์ (๒๕๖๑) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา ตัวชี้วัดประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ ของสถานประกอบการขึ้นส่วนยานยนต์ไทยในระดับ First Tier โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพของสถานประกอบการขึ้นส่วนยานยนต์ไทยในระดับ First Tier สำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรม ๔.๐ ด้วยวิธีดำเนินการวิจัย ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ การพัฒนาชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ ของสถานประกอบการขึ้นส่วนยานยนต์ไทยในระดับ First Tier โดยวิธีการทบทวนวรรณกรรมจากการสืบค้นข้อมูล งานวิจัย เอกสารเชิงวิชาการของสถาบันวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรม (สวท.) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมถึงบทความวิจัยจากฐานข้อมูล Science Direct และ Emerald Insight ย้อนหลัง ๓ ปี โดยใช้คำสำคัญ คือ Effectiveness Indicators, Industry ๔.๐ และ KPI ร่วมกับการประยุกต์ใช้วิธีเดลฟายจากแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมขึ้นส่วนยานยนต์และอุตสาหกรรม ๔.๐ ด้านการออกแบบ ขึ้นรูป และสร้างแม่พิมพ์ที่ใช้กับอุตสาหกรรมขึ้นส่วนยานยนต์ด้านการวิจัยอุตสาหกรรม นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการนวัตกรรมและเทคโนโลยีการบริหารจัดการการผลิตของภาคอุตสาหกรรม และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิตหุ่นยนต์และเครื่องจักรอัตโนมัติ (Robotic and Motion) เพื่ออุตสาหกรรม รวมจำนวน ๕ ท่าน ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ระดับความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิภาพ โดยวิธีกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น ซึ่งมี ๔ ขั้นตอน คือ (๑) การระบุปัญหาเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ (๒) การพิจารณาเปรียบเทียบเป็นคู่ (ทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิภาพ) (๓) คำนวณหาค่าน้ำหนักความสำคัญ และ

(๔) จัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพมาสร้างดัชนีรวม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มิติด้านพนักงานมีความสำคัญมากที่สุดในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ รองลงมาคือ มิติด้านกลยุทธ์และองค์กร มิติด้านเทคโนโลยี มิติด้านการปฏิบัติการอัจฉริยะ และมิติด้านผลิตภัณฑ์และบริการอัจฉริยะ ตามลำดับ

วรรณวิภา ไตลังคะ และ นงพงา สีสายนะ (๒๕๕๙) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับห้าดาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับห้าดาว ในเขตปริมณฑล ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ คือ ด้านความรู้ความชำนาญ ด้านการเผชิญปัญหาอุปสรรค และด้านลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านความรู้ความชำนาญ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ตรายี่ห้อของผลิตภัณฑ์ ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ ฉลากบอกรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ด้านการเผชิญปัญหาอุปสรรค ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับทำเลที่ตั้งของสถานที่จัดจำหน่าย มีสถานที่จอดรถเพียงพอ ความสะอาดของสถานที่จัดจำหน่าย การจัดวางผลิตภัณฑ์หยิบจับง่าย และบรรยากาศสวยงามน่าเข้าไปจับจ่าย และด้านลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการมีผลิตภัณฑ์ให้ทดลอง การสาธิตวิธีการใช้ผลิตภัณฑ์ เอกสารแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกสินค้าตัวอย่าง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการลด แลก แจก แถม

วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (๒๕๕๘) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม ศึกษาความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้ประกอบการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม และศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านค้าที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ส่วนที่ ๓ ใช้เก็บข้อมูลที่วัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ส่วนที่ ๔ เป็นการวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลความสำเร็จในการประกอบการ (Rating Scale) และส่วนที่ ๕ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การวิเคราะห์

หาความเชื่อมั่น (Reliability) และการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการร้านค้าในบริเวณตลาดน้ำ ดอนหวาย จำนวน ๒๐๐ ร้านค้า แล้ววิเคราะห์และแสดงผลการวิจัยเป็นคำร้อยละ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำ ดอนหวายเรียงตามลำดับ ประกอบด้วย ความใส่ใจในความสำเร็จ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสม่ำเสมอ และใส่ใจในการเรียนรู้ ความมีนวัตกรรม ความก้าวร้าวในการแข่งขัน และความกล้าเสี่ยง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ด้วยการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปออกมาเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวในผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะด้วยการตอบแบบสอบถามในรูปแบบมาตรวัดประมาณค่า การสนทนากลุ่ม เพื่อจัดทำตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ที่ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยลักษณะตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่จะได้จากงานวิจัยมีลักษณะเป็นตัวชี้วัดเดี่ยว (Disaggregative Indicator) เป็นตัวชี้วัดที่ได้มาจากการจำแนกตัวแปรแต่ละตัว แล้วกำหนดความหมายของตัวแปรทุก ๆ ตัว เพื่ออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวจะเป็นอิสระจากกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑) ใช้วิธีการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดอาศัยข้อมูลประจักษ์ ซึ่งจะสร้างตัวชี้วัดโดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อจัดกลุ่มตัวแปร และวิเคราะห์คุณภาพตัวชี้วัดที่ดีตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๑) และอเนก พ.อนุกุลบุตร (๒๕๕๖)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีรวบรวมข้อมูลหลายวิธีในการวิจัย (Mixed Methods) โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นตัวหลัก และวิธีการเชิงคุณภาพเป็นตัวรอง เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยการดำเนินงาน ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะที่ ๑ การศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มรู้จัก (Known Groups) การเป็นผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

ระยะที่ ๒ การพัฒนากรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา โดยการกำหนดขอบเขตตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับชั้น ประกอบด้วย ประถมศึกษาปีที่ ๖ มัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรืออาชีวศึกษา และ ระดับอุดมศึกษา

ระยะที่ ๓ การตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา โดยการให้ความคิดเห็นตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในรายละเอียดเกี่ยวกับสมรรถนะ และค่านิยมสมรรถนะ จากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และผู้สอนที่มีประสบการณ์ในระดับการศึกษาต่าง ๆ

ซึ่งในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดออกของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย เกณฑ์การถอนตัว และเกณฑ์การยุติการวิจัย ดังนี้

๑. เกณฑ์ในการคัดออกของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

๑.๑ ไม่สมัครใจให้ข้อมูล

๑.๒ ไม่อยู่ในช่วงเวลาเก็บข้อมูล

๒. เกณฑ์การถอนตัวของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ อาสาสมัครฯ ตัดสินใจออกจากโครงการ

๓. เกณฑ์การยุติการวิจัย

๓.๑ แหล่งทุน ผู้สนับสนุนการวิจัยยุติการวิจัย

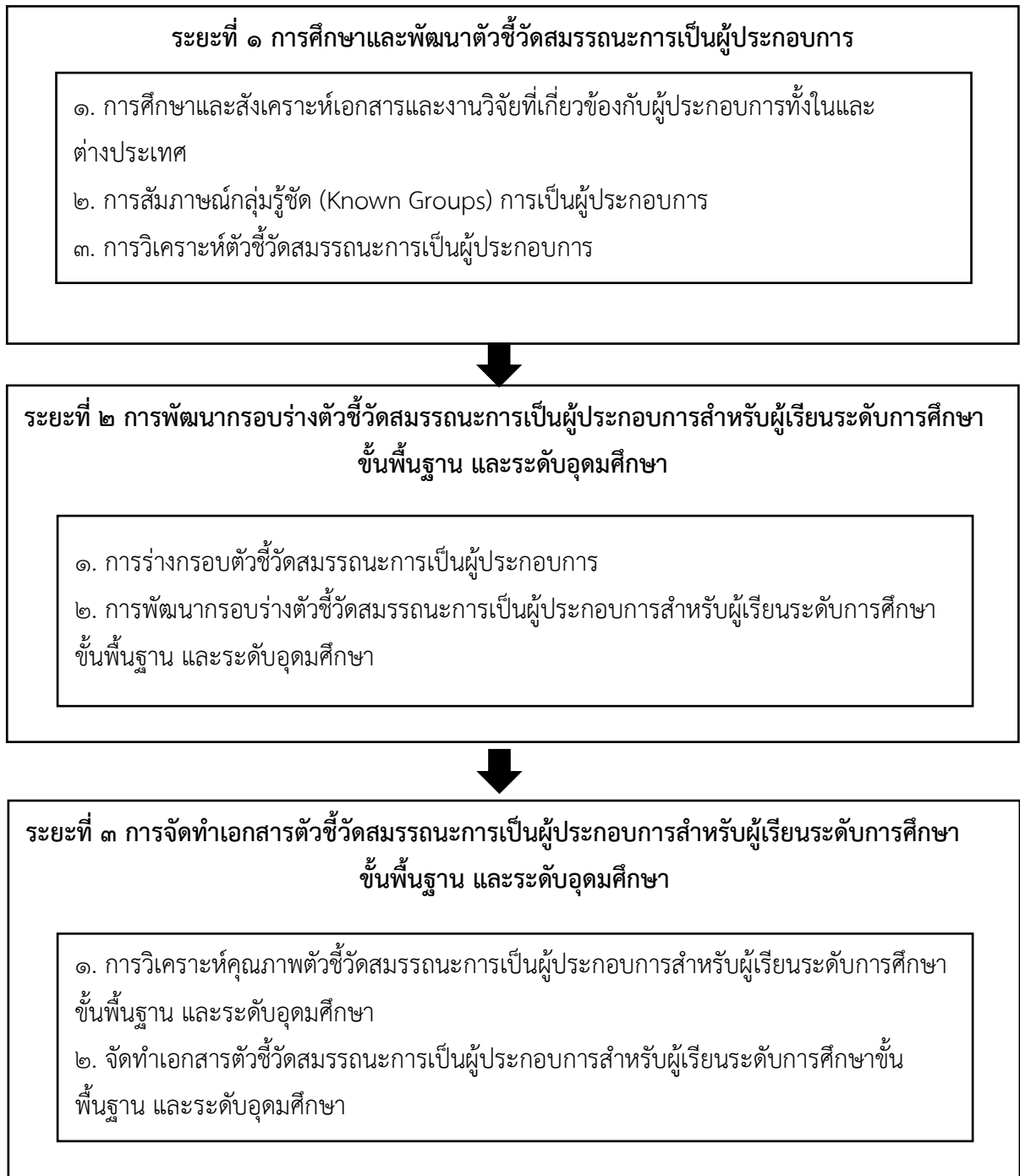
๓.๒ ผู้มีอำนาจอนุมัติยุติการวิจัย

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Ethical consideration)

ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ทั้ง ๓ ข้อ ได้แก่ หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) โดยการให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนจนผู้ที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมในการวิจัยเข้าใจเป็นอย่างดี และตัดสินใจอย่างอิสระในการให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย ผู้วิจัยจะเคารพความเป็นส่วนตัว และการเก็บรักษาความลับของอาสาสมัครผู้รับการวิจัย โดยในแบบบันทึกข้อมูลจะไม่มีข้อมูลที่บ่งชี้ (Identifiers) ถึงอาสาสมัครผู้รับการวิจัย หลักการให้ประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Beneficence/non-maleficence) อาสาสมัครผู้รับการวิจัยจะไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ อาจเกิดความเสียหายต่ออาสาสมัครผู้รับการวิจัยเพียงเล็กน้อย คือ ความลับของอาสาสมัครผู้รับการวิจัยอาจถูกเปิดเผย ผู้วิจัยจะเก็บรักษาความลับของอาสาสมัครผู้รับการวิจัยเป็นอย่างดี และหลักความยุติธรรม (Justice) คือ มีเกณฑ์การคัดเลือก และเกณฑ์การคัดออกชัดเจน มีการกระจายประโยชน์และความเสี่ยงอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีอคติ เมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้วิจัยจะขอยกเว้นการขอความยินยอมจากอาสาสมัคร ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ

ทั้งนี้ การดำเนินงานในแต่ละระยะสรุปเป็นแผนภาพและมีรายละเอียดลำดับขั้นตอนในแต่ละระยะ ดังภาพที่ ๓.๑

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ ๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ ๑ การศึกษาและพัฒนาตัวชีวิตสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

การศึกษาในระยะนี้ เป็นการดำเนินการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ ร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มรู้จัก (Known Groups) เพื่อรวบรวมและสรุปตัวชีวิตสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ดำเนินการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

ประชากร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่สืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระยะนี้ คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่สืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดคำสืบค้น “ ”ผู้ประกอบการ“ characteristic of entrepreneurship ” “entrepreneurship skill” “entrepreneurship competency” “entrepreneurial skill” “entrepreneurial competency” “entrepreneurial orientation” โดยกำหนดขอบเขตเป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ช่วงระยะเวลาปี พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๖๓ และต้องเป็นเอกสาร/บทความวิจัย / รายงานวิจัย

เครื่องมือวิจัย

แบบบันทึกเอกสาร ประกอบด้วยประเด็นในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ การวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ องค์ประกอบ ตัวชีวิต/พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ และตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล จำนวน ๓ ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นตัวอย่าง โดยบันทึกข้อมูลในส่วนของวิธีการวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ องค์ประกอบ ตัวชีวิต/พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ และตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาที่พบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และมีการสถิติวิเคราะห์พื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ขั้นตอนที่ ๒ การสัมภาษณ์กลุ่มรู้จัก (Known Groups) การเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มเป้าหมาย

นักวิชาการที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์การดำเนินกิจการไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือผู้ประกอบการที่ได้รับรางวัลจากความสำเร็จ และยินดีเข้าร่วมการวิจัย จำนวน ๗ คน ที่เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัด ที่พัฒนามาจากการสรุปข้อมูลในขั้นตอนที่ ๑

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มรู้จัก (Known Groups) การเป็นผู้ประกอบการ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัด แล้วผู้วิจัยดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของกลุ่มรู้จัก (Known Groups) และส่งสรุปพฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการให้กลุ่มรู้จัก (Known Groups) การเป็นผู้ประกอบการกลุ่มเดิม ทำการยืนยันข้อมูลอีกครั้ง เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่ครอบคลุมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ มีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการระหว่างปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๓ หรือนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ และยินดีเข้าร่วมการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ไม่ต่ำกว่า ๕ ตัวอย่างต่อ ๑ ตัวแปรที่ศึกษา (Hair, et al., ๒๐๑๐) ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีต้องไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ ตัวอย่าง (Comrey & Lee, ๑๙๙๒)

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยเครื่องมือมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า ๕ ระดับ และคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาค่า Index of Item-Objective Congruence: IOC จากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนการเป็น

ผู้ประกอบการ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน ๓ คน และทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่าง (try out) จำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ที่มีค่ามากกว่า .๘๐ จึงนำข้อคำถามนั้นมาสอบถามได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแบบสอบถาม เท่ากับ .๙๗

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบประเมินคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง ๕ กลุ่มทางไปรษณีย์ แล้วรวบรวม ตรวจสอบแบบประเมินที่ได้รับคืน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ระยะเวลา ๒ เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมินคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เป็นการศึกษาสำรวจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการเป็นผู้ประกอบการระหว่างกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อจัดกลุ่มตัวชี้วัดตามหลักสถิติ

ระยะที่ ๒ การพัฒนารอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในระยะนี้ เป็นการพัฒนากรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา โดยอาศัยข้อมูลจากการดำเนินงานระยะแรก เพื่อจัดทำกรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษา ประกอบด้วย (๑) ตัวบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ (๒) ตัวบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรืออาชีวศึกษา และ (๓) ตัวบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การร่างกรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

ร่างสมรรถนะ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินตามกรอบพฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบสมรรถนะพร้อมคำนิยาม และพฤติกรรมที่แสดงออกที่บ่งถึงคุณลักษณะของสมรรถนะนั้น ๆ ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน

ขั้นตอนที่ ๒ การพัฒนากรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย (๑) ผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๕ ปี (๒) ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และผู้สอนระดับอาชีวศึกษา ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๕ ปี และ (๓) ผู้สอนระดับอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๕ ปี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย แต่ละกลุ่มมาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) กลุ่มๆ ละ ๙ คน รวมจำนวน ๒๗ คน

เครื่องมือวิจัย

แนวคำถามในประเด็นกรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตามระดับการศึกษา ทั้งหมด ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ กลุ่มผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และผู้สอนระดับอาชีวศึกษา และกลุ่มผู้สอนระดับอุดมศึกษา เพื่อพิจารณากรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นต่อตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาที่มีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ระยะที่ ๓ ตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในระยะนี้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา โดยอาศัยข้อมูลจากการดำเนินงานระยะที่สอง เมื่อดำเนินการปรับตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ

ระดับอุดมศึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจนสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยนำตัวชี้วัดไปจัดทำเอกสารตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์คุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการวิเคราะห์คุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) และยินดีเข้าร่วมการวิจัย รวมจำนวน ๑๔ คน ประกอบด้วย ๖ กลุ่ม คือ (๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑ คน (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑ คน ผู้สอน (๓) ระดับประถมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญการจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๓ คน ผู้สอน (๔) ระดับมัธยมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ หรือสอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพ หรืองานธุรกิจ หรือพาณิชยกรรม จำนวน ๓ คน (๕) ผู้สอนในระดับอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๓ คน และ (๖) อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ หรือสอนเกี่ยวกับธุรกิจ หรือพาณิชยกรรม หรือศูนย์บ่มเพาะ จำนวน ๓ คน

เครื่องมือวิจัย

แนวคำถามประเมินคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิดตัวชี้วัดที่ติดตามสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๑) เพื่อการนิยามประเภทสมรรถนะ ระดับสมรรถนะ สมรรถนะเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนยึดเกณฑ์คุณภาพ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นต่อกรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้เอกสารตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาที่มีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ ๒ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

จัดสรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ ๑ โดยแบ่งออกเป็น ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา และตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในแต่ละระดับจะมีรายละเอียดประกอบด้วย สมรรถนะและคำนิยามสมรรถนะ ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

ตอนที่ ๒ ผลการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ ๓ ผลการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

๑.๑ การศึกษา สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โดยทั่วไป สมรรถนะครอบคลุมถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลในดำเนินงานที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งสมรรถนะสามารถพัฒนา เรียนรู้โดยผ่านทางประสบการณ์การเรียนรู้และการให้คำแนะนำปรึกษา (Volery, Mueller & von Siemens, ๒๐๑๕) องค์ประกอบของความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของบุคคลที่รวมกันเป็นสมรรถนะนั้นมีความมุ่งเน้นในความสามารถที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในบริบทสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน จากการศึกษา สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ ตารางวิเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

ที่	สมรรถนะ Competencies	กัลยากรัตน์ ธีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒	วิลเด ฟังผล และ กิไรจน์ เจริญกล้าเกษม, ๒๕๖๑	ประจักษ์ ปฎิทัศน์, ๒๕๖๐	สมคิด บางโม, ๒๕๕๙	พีรญา กันตพุดร, ๒๕๕๙	ทิบูล ทีปะปาล และธนวิวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒	กตัญญู ธีระบุญสมบุญ, ๒๕๕๒	Daft, ๒๐๑๗	Arateh, ๒๐๑๖	Lee, et al., ๒๐๑๖	Robles, and Zarraza-Rodriguez, ๒๐๑๕	Morris, et al., ๒๐๑๓	Podlie, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑	Frese, ๒๐๐๐	รวม	ร้อยละ
ความรู้ (Knowledge)																	
๑	ความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ (Basic Knowledge of Business)	✓			✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓		๑๖	๖๔.๒๙
๒	ความรู้ด้านการตลาด และการสร้างมูลค่า (Marketing and Value creation)					✓				✓			✓	✓		๑๖	๒๘.๕๗
ทักษะ (Skill)																	
๑	การเจรจาต่อรอง (Negotiation)		✓									✓				๒	๑๔.๒๙
๒	การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล (Search and analysis of information)				✓					✓	✓	✓		✓		๕	๓๕.๗๑
๓	การเป็นผู้นำ (Leadership)			✓	✓					✓		✓				๔	๒๘.๕๗
๔	การบริหารจัดการ (Management Skill)	✓				✓		✓		✓	✓		✓	✓		๗	๕๐
๕	ทักษะในการสื่อสาร (Communication skill)	✓	✓						✓	✓		✓	✓	✓		๗	๕๐
๖	การทำงานเป็นทีม (Teamwork)											✓				๑	๗.๑๔
๗	การสร้างเครือข่าย (Develop social networks)					✓						✓	✓			๓	๒๑.๔๓
๘	ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation)	✓		✓			✓	✓				✓	✓		✓	๗	๕๐

ตารางที่ ๔.๑ ตารางวิเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ (ต่อ)

ร.น.	สมรรถนะ Competencies	กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒	วิลเล ฟังผล และ กิรรัตน์ เจริญกุลลักษณ์, ๒๕๖๑	ประจักษ์ ปุทธิรัตน์, ๒๕๖๐	สมคิด บางโม, ๒๕๕๙	พีรฤก กัณหบุตร, ๒๕๕๙	ทิบูล ทีปะปาล และธนวิวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒	กตัญญู ธีรฤกษ์สมบูรณ์, ๒๕๕๒	Daft, ๒๐๑๗	Arafah, ๒๐๑๖	Lee, et al., ๒๐๑๖	Robles, and Zarraza-Rodriguez, ๒๐๑๕	Morris, et al., ๒๐๑๓	Podlie, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑	Frese, ๒๐๐๐	รวม	ร้อยละ
๙	การจัดการปัญหาหรือความ ล้มเหลว (Troubleshooting)							✓		✓		✓	✓	✓		๙	๓๕.๗๑
คุณลักษณะของบุคคล (Attributes)																	
๑	ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy)									✓	✓	✓	✓	✓	✓	๖	๔๒.๘๖
๒	ความมุ่งมั่นอดทนในการทำงาน/ อดทนต่อความไม่แน่นอน/ Tolerance for Ambiguity)			✓	✓		✓			✓		✓	✓	✓		๗	๕๐
๓	การยอมรับความเสี่ยง (Risk- taking)	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	๑๐	๗๑.๔๓
๔	ความมั่นใจในตนเอง (Self- confidence)	✓		✓	✓		✓	✓				✓	✓	✓		๘	๕๗.๑๔
๕	การพัฒนาตนเองตลอดเวลา (Continuous Learning)	✓	✓				✓		✓	✓		✓		✓	✓	๘	๕๗.๑๔
๖	ความมุ่งมั่นพากเพียร (Persistence)	✓			✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐	๗๑.๔๓
๗	ความกระตือรือร้น (Drive and energy)	✓		✓					✓	✓		✓	✓			๖	๔๒.๘๖
๘	ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement)	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๓	๙๒.๘๖
๙	ความคิดริเริ่ม (Initiatives)	✓								✓		✓		✓		๔	๒๘.๕๗
๑๐	การมองเห็นและคว้าโอกาส (Sees and acting on opportunities)			✓			✓	✓		✓	✓		✓	✓		๗	๕๐

ตารางที่ ๔.๑ ตารางวิเคราะห์สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ (ต่อ)

ที่	สมรรถนะ Competencies	กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒	วิลด์ ฟิงผล และ กิรรัตน์ เจริญศักดิ์เกษม, ๒๕๖๑	ประจักษ์ ปฎิทัศน์, ๒๕๖๐	สมคิด บางโม, ๒๕๕๙	พีรญา กัณฑบุตร, ๒๕๕๙	ทีนุส ทีปะปาล และธนวิวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒	กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒	Daft, ๒๐๑๗	Arafah, ๒๐๑๖	Lee, et al., ๒๐๑๖	Robles, and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕	Morris, et al., ๒๐๑๓	Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑	Frese, ๒๐๐๐	รวม	ร้อยละ
๑๑	มีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship)	✓	✓		✓	✓			✓		✓		✓			๗	๕๐
๑๒	คุณธรรม จริยธรรม (Moral)	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓				๘	๕๗.๑๔
๑๓	ความมีวินัยในตนเอง (Self-control)	✓						✓				✓				๓	๒๑.๔๓
๑๔	ความรับผิดชอบ (Responsibility)	✓	✓	✓	✓				✓			✓				๖	๔๒.๘๖
๑๕	ความสามารถในการปรับตัว (Social mobility)	✓										✓	✓			๓	๒๑.๔๓

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสามารถแบ่งออกเป็นทั้งหมด ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มความรู้ (Knowledge) กลุ่มทักษะ (Skill) และกลุ่มคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) รายละเอียดดังนี้

กลุ่มความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบ ได้แก่

ความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ (Basic Knowledge of Business) เป็นความรู้พื้นฐานทางด้านการเงิน การใช้จ่ายเงิน การออมและการลงทุน การขาย ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การจัดการทางธุรกิจ มีประสบการณ์ มีความถนัดในงานหรือธุรกิจที่ทำ มีความชำนาญด้านเทคนิค สามารถปฏิบัติได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน การดำเนินงานหรือประกอบธุรกิจ (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖; กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พีรญา กัณฑบุตร, ๒๕๕๙; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความรู้ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่า (Marketing and Value creation) เป็นความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริการ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ที่สามารถสร้างมูลค่าหรือรายได้ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างเพียงพอและได้รับผลตอบแทนอย่างยุติธรรม ตลอดจนความรู้ทางการตลาดหรือการนำเสนอ การสนองต่อความต้องการของบุคคล ทั้งในมิติของการเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการ เช่น หลักการทำการตลาด ๔P เป็นต้น (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Arafah, ๒๐๑๖; พิริญา กัณทบุตร, ๒๕๕๙)

กลุ่มทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๙ องค์ประกอบ ได้แก่

การเจรจาต่อรอง (Negotiation) เป็นความสามารถในการนำหรือควบคุมการอภิปราย โดยการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกันและสร้างความผูกพันที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคง (Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; วิไล พิงผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, ๒๕๖๑)

การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล (Search and analysis of information) เป็นสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการที่ต้องการมองหา ค้นคว้าหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ แนวคิดใหม่จากหลากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการมุ่งสู่เป้าหมาย การแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการเลือก การเริ่มต้นที่จะดำเนินธุรกิจหรือการแก้ไขปัญหาอย่างเต็มศักยภาพของตนเองและองค์กร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นให้ผู้ประกอบการต้องรู้จักหาข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการตัดสินใจและพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวกับตนเองและธุรกิจ (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙)

การเป็นผู้นำ (Leadership) เป็นความสามารถในการนำ หรือชี้นำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจนผ่านการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังและความมุ่งมั่น โดยตั้งเป้าหมาย ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะที่รวมความคิดเห็นหรือมุมมองของผู้อื่นด้วยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐)

การบริหารจัดการ (Management Skill) เป็นทักษะในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ รวมถึงการมีกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยการค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Arafah, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖; กตัญญู หิรัญญสมบัติ, ๒๕๕๒; พิริญา กัณทบุตร, ๒๕๕๙; กัลยารัตน์ วีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ทักษะในการสื่อสาร (Communication skill) เป็นความสามารถในการฟัง ตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการถ่ายทอดแนวคิด นโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมต่าง ๆ ในกับบุคคลที่ติดต่อเกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการทำงานเพื่อแสดงถึงข้อมูล ชักจูง รวมถึงความรู้สึกของตน รวมถึงความสามารถในการเชื่อมโยง โน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะเพื่อสร้างเครือข่าย ติดต่อสื่อสาร และสร้างสายสัมพันธ์อันดี (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; Daft, ๒๐๑๗; วิลโล ฟิงผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ อีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

การทำงานเป็นทีม (Teamwork) เป็นความสามารถในการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก (Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕)

การสร้างเครือข่าย (Develop social networks) เป็นทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์หรือเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่เป็นประโยชน์ในการทำให้บรรลุผลสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; พิรญา กัณทุบุตร, ๒๕๕๙)

ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) เป็นสมรรถนะในการสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด เป็นความสามารถในการผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริบท ทั้งยังรวมถึงความสามารถในการคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่ (Frese, ๒๐๐๐; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; กตัญญู ทิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พิบูล ทีปะปาล และธนวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐; กัลยารัตน์ อีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

การจัดการปัญหาหรือความล้มเหลว (Troubleshooting) เป็นความสามารถในการยอมรับสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ โดยสามารถเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์นั้นได้อย่างยืดหยุ่นและสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมีความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกันและสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน รวมถึงเมื่อธุรกิจล้มเหลว หรือการทำงานใดก็ตามเกิดความล้มเหลว ไม่สำเร็จ การเป็นผู้ประกอบการต้องลุกขึ้นสู้และเกิดกระบวนการเรียนรู้จากความล้มเหลว นั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเป็นผู้ประกอบการและบ่อยครั้งที่การเรียนรู้และจัดการกับความล้มเหลวนี้จะกลายเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้การเรียนรู้จากการผิดพลาดก่อให้เกิดบุคคลสามารถปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et

al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafeh, ๒๐๑๖; กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒)

กลุ่มคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรม หรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๑๕ องค์ประกอบ ได้แก่

ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) เป็นความสามารถในการตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น รวมถึงความกล้าแสดงออก กล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเป็นผู้ประกอบการนั้นประสบความสำเร็จ (Frese, ๒๐๐๐; Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafeh, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖)

ความอดทนต่อความไม่แน่นอน (Tolerance for ambiguity) เป็นกระบวนการที่ผู้ประกอบการมีความอดทนต่อความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน เป็นความสามารถในการรับรู้ รับมือ กับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าสนใจโดยไม่ปฏิเสธหรือบิดเบือนความซับซ้อนของความคลุมเครือ ความไม่แน่นอน หรือความเข้ากันไม่ได้ดังกล่าว (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafeh, ๒๐๑๖; พิบูล ทีปะपाल และธนวัฒน์ ทีปะपाल, ๒๕๕๒; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐)

การยอมรับความเสี่ยง (Risk-taking) เป็นสมรรถนะที่สำคัญหนึ่งของการเป็นผู้ประกอบการ ในการตัดสินใจหลายครั้งอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอน ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีความอดทนต่อความคลุมเครือ ความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมักเป็นผู้ที่ชอบและสามารถรับมือ จัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ สามารถดำเนินการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดจากความเสี่ย ตลอดจนสามารถควบคุมอารมณ์ของตน และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Frese, ๒๐๐๐; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafeh, ๒๐๑๖; Daft, ๒๐๑๗; กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พิบูล ทีปะपाल และธนวัฒน์ ทีปะपाल, ๒๕๕๒; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; วิไล พึ่งผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) เป็นหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากการทำงานมักจะต้องได้รับการมอบหมายงานและเกิดการตัดสินใจอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีความเชื่อมั่นใจตนเอง ความศรัทธาในตนเอง มีความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมี

ความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ เป็นความสามารถในการรับมือกับความท้าทายใหม่ด้วยทัศนคติที่มีความมั่นใจในตนเองบนพื้นฐานความเป็นไปได้ ตลอดจนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์คับขัน หรือไม่ล่าช้าจนเสียประโยชน์ (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; กัตัญญู ทิรัญญูสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พิบูล ทีปะปาล และธนวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐; กัลยารัตน์ อีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

การพัฒนาตนเองตลอดเวลา (Continuous Learning) เป็นความสามารถในการทำงานที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และยังแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อในมาตรฐานการทำงานที่มีคุณภาพสูง ทั้งนี้ ยังรวมถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาตลอดชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะความสามารถในการทำงาน และในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (Frese, ๒๐๐๐; Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; Daft, ๒๐๑๗; พิบูล ทีปะปาล และธนวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒; วิล พิงผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ อีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความมุ่งมั่นพากเพียร (Persistence) เป็นความมุ่งมั่นของการเป็นผู้ประกอบการที่บ่งบอกถึงความสามารถของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรค มีความพากเพียรที่จะฝ่าฟันอุปสรรคและเต็มใจในความพยายามต่อสิ่งต่าง ๆ ไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และเมื่อเกิดข้อผิดพลาดสามารถยอมรับ ไม่ยอมแพ้ต่อสิ่งนั้น และนำมาเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้ (Frese, ๒๐๐๐; Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖; กัตัญญู ทิรัญญูสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พิบูล ทีปะปาล และธนวัฒน์ ทีปะปาล, ๒๕๕๒; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; กัลยารัตน์ อีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความกระตือรือร้น (Drive and energy) เป็นความสามารถในการทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้บุคคลประสบความสำเร็จ โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เต็มไปด้วยพลังในการทำงานและมีแรงจูงใจในการผลักดันให้ดำเนินการใดก็ตามให้เกิดความสำเร็จ (Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafah, ๒๐๑๖; Daft, ๒๐๑๗; กัประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐; ลยารัตน์ อีระชนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) ความต้องการความสำเร็จเป็นแรงผลักดัน แรงจูงใจในบุคคลเกิดความรับผิดชอบในการหาแนวทางในการแก้ปัญหา การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน รวมทั้งการมองหาหนทาง การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์

ที่ชัดเจน สามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยความเพียรพยายาม ความมุ่งมั่นอดทนทำงานอย่างหนัก พร้อมทั้งจะเผชิญต่อความยากลำบากโดยไม่มีข้อเรียกร้อง และมีความมุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Frese, ๒๐๐๐; Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafeh, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖; Daft, ๒๐๑๗; กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พิบูล ทีปะपाल และธนวัฒน์ ทีปะपाल, ๒๕๕๒; พิรญา กัณฑบุตร, ๒๕๕๙; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐; วิไล พึ่งผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความคิดริเริ่ม (Initiatives) เป็นพฤติกรรมของการเป็นผู้ประกอบการที่มีลักษณะชอบที่จะดำเนินการในความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายที่แตกต่างกัน หรือการสร้างโอกาสและปรับปรุงผลลัพธ์ด้วยตนเองโดยปราศจากข้อกำหนดจากภายนอก และยังบ่งบอกถึงบุคคลนั้นมีความสามารถและพร้อมที่จะทำงานนั้นอย่างเต็มความสามารถและเกินกว่าความคาดหวังในงานนั้น (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Arafeh, ๒๐๑๖; กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

การมองเห็นและคว้าโอกาส (Sees and acting on opportunities) เป็นการรับรู้ มองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส ประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป รวมถึงการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส มองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ และใช้การเปลี่ยนแปลงในเกิดประโยชน์ เป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้บุคคลมีความตื่นตัวต่อข้อมูลและสามารถประมวลผล พิจารณาถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น (Podile, Sivasree and Lakshmi, ๒๐๑๑; Morris, et al., ๒๐๑๓; Arafeh, ๒๐๑๖; Lee, et al., ๒๐๑๖; กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; พิบูล ทีปะपाल และธนวัฒน์ ทีปะपाल, ๒๕๕๒; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐)

มีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี เพื่อสร้างความเข้าใจ ความต้องการของบุคคลหรือระหว่างบุคคล และนำมาซึ่งการยอมรับ ความร่วมมือช่วยเหลือ ความรักใคร่ถนอมถนอม และความจงรักภักดี โดยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดียังเป็นการสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของบุคคลต่อผู้อื่น ตลอดจนสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วย (Morris, et al., ๒๐๑๓; Lee, et al., ๒๐๑๖; Dafe, ๒๐๑๗; บางโม, ๒๕๕๙; พิรญา กัณฑบุตร, ๒๕๕๙; วิไล พึ่งผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

คุณธรรม จริยธรรม (Moral) เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้ตามที่ที่ตนพูดหรือในสิ่งที่สำคัญบนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีในการให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ หรือให้ความร่วมมืออย่างดี ตลอดจนเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของตน (Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Daft, ๒๐๑๗; กัตัญญู หิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒;

สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; พีรญา กัณฑบุตร, ๒๕๕๙; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐; วิไล พึ่งผล และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความมีวินัยในตนเอง (Self-control) เป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง รู้ข้อจำกัดของตนเอง สามารถรับฟังข้อคิดเห็น คำวิจารณ์ มีความรับผิดชอบอดทนต่อความกดดัน รวมถึงการมีวินัยทางการเงิน มีการประหยัดอดออม ใช้จ่ายตามความเหมาะสม และสามารถจัดการการเงินของตนเองอย่างเคร่งครัด (Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; กัตัญญู ทิรัญญสมบุรณ์, ๒๕๕๒; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความสามารถในการรักษาความสอดคล้องระหว่าง การกระทำ พฤติกรรม และคำพูด เป็นการลงมือปฏิบัติอย่างตั้งใจไม่ทิ้งงานกลางคัน รวมถึงการรับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเองซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; Daft, ๒๐๑๗; สมคิด บางโม, ๒๕๕๙; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, ๒๕๖๐; วิไล พึ่งผล และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์, ๒๕๖๑; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

ความสามารถในการปรับตัว (Social mobility) เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ บริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม โดยไม่ปล่อยให้เป็นที่ไปตามสิ่งที่ควบคุมไม่ได้หรือโชคชะตา (Morris, et al., ๒๐๑๓; Robles and Zarraga-Rodriguez, ๒๐๑๕; กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล, ๒๕๖๒)

๑.๒ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Known Group)

ความจำเป็นของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Known Group) ทั้งหมด ๗ ท่าน ต่างให้ความเห็นถึงความสำคัญของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากสมรรถนะเป็นความหมายของความสามารถในการแข่งขัน การเป็นผู้ประกอบการต้องมีองค์ประกอบหลายส่วนเพื่อสามารถนำไปสร้างหรือเพิ่มสมรรถนะในการดำเนินธุรกิจ ดังที่ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งกล่าวว่า “ผู้ประกอบการควรทราบว่าตนเองต้องมีความรู้ความสามารถอะไรบ้างในการที่จะนำองค์กรของตนเองในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ และพัฒนาองค์กรของตนให้สามารถแข่งขันในตลาดได้” โดยในขณะเดียวกันผู้ประกอบการต้องทราบถึงข้อมูลที่เป็นในการดำเนินงานเพื่อนำมาวิเคราะห์ตนเองและใช้ในการพัฒนาศักยภาพให้เพิ่มขึ้น อาทิ การบริหารจัดการเรื่องต้นทุน ซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักในการผลิตหรือการดำเนินงาน โดยการควบคุมต้นทุนที่ดีจะส่งผลถึงความสามารถในการแข่งขันในตลาดได้ หรือการพัฒนาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการต่าง ๆ ขององค์กร

ไม่เพียงแต่มีความสำคัญกับการเป็นผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการธุรกิจเท่านั้น ดังที่ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งกล่าวว่า “สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการยังมีความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่เป็นพนักงานด้วย” เพราะทุกคนต่างเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือพนักงาน ลูกจ้าง ต่างต้องมีสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต และจากที่ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า “สิ่งสำคัญคือ การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล ในเรื่องของเจ้าหน้าที่พนักงาน ผู้ประกอบการไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ ควรจัดการใช้พนักงานเกิดการเรียนรู้ เสริมทักษะ เป็นในลักษณะสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Society) การสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน” เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีแรงกดดันทั้งด้านเศรษฐกิจในระดับมหภาคและจุลภาค ด้านสังคม ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการทำงาน และจะส่งผลกระทบต่อไปถึงองค์กรแบบหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในปัจจุบันควรเป็นแบบรอบด้าน ๓๖๐ องศา เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน

ทั้งนี้ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการควรมีในทุกคนเนื่องจากการทำงานควรมีสสมรรถนะต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการทำงานและเติบโต ไม่ว่าจะเป็นในสถานะผู้ประกอบการธุรกิจ หรือเป็นพนักงาน ลูกจ้าง ต่างต้องใช้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อการทำงานได้อย่างมีศักยภาพสูงสุด โดยในบางสมรรถนะสามารถเกิดจากการเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือเกิดจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในการทำงาน และในบางสมรรถนะอาจเกิดการเรียนรู้ได้จากการแลกเปลี่ยนจากการเป็นผู้ประกอบการจริงซึ่งจะทำให้เห็นสิ่งต่าง ๆ ในมุมมองที่กว้างขวางมากขึ้น และจากคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งว่า “การเป็นผู้ประกอบการต้องอาศัยความตั้งใจ ความสนใจ ความชอบ ก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาหาหนทางในการประกอบการ ซึ่งระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีให้ความรู้ที่เป็นพื้นฐานทางธุรกิจ การจัดการ และความเข้าใจการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์กร” สะท้อนถึงบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลของระบบการศึกษาที่ควรจะมีการสอดแทรกเกี่ยวกับสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียน

ความจำเป็นของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการต่อผู้เรียน

จากการจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Known Group) ทั้งหมด ๗ ท่าน ต่างให้ความสำคัญถึงความสำคัญของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา เนื่องจากปัจจุบัน นักเรียนและนักศึกษา ควรได้มีโอกาสในการรับรองความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า “สามารถเริ่มต้นจาก แนวความคิดในการเป็นผู้ประกอบการ หรือ Entrepreneur Mind Set จากนั้นอาจมีหลักสูตรทางเลือกที่เน้นด้านสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยบริบทของโครงสร้างธุรกิจไทยกว่าร้อยละ ๙๙ เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME รวมไปถึงผู้ประกอบการขนาดจิ๋ว หรือ Micro Enterprise ซึ่งจะหมายถึงพ่อค้า แม่ค้าตามตลาดนัดหรือรถเข็น ผู้ค้าออนไลน์ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มีระดับการศึกษาที่หลากหลาย” รวมถึงจาก

ตารางที่ ๔.๒ แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

ลำดับ	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ผู้เชี่ยวชาญ (Known Group)							ร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	
๒๑	การมองเห็นและคว้าโอกาส (Sees and acting on opportunities)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐๐
๒๒	มีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐๐
๒๓	คุณธรรม จริยธรรม (Moral)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐๐
๒๔	ความมีวินัยในตนเอง (Self-control)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐๐
๒๕	ความรับผิดชอบ (Responsibility)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐๐
๒๖	ความสามารถในการปรับตัว (Social mobility)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๑๐๐

จากตารางข้างต้น สามารถอธิบายรายละเอียด ดังนี้

ด้านความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ (Basic Knowledge of Business) เป็นความรู้พื้นฐานทางด้านการเงิน การใช้จ่ายเงิน การออมและการลงทุน การขาย ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การจัดการทางธุรกิจ มีประสบการณ์ มีความถนัดในงานหรือธุรกิจที่ทำ มีความชำนาญด้านเทคนิค สามารถปฏิบัติได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน การดำเนินงานหรือประกอบธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าความรู้พื้นฐานทางธุรกิจเป็นสมรรถนะหนึ่งในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในแต่ละระดับมีความยากง่ายต่างกัน เช่น ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น อาจเริ่มจากการรู้จักออม สามารถใช้จ่ายเงินได้ การเข้าสังคมกลุ่มเพื่อน การใช้ชีวิตสังคมภายนอก ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป ควรเป็นความรู้ที่เป็นพื้นฐานที่ครอบคลุม เช่น บัญชี ภาษี กฎหมายทางธุรกิจ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนเห็นเป็นแนวทาง และสามารถขยายผลถึงแนวความคิดในการเลือกประกอบอาชีพ สามารถดำเนินธุรกิจ หรือศึกษาต่อตามที่สนใจ ทั้งนี้ พบว่าผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้จบมาทางด้านบริหารธุรกิจโดยตรง เห็นว่า ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนที่ผ่านมานั้นไม่เพียงพอในการดำเนินธุรกิจ ที่ได้มาประกอบธุรกิจนี้เนื่องจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตั้งแต่เริ่มต้นประกอบธุรกิจ โดยบางครั้งความไม่รู้ในประเด็นที่สำคัญทำให้สูญเสียโอกาสและรายได้ เช่น ด้านภาษี กฎหมายในการประกอบการ ซึ่งในสิ่งเหล่านี้ควรเป็นรายวิชาพื้นฐานหรือให้ความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำหรับในทุกสาขาอาชีพ เนื่องจาก ผู้ประกอบการในปัจจุบันต่างมีความหลากหลายอาชีพ

ความรู้ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่า (Marketing and Value creation) เป็นความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริการ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ที่สามารถสร้างมูลค่าหรือรายได้ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างเพียงพอและได้รับผลตอบแทนอย่างยุติธรรม ตลอดจนความรู้ทางการตลาดหรือการนำเสนอการสนองต่อความต้องการของบุคคล ทั้งในมิติของการเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการ เช่น หลักการทำการตลาด 4P เป็นต้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าความรู้ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่า เป็นสมรรถนะที่จำเป็นหนึ่ง เนื่องจากการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาและสามารถตัดสินใจได้ว่าในการที่จะผลิต ขายสินค้าหรือบริการเพื่อใคร เพื่ออะไร หรือตอบโจทย์ใครซึ่งบางครั้งจะมีความสำคัญมากกว่าการบัญชีหรือการเงิน โดยความรู้ในส่วนนี้ในระดับนักเรียนอาจเป็นการเรียนรู้ผ่านตัวอย่างจริงที่เห็นจากสินค้าหรือบริการ และเสริมสร้างการรู้เท่าทันทางธุรกิจหรือการเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด แต่ในระดับนักศึกษาสามารถเป็นความรู้ทั่วไปหรือเป็นทางเลือกเพื่อลงเชิงลึกในรายละเอียด ซึ่งความรู้ทางด้านนี้เป็นความรู้พื้นฐานที่เป็นเบื้องต้นในการใช้สร้างสรรค์หรือริเริ่มการประกอบการที่จะตอบโจทย์หรือปิดช่องว่างในตลาดและความต้องการของบุคคลได้

การเจรจาต่อรอง (Negotiation) เป็นความสามารถในการนำหรือควบคุม การอภิปราย โดยการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกันและสร้างความผูกพันที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๖ ท่าน เห็นว่าการเจรจาต่อรองเป็นสมรรถนะที่สำคัญเนื่องจากเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดประสบการณ์ วิธีการพูด การวางตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ผู้เชี่ยวชาญ ๑ ท่านเห็นว่า การเจรจาต่อรอง เป็นสมรรถนะที่สำคัญแต่อาจจะต้องเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการทำงานหรือการประกอบการโดยตรงมากกว่า

การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล (Search and analysis of information) เป็นสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการที่ต้องการมองหา ค้นคว้าหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ แนวคิดใหม่จากหลากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการมุ่งสู่เป้าหมาย การแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการเลือก การเริ่มต้นที่จะดำเนินธุรกิจหรือการแก้ไขปัญหาอย่างเต็มศักยภาพของตนเองและองค์กร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นให้ผู้ประกอบการต้องรู้จักหาข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการตัดสินใจและพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวกับตนเองและธุรกิจผู้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าการค้นคว้าและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะต้องมีความรู้ทักษะในการค้นคว้าข้อมูลที่มีคุณภาพก่อนที่ตัดสินใจและจะทำให้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งเห็นว่า เป็นจุดด้อยของผู้ประกอบการไทย โดยเป็นทักษะที่มี

ความจำเป็นอย่างมากในการเป็นผู้ประกอบการซึ่งควรสร้างและเพิ่มเติมการค้นคว้าและการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นประโยชน์อย่างมาก

การเป็นผู้นำ (Leadership) เป็นความสามารถในการนำ หรือชี้นำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจนผ่านการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังและความมุ่งมั่น โดยตั้งเป้าหมาย ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะที่รวมความคิดเห็นหรือมุมมองของผู้อื่นด้วยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าการเป็นผู้นำ เป็นสมรรถนะที่สำคัญหนึ่งของผู้ประกอบการ ต้องมีความสามารถในการนำตนเองและผู้อื่นในการดำเนินการ ทั้งยังสามารถที่จะผลักดันเพื่อให้ตนเองหรือทีมบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหารจัดการ (Management Skill) เป็นทักษะในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ รวมถึงการมีกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยการค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าเป็นทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในการที่จะดำเนินการทางธุรกิจหรือกิจการงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือก วางแผน ออกแบบการทำงานให้เป็นไปได้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทักษะในการสื่อสาร (Communication skill) เป็นความสามารถในการฟัง ตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการถ่ายทอดแนวคิด นโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมต่าง ๆ ในกับบุคคลที่ติดต่อเกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการทำงานเพื่อแสดงถึงข้อมูล ชักจูง รวมถึงความรู้สึกของตน รวมถึงความสามารถในการเชื่อมโยง โน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะเพื่อสร้างเครือข่าย ติดต่อสื่อสาร และสร้างสายสัมพันธ์อันดี ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าเป็นทักษะที่มีความจำเป็น ต้องสามารถอ่านออกเขียนได้ ซึ่งจะเป็นสร้างโอกาสในธุรกิจและการทำงาน ต้องสามารถสื่อสารได้รู้เรื่อง เข้าใจ การสามารถถ่ายทอดเป็นเรื่องราว (Story Telling) รวมถึงทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาที่ ๓ ที่นอกเหนือจากภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

การทำงานเป็นทีม (Teamwork) เป็นความสามารถในการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือกิจการงานต่างต้องใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม เนื่องจากต้องอาศัยความ

ร่วมมือของจากหลายฝ่าย หลายคนที่ต้องเข้ามาร่วมมือร่วมใจเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนด ก่อให้เกิดความสำเร็จในงาน ตลอดจนการเห็นประโยชน์ของส่วนรวมร่วมกัน

การสร้างเครือข่าย (Develop social networks) เป็นทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์หรือเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่เป็นประโยชน์ในการทำให้บรรลุผลสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นทักษะที่จำเป็นในการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการหรือการดำเนินงานหลายครั้งต้องอาศัยความร่วมมือกับบุคคลอื่น ความร่วมมือจากสังคม การสร้างสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อสื่อสารหรือการสร้างความร่วมมือจะก่อให้เกิดประโยชน์ในดำเนินธุรกิจหรือในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการรักษาความสัมพันธ์ของเครือข่ายไว้เนื่องด้วยเราไม่สามารถดำเนินการเองได้ทั้งหมดและในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาในหลากหลายด้าน การที่เรามีการติดต่อเป็นเครือข่ายจะทำให้เราสามารถก้าวข้ามผ่านวิกฤติปัญหา สร้างประโยชน์จากโอกาส ตลอดจนการสร้าง ความเข้มแข็งในธุรกิจ เครือข่ายจึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือและสร้างประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) เป็นสมรรถนะในการสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด เป็นความสามารถในการผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริบท ทั้งยังรวมถึงความสามารถในการคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ การทำงานในปัจจุบัน และเป็นทักษะของคนในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งปัจจุบันนับเป็นยุคของนวัตกรรม อาจจะไม่ต้องสร้างสรรค์สิ่งใหม่ แต่สามารถเอาของเดิมมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ควรนำภูมิปัญญาเดิมมาปรับร่วมกับเทคโนโลยีใหม่เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากร สอดคล้องกับประเทศไทย ๔.๐

การจัดการปัญหาหรือความล้มเหลว (Troubleshooting) เป็นความสามารถในการยอมรับสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ โดยสามารถเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์นั้นได้อย่างยืดหยุ่นและสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมีความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกันและสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน รวมถึงเมื่อธุรกิจล้มเหลว หรือการทำงานใดก็ตามเกิดความล้มเหลว ไม่สำเร็จ การเป็นผู้ประกอบการต้องลุกขึ้นสู้และเกิดกระบวนการเรียนรู้จากความล้มเหลว นั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการการเป็นผู้ประกอบการและบ่อยครั้งที่การเรียนรู้และจัดการกับความล้มเหลวนี้อาจกลายเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้การเรียนรู้จากการผิดพลาดก่อให้เกิดบุคคลสามารถปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งสำคัญที่การเป็นผู้ประกอบการ หรือคนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน การสร้างแรงบันดาลใจ การสนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการกลับมาดำเนินการต่อไปได้ สู้ต่อไปได้ ไม่ยอมแพ้ต่อความล้มเหลว รวมถึงการประกอบธุรกิจที่ไม่ได้อยู่ในธุรกิจกระแสหลัก ซึ่งอาจจะหมดไฟได้ง่าย เจออุปสรรคเยาะบางที่ทำให้ท้อแท้ได้ง่าย เมื่อเกิดปัญหาหรือเจอกับความล้มเหลว ควรจะรู้จักจัดการกับตนเอง จัดการกับปัญหาและให้อภัยตนเอง สามารถรู้และเข้าใจถึงปัญหา มีทางเลือก ข้อเสนอในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการมีแนวทางหรือสิ่งที่ควรทำเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ

ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) เป็นความสามารถในการตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น รวมถึงความกล้าแสดงออก กล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเป็นผู้ประกอบการนั้นประสบความสำเร็จ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้การเป็นผู้ประกอบการควรจะมี เนื่องจากการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจใดจะต้องมีการตัดสินใจ หรือการพบเจอคนอื่น ต้องมีความมั่นใจในตัวเอง เพื่อสามารถติดต่อสื่อสารธุรกิจได้อย่างดี สร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า และเลือกตัดสินใจที่จะทำธุรกิจร่วมด้วย ตลอดจนความกล้าที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้นหรือข้อผิดพลาดที่เกิด และพร้อมที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

ความอดทนต่อความไม่แน่นอน (Tolerance for ambiguity) เป็นกระบวนการที่ผู้ประกอบการมีความอดทนต่อความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน เป็นความสามารถในการรับรู้ รับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าสนใจโดยไม่ปฏิเสธหรือบิดเบือนความซับซ้อนของความคลุมเครือ ความไม่แน่นอน หรือความเข้ากันไม่ได้ดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า การเป็นผู้ประกอบการนั้นจะต้องเจอกับความไม่แน่นอน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง ซึ่งอาจเกิดความไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน การเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการควรต้องมีความอดทนต่อความไม่แน่นอน และเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะก้าวข้ามหรือเกิดการปรับเปลี่ยนพัฒนาให้สอดคล้องเหมาะสม ตลอดจนการพร้อมรับมือกับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย

การยอมรับความเสี่ยง (Risk-taking) เป็นสมรรถนะที่สำคัญหนึ่งของการเป็นผู้ประกอบการในการตัดสินใจหลายครั้งอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอน ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีความอดทนต่อความคลุมเครือ ความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมักเป็นผู้ที่ชอบและสามารถรับมือ จัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ สามารถดำเนินการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดจากความเสี่ยง ตลอดจนสามารถควบคุมอารมณ์ของตน และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสมรรถนะหนึ่งของผู้ประกอบการที่สามารถคาดการณ์ วางแผน ยอมรับ และดำเนินการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ไม่เพียงแต่รอที่จะรับมือแต่เป็นการวางแผนหรือการคาดการณ์ การวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมการและวางแผนที่จะรับมือหรือจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งยังต้องสามารถควบคุมตนเองและดำเนินการตัดสินใจดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) เป็นหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากการทำงานมักจะต้องได้รับการมอบหมายงานและเกิดการตัดสินใจอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีความเชื่อมั่นใจตนเอง ความศรัทธาในตนเอง มีความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ เป็นความสามารถในการรับมือกับความท้าทายใหม่ด้วยทัศนคติที่มีความมั่นใจในตนเองบนพื้นฐานความเป็นไปได้ ตลอดจนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์คับขัน หรือไม่ล่าช้าจนเสียประโยชน์ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสมรรถนะที่สำคัญในการเป็นผู้ประกอบการที่จะต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง มีความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถทำได้ สามารถดำเนินการมุ่งสู่เป้าหมายได้ โดยมีความเชื่อมั่นความมั่นใจบนพื้นฐานความเป็นไปได้ สามารถเกิดขึ้นได้จริง ซึ่งความมั่นใจในตนเองนั้นอาจต้องมีส่วนร่วมกับความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ทันท่วงทีบนพื้นฐานข้อมูล ความเป็นไปได้ และความมั่นใจในตนเอง ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ๑ ท่าน เสนอเพิ่มเติมว่าอาจนำไปรวมอยู่กับความเป็นตัวตน

การพัฒนาตนเองตลอดเวลา (Continuous Learning) เป็นความสามารถในการทำงานที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และยังแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อในมาตรฐานการทำงานที่มีคุณภาพสูง ทั้งนี้ ยังรวมถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาตลอดชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะความสามารถในการทำงาน และในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า มีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการเนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี ค่านิยม หรือความรู้ที่เกิดขึ้นและสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ไปตามบริบทต่าง ๆ การเป็น

ผู้ประกอบการจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการทำธุรกิจหนึ่ง อาจประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างสะดวกขึ้น พัฒนารายได้ผลกำไรได้มากขึ้น เช่นในปัจจุบันที่เกิดสถานการณ์การระบาดโควิด-๑๙ ทำให้ลักษณะการดำเนินธุรกิจเปลี่ยนแปลง ธุรกิจบางประเภทต้องหยุดตัวลง แต่ในบางธุรกิจอาจจะเกิดขึ้นใหม่หรือมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้ประกอบการต้องติดตามให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดและการเติบโตของธุรกิจ ดังนั้น การเป็นผู้ประกอบการจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ความมุ่งมั่นพากเพียร (Persistence) เป็นความมุ่งมั่นของการเป็นผู้ประกอบการที่บ่งบอกถึงความสามารถของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรค มีความพากเพียรที่จะฝ่าฟันอุปสรรคและเต็มใจในความพยายาม ต่อสิ่งต่าง ๆ ไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และเมื่อเกิดข้อผิดพลาดสามารถยอมรับ ไม่ยอมแพ้ต่อสิ่งนั้น และนำมาเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการพึงมี เนื่องจากเป็นสิ่งจะทำให้บุคคลมีความพยายาม มุ่งมั่น ตั้งใจในการศึกษา พัฒนา ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจของตน ไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งจะฟันฝ่าอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ตลอดจนการพัฒนาสู่ความสำเร็จต่อไป

ความกระตือรือร้น (Drive and energy) เป็นความสามารถในการทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้บุคคลประสบความสำเร็จ โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เต็มไปด้วยพลังในการทำงานและมีแรงจูงใจในการผลักดันให้ดำเนินการใดก็ได้ก็ตามให้เกิดความสำเร็จ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการที่จะมีความตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เต็มกำลัง ไม่ว่าจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ใดก็จะมีแรงขับเคลื่อนที่จะดำเนินการ ดำเนินธุรกิจต่อไปเพื่อให้สามารถอยู่รอดและเกิดผลสำเร็จ

ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) ความต้องการความสำเร็จเป็นแรงผลักดัน แรงจูงใจในบุคคลเกิดความรับผิดชอบในการหาแนวทางในการแก้ปัญหา การปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน รวมทั้งการมองหาหนทาง การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยความเพียรพยายาม ความมุ่งมั่นอดทนทำงานอย่างหนัก พร้อมทั้งจะเผชิญต่อความยากลำบากโดยไม่มีข้อเรียกร้อง และมีความมุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จและบรรลุ

เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมี ซึ่งจะเป็นแรงผลักดัน แรงจูงใจที่จะขับเคลื่อนให้ผู้ประกอบการหรือบุคคลให้เกิดความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จไม่ว่าจะต้องเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค ทั้งนี้ ควรต้องมีความสมดุลระหว่างการใช้ชีวิต การทำงาน และความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีความสุขในชีวิตร่วมกับความสำเร็จในงาน

ความคิดริเริ่ม (Initiatives) เป็นพฤติกรรมของการเป็นผู้ประกอบการที่มีลักษณะชอบที่จะดำเนินการในความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายที่แตกต่างกัน หรือการสร้างโอกาสและปรับปรุงผลลัพธ์ด้วยตนเองโดยปราศจากข้อกำหนดจากภายนอก และยังบ่งบอกถึงบุคคลนั้นมีความสามารถและพร้อมที่จะทำงานนั้นอย่างเต็มความสามารถและเกินกว่าความคาดหวังในงานนั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมี เป็นความคิดของผู้ประกอบการที่จะริเริ่มในการดำเนินการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การริเริ่มที่จะเริ่มต้นทำธุรกิจ หรือดำเนินการใด ๆ การริเริ่มที่จะปรับปรุง แก้ไข พัฒนา เพื่อให้เกิดขึ้น เกิดการพัฒนา เป็นการสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งความคิดนั้นอาจจะมีแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ เป็นการเปิดโอกาส สร้างโอกาสให้กับตนเองและธุรกิจที่จะเติบโตและมุ่งสู่ความสำเร็จโดยผู้ประกอบการต้องดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ

การมองเห็นและคว้าโอกาส (Sees and acting on opportunities) เป็นการรับรู้ มองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส ประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป รวมถึงการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส มองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ และใช้การเปลี่ยนแปลงในเกิดประโยชน์ เป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้บุคคลมีความตื่นตัวต่อข้อมูลและสามารถประมวลผล พิจารณาถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็นของการเป็นผู้ประกอบการที่จะมองเห็นหรือรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าสิ่งใดจะสามารถเป็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาธุรกิจ โดยไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นอุปสรรคก็สามารถที่จะรับมือ และหาวิธีการจัดการเพื่อปรับปรุงหรือก่อให้เกิดเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจ ทั้งนี้ การที่จะดำเนินการใด ๆ ผู้ประกอบการต้องมีข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ที่เพียงพอ เพราะบางครั้งหากมองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นหรือสถานการณ์นั้นเป็นโอกาสและดำเนินการไปแล้วบนพื้นฐานข้อมูลที่มีจำกัดหรือยังขาดประสบการณ์ การศึกษาอย่างถี่ถ้วน ก็อาจทำให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้ ดังนั้น การมองเห็นและคว้าโอกาส หรือสร้างโอกาสให้เกิดขึ้น ต้องอยู่บนพื้นฐานการที่ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ที่เพียงพอด้วย

มีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี เพื่อสร้างความเข้าใจ ความต้องการของบุคคลหรือระหว่างบุคคล และนำมาซึ่งการยอมรับ ความร่วมมือช่วยเหลือ ความรักใคร่เมตตา และความจงรักภักดี โดยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดียังเป็นการสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของบุคคลต่อผู้อื่น ตลอดจนสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วยผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นในการเป็นผู้ประกอบการ เพราะการดำเนินธุรกิจหรือการดำเนินงานใด ๆ อาจต้องมีการพบปะ หรืออาศัยความร่วมมือ การร่วมงานกับระหว่างบุคคล องค์กร มนุษยสัมพันธ์จึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เข้าใจในความแตกต่าง เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจระหว่างกัน ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันรวมถึงความสำเร็จในการทำงาน แต่ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เน้นย้ำถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นการได้ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมทุกฝ่าย (Mutual Benefit) ไม่ใช่เป็นการร่วมกันเพื่อเอาเปรียบบุคคลหรือผู้ประกอบการรายอื่น

คุณธรรม จริยธรรม (Moral) เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้ตามที่ที่ตนพูดหรือในสิ่งที่สำคัญบนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีในการให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ หรือให้ความร่วมมืออย่างดี ตลอดจนเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของตน ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า คุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ เป็นการประพฤติหรือปฏิบัติพื้นฐานบนความถูกต้องเหมาะสม ทั้งยังต้องยึดหลักจรรยาบรรณในการประกอบการ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้ร่วมงาน ลูกค้า สังคม การให้เกียรติซึ่งกันและกัน หรือความปฏิบัติใด ๆ ที่อยู่บนบรรทัดฐานความถูกต้องของสังคม กฎหมาย และความดีงาม

ความมีวินัยในตนเอง (Self-control) เป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง รู้ข้อจำกัดของตนเอง สามารถรับฟังข้อคิดเห็น คำวิจารณ์ มีความรับผิดชอบอดทนต่อความกดดัน รวมถึงการมีวินัยทางการเงิน มีการประหยัดอดออม ใช้จ่ายตามความเหมาะสม และสามารถจัดการการเงินของตนเองอย่างเคร่งครัด ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า การเป็นผู้ประกอบการควรจะต้องรู้จักตนเอง รู้ข้อดีข้อเสียของตนเองและธุรกิจ สามารถควบคุมตนเองทั้งร่างกายและอารมณ์ และที่สำคัญคือ การมีวินัยทางการเงิน ซึ่งผู้ประกอบการต้องรู้จักการจัดการทางการเงิน การลงทุน การบริหารเงินทุน ตลอดจนการประหยัดอดออม เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบการ

ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความสามารถในการรักษาความสอดคล้องระหว่างภาระทำ พฤติกรรม และคำพูด เป็นการลงมือปฏิบัติอย่างตั้งใจไม่ทิ้งงานกลางคัน รวมถึงการรับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเองซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน

เห็นว่า การเป็นผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดชอบอย่างมี ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองในการทำงาน ความผิดพลาดของตนเองที่ต้องยอมรับและปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น การไม่ทิ้งงานกลางคันหรือการผลักภาระให้กับผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสิ่งที่ดีให้แก่ผู้รับ ลูกค้า สังคม และนำไปสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการ

ความสามารถในการปรับตัว (Social mobility) เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ บริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม โดยไม่ ปล่อยให้เป็นที่ไปตามสิ่งที่ควบคุมไม่ได้หรือโชคชะตา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ ท่าน เห็นว่า เป็นสมรรถนะหนึ่งของการเป็นผู้ประกอบการที่จะต้องสามารถยอมรับ เข้าใจ และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสม

๑.๓ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์เป็นค่าจำนวนและ ร้อยละ

ตารางที่ ๔.๓ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

			N = ๕๑๔
	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ผู้ประกอบการ	๒๒๕	๔๓.๘๐
	อาจารย์ / ผู้เชี่ยวชาญ	๒๘๙	๕๖.๒๐
พื้นที่			
	กรุงเทพมหานคร	๗๙	๑๕.๔๐
	ภาคเหนือ	๓๓	๖.๔๐
	ภาคใต้	๖๙	๑๓.๔๐
	ภาคตะวันออก	๗๗	๑๕
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๙๐	๑๗.๕๐
	ภาคตะวันตก	๘๕	๑๖.๕๐
	ภาคกลาง	๘๑	๑๕.๘๐

จากตารางที่ ๔.๓ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม อธิบายผลการศึกษาดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้ประกอบการ จำนวน ๒๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๐ และอาจารย์ / ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๒๐ โดยอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด ๗ เขตพื้นที่ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๐ ภาคตะวันตก จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐ ภาคกลาง จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๐ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๐ ภาคตะวันออก จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๐ ภาคใต้ จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๐ และภาคเหนือ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๐

จากวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นผลที่ได้จากระยะที่หนึ่ง คือแบบสอบถามต้นแบบ (Prototype Questionnaire) ประกอบด้วยแบบสอบถามที่มีโครงสร้างทั้งคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด และเกณฑ์ที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ในการทดสอบเครื่องมือได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ที่มีค่ามากกว่า .๘๐ จึงนำข้อคำถามนั้นมาสอบถามได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแบบสอบถาม เท่ากับ .๙๗

จากข้อคำถามทั้ง ๑๐๑ ข้อ และการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด ๕๑๔ คน (คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖๗) ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มอาจารย์หรือนักวิชาการ มีความคิดเห็นในบางประเด็นที่มีความแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ t-test เพื่อหาความสอดคล้องหรือความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อให้ได้ความเป็นหนึ่งเดียวกัน (homogeneous) พบว่า มีข้อคำถามจำนวน ๔๕ ข้อ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ จึงได้ทำการตัดข้อคำถามนั้นออกจากการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ดังตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่ไม่นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	Sig.
๓	การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของตนเอง	.๐๐๘
๕	การดำเนินงานหรือประกอบธุรกิจ	.๐๓๕
๘	การสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความสนใจของบุคคลทั่วไป	.๐๐๐
๙	ความเข้าใจงานหรือธุรกิจที่ทำ	.๐๐๐
๑๓	ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบทางธุรกิจ (Business Concept & Model)	.๐๒๙
๑๗	การสนองต่อความต้องการของบุคคล	.๐๐๐
๒๐	ความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (ขายใคร เพื่ออะไร ตอบโจทย์กับใคร)	.๐๐๖
๒๑	การนำหรือควบคุมการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	.๐๐๒
๒๔	การมองหา ค้นคว้าหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ	.๐๐๒
๒๕	การแสวงหาความรู้ แนวคิดใหม่จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ	.๐๐๕
๒๗	การสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังและความมุ่งมั่น	.๐๐๔
๒๘	การติดตาม ดูแลผู้ปฏิบัติงาน	.๐๒๑
๓๐	การมีกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	.๐๑๙
๓๒	การรับฟังข้อมูลทางธุรกิจจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยความตั้งใจ	.๐๐๐
๓๓	การตั้งคำถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาธุรกิจ	.๐๐๓
๓๕	การถ่ายทอดแนวคิด นโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมต่าง ๆ ในกับบุคคลที่ติดต่อเกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการทำงาน	.๐๓๓
๓๗	การสื่อสารภาษาที่ ๓	.๐๐๐
๔๓	การสร้างและรักษาความสัมพันธ์หรือเครือข่าย	.๐๐๐
๔๔	การติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่เป็นประโยชน์ในการทำให้บรรลุผลสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด	.๐๐๐
๔๙	ความคิดริเริ่มที่จะทำ ปรับปรุง และพัฒนา	.๐๐๐
๕๐	การยอมรับสถานการณ์ต่าง ๆ และความแตกต่างที่เกิดขึ้น	.๐๐๐
๕๒	การเรียนรู้จากความล้มเหลว ผิดพลาด	.๐๐๓
๕๓	การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น	.๐๔๖
๕๔	การสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อสนับสนุนตนเองให้กลับมายืนต่อได้	.๐๐๘
๕๖	การตัดสินใจแก้ปัญหาบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่	.๐๐๑

ตารางที่ ๔.๔ ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่ไม่นำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	Sig.
๖๖	การรับมือกับความเครียดหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้	.๐๒๒
๖๗	การลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดจากความเครียด	.๐๐๕
๖๘	การรับมือกับความท้าทายใหม่ด้วยทัศนคติที่มีความมั่นใจในตนเองบนพื้นฐานความเป็นไปได้	.๐๒๑
๖๙	การตัดสินใจในสถานการณ์คับขัน หรือไม่ล่าช้าจนเสียประโยชน์	.๐๓๔
๗๑	ความกล้าแสดงออก	.๐๐๐
๗๒	ความมั่นใจในตนเอง	.๐๐๑
๗๓	การนำประสบการณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตมาเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้	.๐๐๕
๗๕	การศึกษา เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต	.๐๐๐
๗๘	การมีพลังในการทำงานและมีแรงจูงใจในการผลักดันให้ดำเนินการใดก็ได้ก็ตามให้เกิดความสำเร็จ	.๐๐๗
๗๙	การทำงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	.๐๐๐
๘๐	การมองหาหนทางทางธุรกิจ	.๐๐๓
๘๘	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	.๐๐๐
๘๙	การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	.๐๐๓
๙๔	ความซื่อสัตย์สุจริต	.๐๐๐
๙๕	ความรับผิดชอบ	.๐๐๐
๙๖	การควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกทั้งทางร่างกายและ อารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม	.๐๐๐
๙๗	การมีวินัยทางการเงิน (การจัดการการเงิน, การประหยัดอดออม)	.๐๒๔
๙๘	การรักษาความสอดคล้องระหว่างการกระทำ พฤติกรรม และคำพูด	.๐๐๐
๙๙	การลงมือปฏิบัติอย่างตั้งใจไม่ทิ้งงานกลางคัน	.๐๐๐
๑๐๐	การรับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเองซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	.๐๐๐

จากนั้นนำข้อคำถามที่ไม่ถูกตัดออกไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เป็นส่วนหนึ่งของเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อทำการศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างของตัวแปร โดยสามารถลดตัวแปรให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการข้อมูลจากแบบสอบถามนั้นมีทฤษฎีอ้างอิงในการสร้างข้อคำถาม ดังนั้นการศึกษาวิจัยได้สร้างเครื่องมือตามแบบสอบถามดังนั้น ได้นำวิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis (PCA) ซึ่งการใช้วิธีการนี้อยู่ในกลุ่มวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Common Factor Analysis) และใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบที่ทำให้ปัจจัยนั้นหมุนแบบตั้งฉากกัน (Orthogonal) เป็นแบบ Varimax โดยทำให้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มหรือมีความสัมพันธ์น้อยจะถูกสกัดออกและให้เหลือน้อยที่สุด และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) นั้นมีค่ามาก (กัลยา วาณิชย์บัญชา, ๒๕๕๖)

ตารางที่ ๔.๕ การวัดความเหมาะสมของความสัมพันธ์ขององค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการด้วย KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		๐.๗๘๕
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	๒๒๑๐๒.๒๙๘
	df	๑๓๗๘
	Sig.	๐.๐๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ค่า Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ ๐.๗๘๕ ซึ่งมากกว่า ๐.๕๐ สรุปได้ว่า ข้อมูลของตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ นั้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ ส่วนค่าประมาณการทางสถิติของ Chi-Square เท่ากับ ๒๒๑๐๒.๒๙๘ และค่า Significant เท่ากับ ๐.๐๐๐ น้อยกว่า ๐.๐๕ สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง ๕๓ ตัวแปรนั้น มีความสัมพันธ์กัน โดยสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้

ตารางที่ ๔.๖ ค่าสถิติสำหรับแต่ละปัจจัยทั้งก่อนและหลังการสกัดปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบตัวชี้วัด
สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
	๑	๑๖.๕๑๖	๓๑.๑๖๓	๓๑.๑๖๓	๑๖.๕๑๖	๓๑.๑๖๓	๓๑.๑๖๓	๕.๕๔๗	๑๐.๔๖๕
๒	๓.๖๐๕	๖.๘๐๑	๓๗.๙๖๔	๓.๖๐๕	๖.๘๐๑	๓๗.๙๖๔	๔.๙๖๖	๙.๓๖๙	๑๙.๘๓๔
๓	๒.๖๙๙	๕.๐๙๒	๔๓.๐๕๖	๒.๖๙๙	๕.๐๙๒	๔๓.๐๕๖	๔.๗๑๔	๘.๘๙๔	๒๘.๗๒๘
๔	๒.๓๓๕	๔.๔๐๖	๔๗.๔๖๑	๒.๓๓๕	๔.๔๐๖	๔๗.๔๖๑	๔.๕๓๔	๘.๕๕๕	๓๗.๒๘๓
๕	๒.๐๗๐	๓.๙๐๕	๕๑.๓๖๗	๒.๐๗๐	๓.๙๐๕	๕๑.๓๖๗	๓.๙๔๑	๗.๕๓๖	๔๔.๗๑๙
๖	๑.๗๓๓	๓.๒๗๐	๕๔.๖๓๖	๑.๗๓๓	๓.๒๗๐	๕๔.๖๓๖	๓.๕๙๑	๖.๗๗๕	๕๑.๔๙๔
๗	๑.๖๓๖	๓.๐๘๗	๕๗.๗๒๓	๑.๖๓๖	๓.๐๘๗	๕๗.๗๒๓	๓.๓๐๑	๖.๒๒๙	๕๗.๗๒๓
๘	๑.๔๕๙	๒.๗๕๒	๖๐.๔๗๕						
๙	๑.๓๘๙	๒.๖๒๑	๖๓.๐๙๗						
๑๐	๑.๒๙๕	๒.๔๔๓	๖๕.๕๔๐						
๑๑	๑.๒๐๖	๒.๒๗๕	๖๗.๘๑๖						
๑๒	๑.๑๗๕	๒.๒๑๗	๗๐.๐๓๓						
๑๓	๑.๑๔๑	๒.๑๕๓	๗๒.๑๘๖						
๑๔	๑.๐๓๖	๑.๙๕๔	๗๔.๑๔๐						
๑๕	.๙๖๘	๑.๘๒๖	๗๕.๙๖๗						
๑๖	.๘๘๙	๑.๖๗๗	๗๗.๖๔๓						
๑๗	.๘๖๑	๑.๖๒๕	๗๙.๒๖๙						
๑๘	.๗๓๖	๑.๓๘๙	๘๐.๖๕๘						
๑๙	.๖๗๘	๑.๒๘๐	๘๑.๙๓๗						
๒๐	.๖๗๑	๑.๒๖๖	๘๓.๒๐๔						
๒๑	.๖๑๓	๑.๑๕๖	๘๔.๓๕๙						
๒๒	.๕๘๙	๑.๑๑๒	๘๕.๔๗๑						
๒๓	.๕๘๓	๑.๑๐๐	๘๖.๕๗๑						
๒๔	.๕๓๔	๑.๐๐๗	๘๗.๕๗๘						
๒๕	.๕๐๒	.๙๔๗	๘๘.๕๒๕						
๒๖	.๔๘๙	.๙๒๓	๘๙.๔๔๘						
๒๗	.๔๕๘	.๘๖๕	๙๐.๓๑๓						
๒๘	.๔๒๗	.๘๐๕	๙๑.๑๑๘						
๒๙	.๔๐๕	.๗๖๔	๙๑.๘๘๒						
๓๐	.๓๗๘	.๗๑๓	๙๒.๕๙๕						
๓๑	.๓๖๖	.๖๙๑	๙๓.๒๘๖						
๓๒	.๓๓๕	.๖๓๒	๙๓.๙๑๘						

ตารางที่ ๔.๖ ค่าสถิติสำหรับแต่ละปัจจัยทั้งก่อนและหลังการสกัดปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบตัวชี้วัด
สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
	๓๓	.๓๐๖	.๕๗๘	๙๔.๔๙๗					
๓๔	.๒๙๖	.๕๕๙	๙๕.๐๕๖						
๓๕	.๒๙๓	.๕๕๓	๙๕.๖๐๙						
๓๖	.๒๗๐	.๕๑๐	๙๖.๑๑๙						
๓๗	.๒๓๓	.๔๓๙	๙๖.๕๕๘						
๓๘	.๒๑๕	.๔๐๕	๙๖.๙๖๓						
๓๙	.๒๐๑	.๓๗๘	๙๗.๓๔๒						
๔๐	.๑๗๕	.๓๓๑	๙๗.๖๗๓						
๔๑	.๑๖๗	.๓๑๕	๙๗.๙๘๘						
๔๒	.๑๕๗	.๒๙๗	๙๘.๒๘๔						
๔๓	.๑๔๕	.๒๗๔	๙๘.๕๕๘						
๔๔	.๑๒๕	.๒๓๕	๙๘.๗๙๔						
๔๕	.๑๐๕	.๑๙๙	๙๘.๙๙๒						
๔๖	.๑๐๕	.๑๙๘	๙๙.๑๙๐						
๔๗	.๐๙๖	.๑๘๒	๙๙.๓๗๒						
๔๘	.๐๗๐	.๑๓๒	๙๙.๕๐๔						
๔๙	.๐๖๗	.๑๒๗	๙๙.๖๓๑						
๕๐	.๐๖๑	.๑๑๕	๙๙.๗๔๗						
๕๑	.๐๕๕	.๑๐๔	๙๙.๘๕๑						
๕๒	.๐๔๐	.๐๗๖	๙๙.๙๒๗						
๕๓	.๐๓๙	.๐๗๓	๑๐๐.๐๐๐						

จากตารางที่ ๔.๖ แสดงถึง ค่า Total Variance Explained ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า จากจำนวนตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมด ๕๓ ตัวแปร โดยสามารถจัดกลุ่มได้ทั้งหมด ๗ กลุ่มองค์ประกอบ (๗ Factors) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มดังนี้ โดยค่า น้ำหนักองค์ประกอบนั้น Factor ที่ ๑ นั้นมีความสำคัญที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนของชุดข้อมูล = ร้อยละ ๑๐.๕๖๕, Factor ที่ ๒ = ร้อยละ ๙.๓๖๙, Factor ที่ ๓ = ร้อยละ ๘.๘๙๔, Factor ที่ ๔ = ร้อยละ ๘.๕๕๕, Factor ที่ ๕ = ร้อยละ ๗.๔๓๖, Factor ที่ ๖ = ร้อยละ ๖.๗๗๕ และ Factor ที่ ๗ = ร้อยละ ๖.๒๒๙ ตามลำดับ โดยทั้งหมด ๗ Factors สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลร่วมกันได้ร้อยละ ๕๗.๗๒๓ (Streiner, ๑๙๙๔)

ตารางที่ ๔.๗ สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	องค์ประกอบ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
๒๓	วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว	.๓๖๔						
๓๐	ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้	.๖๕๖						
๓๖	การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด	.๔๖๙						
๓๗	การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน	.๔๖๐						
๘๑	การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	.๕๙๓						
๘๒	การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	.๖๒๐						
๘๓	การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว	.๖๔๑						
๘๔	การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์	.๕๒๑						
๘๕	การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป	.๕๘๗						
๘๖	การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่	.๖๙๔						
๘๗	การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น	.๕๗๘						
๔๒	การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม		.๖๒๒					
๙๐	การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น		.๕๓๗					
๙๑	การให้เกียรติผู้อื่น		.๘๒๐					

ตารางที่ ๔.๗ สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	องค์ประกอบ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
๙๒	การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม		.๗๕๕					
๙๓	การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม		.๗๕๘					
๑๐๑	การปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม		.๖๐๑					
๒๙	การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือ ทรัพยากรอื่น ๆ)			.๔๑๔				
๓๑	การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็ว และสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม			.๕๖๕				
๕๗	ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน			.๔๓๐				
๕๘	ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์			.๕๒๘				
๖๐	การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น			.๕๐๑				
๖๑	การทำงานได้ด้วยตนเอง			.๖๑๗				
๖๒	การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ			.๕๔๙				
๖๓	การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น			.๕๘๙				
๖๔	การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน			.๖๗๑				
๑๑	ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ				.๕๘๐			

ตารางที่ ๔.๗ สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	องค์ประกอบ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
๑๒	ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)				.๖๓๕			
๑๘	ความรู้ด้านการตลาด				.๕๗๐			
๑๙	ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค				.๕๙๖			
๓๘	ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร				.๕๔๔			
๓๙	การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน				.๕๕๓			
๔๐	การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก				.๕๔๗			
๔๑	การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน				.๖๓๐			
๔๗	การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่				.๔๘๖			
๔๘	การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)				.๕๗๓			
๒๒	การจัดการกับความขัดแย้ง					.๕๓๙		
๒๖	การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน					.๖๑๖		
๓๔	การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์					.๕๐๘		
๓๖	การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์					.๕๖๒		
๕๑	การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ					.๕๕๑		

ตารางที่ ๔.๗ สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	องค์ประกอบ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
๕๙	ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน					.๕๑๖		
๑	การบริหารจัดการการเงิน						.๗๔๐	
๒	การจัดการทางธุรกิจ						.๕๘๐	
๔	การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ						.๕๐๘	
๖	การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน						.๗๒๔	
๗	การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล						.๖๕๕	
๑๐	ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน							.๓๕๕
๔๕	การสร้างสรรคงานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด							.๖๑๖
๔๖	การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริบท							.๔๘๖
๕๕	การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว							.๖๑๐
๗๔	การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง							.๔๕๖

** หมายเหตุ ค่า Factor Loading < ๐.๓๐ จะถูกสกัดปัจจัยออกจากกลุ่มองค์ประกอบ ประกอบด้วยข้อที่ ๑๔ ข้อที่ ๑๕ ข้อที่ ๑๖ และข้อที่ ๖๕

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า กลุ่มปัจจัย Factor ที่ ๑ ถึง ๗ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละปัจจัยที่มีค่าต่ำกว่า ๐.๓๐ นั้นปัจจัยดังกล่าวจะถูกขจัดออกจากกลุ่มปัจจัย มีจำนวน ๕๗ ปัจจัย คือ ข้อที่ ๑๔ ความรู้เกี่ยวกับการสร้าง ECO System (การรวมตัว ฟังพาทอาศัย ช่วยเหลือ เกื้อหนุน ส่งเสริม สนับสนุน ในกลุ่มธุรกิจ) ข้อที่ ๑๕ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริการ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ข้อที่ ๑๖ การนำเสนอ งานทางธุรกิจ และข้อที่ ๖๕ ความอดทนต่อความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน หรือความเข้ากันไม่ได้ โดยมองว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าสนใจ ดังนั้น ปัจจัยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มากกว่าหรือเท่ากับ ๐.๓๐ มีจำนวน ๕๓ ปัจจัย จากทั้งหมด ๕๗ ปัจจัย ดังนั้น องค์ประกอบปัจจัย

ดังกล่าวที่ได้จากการทำการวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจภายหลังจากการหมุนแกน องค์ประกอบमुखสำคัญ (Rotated Component Matrix) และทำการกำหนดชื่อแต่ละกลุ่มองค์ประกอบ ปัจจัย ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๑ มีจำนวน ๑๑ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๒๓ วิธีการพูด เพื่อโน้มน้าว ข้อที่ ๗๐ ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ ข้อที่ ๗๖ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด ข้อที่ ๗๗ การทำงานอย่างหนักและต่อเนืองภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ข้อที่ ๘๑ การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน ข้อที่ ๘๒ การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ข้อที่ ๘๓ การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว ข้อที่ ๘๔ การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์ ข้อที่ ๘๕ การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป ข้อที่ ๘๗ การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น ข้อที่ ๘๙ การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๓๖๔ – ๐.๖๙๔ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง”

องค์ประกอบที่ ๒ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๒ มีจำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๔๒ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ข้อที่ ๙๐ การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกันและไม่เอาเปรียบผู้อื่น ข้อที่ ๙๑ การให้เกียรติผู้อื่น ข้อที่ ๙๒ การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม ข้อที่ ๙๓ การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม และข้อที่ ๑๐๑ การปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๕๓๗ – ๐.๘๒๐ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “คุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ”

องค์ประกอบที่ ๓ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๓ มีจำนวน ๙ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๒๙ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ) ข้อที่ ๓๑ การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ข้อที่ ๕๗ ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน ข้อที่ ๕๘ ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์ ข้อที่ ๖๐ การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น ข้อที่ ๖๑การทำงานได้ด้วยตนเอง ข้อที่ ๖๒ การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ ข้อที่ ๖๓ การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น ข้อที่ ๖๔ การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๔๑๔ – ๐.๖๗๑ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “คุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง”

องค์ประกอบที่ ๔ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๔ มีจำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๑๑ ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ ข้อที่ ๑๒ ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ) ข้อที่ ๑๘ ความรู้ด้านการตลาด ข้อที่ ๑๙ ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค ข้อที่ ๓๘ ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร ข้อที่ ๓๙ การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ข้อที่ ๔๐ การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก ข้อที่ ๔๑ การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน ข้อที่ ๔๗ การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่ ข้อที่ ๔๘ การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๔๘๖ – ๐.๖๓๕ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความรู้: การจัดการองค์กร”

องค์ประกอบที่ ๕ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๕ มีจำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๒๒ การจัดการกับความขัดแย้ง ข้อที่ ๒๖ การนำหรือชี้นำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน ข้อที่ ๓๔ การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ ข้อที่ ๓๖ การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ข้อที่ ๕๑ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ ข้อที่ ๕๙ ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๕๐๘ – ๐.๖๑๖ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น”

องค์ประกอบที่ ๖ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๖ มีจำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๑ การบริหารจัดการการเงิน ข้อที่ ๒ การจัดการทางธุรกิจ ข้อที่ ๔ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ ข้อที่ ๖ การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน ข้อที่ ๗ การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๕๐๘ – ๐.๗๔๐ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความรู้: พื้นฐานธุรกิจ”

องค์ประกอบที่ ๗ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Factor ที่ ๗ มีจำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๑๐ ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน ข้อที่ ๔๔ การสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด ข้อที่ ๔๖ การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท ข้อที่ ๕๕ การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว ข้อที่ ๗๔ การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๐.๓๕๕ – ๐.๖๑๖ ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้”

ตอนที่ ๒ ผลการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๑ ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากการสนทนากลุ่มครู

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการระดับประถมศึกษา

จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในระดับประถมศึกษา มีความเห็นว่าตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับประถมศึกษา สรุปได้ว่า ควรมีการเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง มีทักษะในการแก้ปัญหา เรียนรู้การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ตลอดจนการเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาดเพราะนักเรียนในระดับประถมศึกษาเริ่มมีการรู้จักการใช้จ่ายเงิน การเลือกซื้อของอย่างง่าย การรู้จักอดออม เป็นต้น และในระดับประถมศึกษาจะมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกเป็นผู้ประกอบการ เช่น กิจกรรมสัปดาห์การทำงานอาชีพ หรือกิจกรรมในการบูรณาการรายวิชาการงานอาชีพ หรือวิชาโครงการ เป็นต้น และการจัดการเรียนการสอนนับเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Based Learning: CBL) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบ After Model เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นต้น ทั้งนี้ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปเป็นสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการระดับประถมศึกษาได้ดังนี้

ด้านความรู้: การจัดการองค์กร ประกอบด้วย

๑. สามารถทำงานร่วมกันเพื่อนได้อย่างมีความสุข
๒. มีความรู้ด้านการตลาด รู้เท่าทันการโฆษณาทางการตลาดเพื่อเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด
๓. มีความรู้ในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน สามารถทำงานให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมายภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด
๔. มีการคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก ทำงานร่วมกันกับเพื่อนด้วยความมุ่งหมายถึงผลงานที่มีคุณภาพโดยใช้ความรู้ที่มี มีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับเพื่อน
๕. มีความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร ผ่านช่องทางการสื่อสาร หรือแอปพลิเคชันอย่างง่ายโดยอยู่ภายใต้ความดูแลของครูหรือผู้ปกครอง

ด้านความรู้: พื้นฐานธุรกิจ ประกอบด้วย

๑. มีความรู้การบริหารจัดการการเงิน การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน การออมเงิน

ด้านทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย

๑. มีความแข็งแรง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ มีความมุ่งมั่นในการทำให้สำเร็จ รู้จักการวางเป้าหมายในการทำงานให้สำเร็จ

๒. สามารถปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน การเรียนรู้สภาพจริงในการทำงาน โดยบอกถึงคุณภาพงานของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น รับฟังความเห็นของผู้อื่น เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น แล้วนำไปพัฒนางานและตนเอง

๓. สามารถยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาดหรือเมื่อทำผิดพลาดหรือไม่เป็นอย่างที่ตั้งใจหรือต้องการ

๔. สามารถพูดเพื่อโน้มน้าว ทักษะการติดต่อสื่อสาร การรับสาร การพูดด้วยข้อความสั้น ๆ ในเรื่องง่ายไม่ซับซ้อน เช่น การเชิญให้รักษาต้นไม้ในโรงเรียน การเชิญชวนผู้ปกครอง เป็นต้น หรือสามารถพูดโน้มน้าวขอความช่วยเหลือได้

ด้านทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย

๑. สามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน แก้ปัญหาอย่างง่ายได้ด้วยตนเองในบางสถานการณ์

ด้านทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้ ประกอบด้วย

๑. สามารถเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน ขั้นตอนงานที่ถูกต้องตามที่ครูบอกและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ ประกอบด้วย

๑. เป็นผู้ที่ให้เกียรติผู้อื่น อ่อนน้อม ถ่อมตน ใช้คำพูดสุภาพกับผู้อื่น

๒. เป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีวินัย รับผิดชอบสมควรแก่วัย

๓. เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และคนอื่น ๆ

๔. เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเหมาะสมตามวัย กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง

๕. เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม เรียนรู้การดำเนินชีวิตในสถานการณ์ปัจจุบันได้และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง ประกอบด้วย

๑. เป็นผู้ที่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน
๒. เป็นผู้ที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานด้วยตนเอง
๓. เป็นผู้ที่สามารถค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม
๔. การตัดสินใจอย่างอิสระมีเหตุผล เป็นไปได้ และมีความรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้นตามวัย
๕. เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน เข้าใจปัญหาของเพื่อน ความแตกต่างของเพื่อนและยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การพัฒนาของเทคโนโลยี ความสามารถของผู้เรียนที่เท่าทันเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีได้ทั้งชีวิตส่วนตัวและบางครั้งผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะทางเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเป็นผู้ประกอบการตามที่ได้เห็นได้ตามข่าวสารหรือสื่อต่าง ๆ

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความเห็นว่าตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สรุปได้ว่า ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา นับเป็นผู้เรียนที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันมีความเชื่อมต่อต่อเนื่องกัน แต่อาจมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนหรือความมุ่งหมายของหลักสูตรที่อย่างจะมีความแตกต่างกันโดย ความมุ่งหมายในระดับมัธยมศึกษาผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในระดับนี้ มุ่งเน้นการเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด มีความรู้ทางด้านการประกอบการหรือการประกอบธุรกิจเบื้องต้นซึ่งจะมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษา ในบางสถานศึกษาอาจมีการสอนในเรื่องการบริหารจัดการเบื้องต้น การบัญชีเบื้องต้น การตลาดเบื้องต้น หรือเป็นรายวิชาที่ให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานหรือโครงการทางด้านธุรกิจขึ้น ทำให้ในบางโรงเรียนอาจมีความรู้ทางด้านการประกอบการที่มากกว่า แต่ทั้งนี้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นพื้นฐานก็ควรที่ต้องมีในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาทุกคน ส่วนในระดับอาชีวศึกษานั้น มีความใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นผู้เรียนในวัยเดียวกัน (มัธยมศึกษาตอนปลาย) แต่ทางอาชีวศึกษามุ่งเน้นทางด้านวิชาชีพ ซึ่งถ้าเป็นผู้เรียนที่อยู่ในประเภทวิชาพาณิชยกรรมจะต้องมีสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าประเภทวิชาอื่น เพราะจะมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากกิจกรรม การฝึกงานทางด้านธุรกิจหรือการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการมีนโยบาย

จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาภายในสถานศึกษา โดยสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมจะใช้เป็นสมรรถนะเดียวกันกับระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปเป็นสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการระดับมัธยมศึกษาได้ดังนี้

ด้านความรู้: การจัดการองค์กร ประกอบด้วย

๑. มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set เป็นแนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ
๒. มีความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน ควบคุมดูแลการทำงานในกลุ่มเพื่อนได้และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข
๓. มีความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนความหลากหลายของผู้บริโภคที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ มี Cultural Literacy
๔. มีความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ เป็นความรู้ในด้านบัญชีครัวเรือน รายรับรายจ่าย หน้าที่ของพลเมืองในการเสียภาษีต่าง ๆ หรือกฎหมายทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
๕. มีความรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend) และเลือกสรรได้เหมาะสมกับตนเอง
๖. มีความรู้ด้านการตลาด เน้นการเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาดรู้เท่าทันหลักการตลาด รวมถึงความรู้ด้านการตลาดเบื้องต้น เช่น 4Ps เป็นต้น
๗. มีความรู้ในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน กล่าวชื่นชมเมื่อสำเร็จ มีการวางเป้าหมาย วางแผนการทำงานและเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม
๘. มีการคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก มีความสามัคคีในการทำงาน และไม่เบียดเบียนตนเอง
๙. มีความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสารสามารถใช้แอปพลิเคชันได้หลากหลายและเหมาะสม
๑๐. มีการคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่ การคิดเชิงระบบ

ด้านความรู้: พื้นฐานธุรกิจ ประกอบด้วย

๑. มีความรู้การบริหารจัดการการเงิน การออม การลงทุนอย่างง่าย
๒. มีความรู้การบริหารจัดการ การควบคุมต้นทุน
๓. มีความรู้การจัดการทางธุรกิจเบื้องต้น

ด้านทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย

๑. สามารถพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ มองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ในประเทศ

๒. มีความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ รู้จักวางเป้าหมายในชีวิตได้ในระดับความสามารถของตนเอง

๓. สามารถใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว การแบ่งเวลาการดำเนินชีวิตที่มีส่วนร่วมกับครอบครัว และการเรียน

๔. สามารถตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เน้นให้ผู้เรียนสร้างเป้าหมายความสำเร็จเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการตั้งเป้าหมายระยะสั้น หรือการศึกษาต่อ

๕. สามารถปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน รู้จักการประเมิน ติดตามวางแผนการทำงานและพัฒนาตนเอง รวมถึงสามารถวิเคราะห์สิ่งที่ตนเองทำได้ดีและไม่ดีเพื่อทำให้งานและตนเองพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

๖. สามารถยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาดทั้งในงานและตนเอง

๗. สามารถพูดเพื่อโน้มน้าว พูดโน้มน้าวขอความช่วยเหลือ ขอโอกาสแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ ได้

๘. สามารถประเมินโอกาสที่ได้รับในการทำกิจกรรมงานต่าง ๆ และไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไปโดยไม่ลงมือปฏิบัติ

๙. สามารถมองเห็นถึงเงื่อนไข การเปลี่ยนแปลง หรือโอกาสโดยนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย

๑. สามารถนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน มีภาวะผู้นำและผู้ตาม การทำงานเป็นทีม ผ่านการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

๒. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ โดยนำความรู้เดิมมาประยุกต์และพัฒนางานหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่

๓. สามารถจัดการกับความขัดแย้งในการทำงานกลุ่มกับเพื่อนหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

๔. สามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน

๕. สามารถแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ โดยผ่านการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในธุรกิจหรือเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นเมื่อเพื่อนนำเสนอผลงานอย่างเหมาะสม

ด้านทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้ ประกอบด้วย

๑. สามารถปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

๒. สามารถแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ที่เกิดจากการประเมินผลการทำงานและนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

๓. สามารถเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน นำไปสู่การทำงานได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน และสร้างงานของตนเอง

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ ประกอบด้วย

๑. เป็นผู้ที่ให้เกียรติผู้อื่น อ่อนน้อม ถ่อมตน ใช้คำพูดสุภาพกับผู้อื่น รู้จักรับฟังอย่างมีเหตุผล มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๒. เป็นผู้ที่ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีวินัย รับผิดชอบในงานและสิ่งที่ตนเองได้รับมอบหมาย

๓. เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ๆ ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก

๔. เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น มารยาทในการเข้าสังคม การแต่งกายตามแต่กาลเทศะ การทักทาย เป็นต้น กล่าวพูด กล่าวแสดงออก กล่าวแสดงความคิดเห็นในเชิงวิชาการ

๕. เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม

๖. เป็นผู้ที่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น สร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน โดยเริ่มจากการไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงาน

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง ประกอบด้วย

๑. เป็นผู้ที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง มีความรับผิดชอบในตนเอง รู้ว่าสิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ โดยไม่ต้องให้ใครมาคุมหรือบอกให้ทำ

๒. เป็นผู้ที่มีความกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น ให้เหตุผลถึงความคิดของตนเองได้และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

๓. เป็นผู้ที่สามารถค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม

๔. เป็นผู้ที่สามารถนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ

๕. เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้ และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น

๖. เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และแก้ไขปัญหาดูได้อย่างสร้างสรรค์

๗. เป็นผู้ที่สามารถนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ ทางการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ

๘. เป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือ ทรัพยากรอื่น ๆ) ประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการทำงาน การเรียนรู้

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับการศึกษามีความเหมือนความต่าง มีความยากง่าย หรือมีความซับซ้อนในแต่ละระดับแตกต่างกัน ซึ่งจะไล่ระดับจากง่ายไปยาก หรือน้อยไปมากตามระดับการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา
ความรู้: การจัดการองค์กร			
๑	ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)		✓
๒	การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน	✓	✓
๓	ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค		✓
๔	ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ		✓
๕	การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)		✓
๖	ความรู้ด้านการตลาด	✓	✓
๗	การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน	✓	✓
๘	การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก	✓	✓
๙	ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร	✓	✓
๑๐	การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่		✓
ความรู้: พื้นฐานธุรกิจ			
๑	การบริหารจัดการการเงิน	✓	✓
๒	การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน		✓
๓	การจัดการทางธุรกิจ		✓

ตารางที่ ๔.๘ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา
ทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง			
๑	การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่		✓
๒	ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้	✓	✓
๓	การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว		✓
๔	การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน		✓
๕	การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	✓	✓
๖	การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป		✓
๗	การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์		✓
๘	การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด	✓	✓
๙	วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว	✓	✓
ทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น			
๑	การนำหรือชักนำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน		✓
๒	การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ		✓
๓	การจัดการกับความขัดแย้ง		✓
๔	ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน	✓	✓
๕	การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์		✓
ทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้			
๑	การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว		✓
๒	การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง		✓
๓	ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน	✓	✓

ตารางที่ ๔.๘ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา
คุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ			
๑	การให้เกียรติผู้อื่น	✓	✓
๒	การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓
๓	การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม	✓	✓
๔	การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	✓	✓
๕	การปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม	✓	✓
๖	การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น		✓
คุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง			
๑	การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน	✓	✓
๒	การทำงานได้ด้วยตนเอง	✓	✓
๓	การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น		✓
๔	การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม	✓	✓
๕	การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ		✓
๖	การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น	✓	✓
๗	ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน	✓	✓
๘	การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ)		✓

๒.๒ ตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัด

จากผลการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษานั้น สามารถนำผลมาสร้างกรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

คำนิยาม

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบ คือ

๑. การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๑๐ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)

๑.๒ การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน

๑.๓ ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค

๑.๔ ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ

๑.๕ การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)

๑.๖ ความรู้ด้านการตลาด

๑.๗ การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

๑.๘ การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก

๑.๙ ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร

๑.๑๐ การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่

๒. พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่อาจเป็นบุคคลหรือองค์กร เพื่อดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๓ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ การบริหารจัดการการเงิน

๒.๒ การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน

๒.๓ การจัดการทางธุรกิจ

๒. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจากประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๙ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่

๑.๒ ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้

๑.๓ การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว

๑.๔ การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

๑.๕ การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน

๑.๖ การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป

๑.๗ การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์

๑.๘ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด

๑.๙ วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน

๒.๒ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ

๒.๓ การจัดการกับความขัดแย้ง

๒.๔ ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน

๒.๕ การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๓ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๓.๑ การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว
- ๓.๒ การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๓ ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน

๓. **คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes)** หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๒องค์ประกอบ คือ

๑. บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยบุคลิกภาพสามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๖ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๑.๑ การให้เกียรติผู้อื่น
- ๑.๒ การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ๑.๓ การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม
- ๑.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- ๑.๕ การปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม
- ๑.๖ การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

๒. การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งเน้น การวางแผน การจัดทำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๘ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๒.๑ การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน
- ๒.๒ การทำงานได้ด้วยตนเอง
- ๒.๓ การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น
- ๒.๔ การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม

๒.๕ การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ

๒.๖ การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น

๒.๗ ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน

๒.๘ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ เวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น)

(๑)

จากการนิยามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทางผู้วิจัยนำเสนอเป็นตารางเปรียบเทียบแสดงให้เห็นได้ชัดเจนขึ้นในแต่ละสมรรถนะ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๙ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
สมรรถนะด้านที่ ๑ (ความรู้) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุป และตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ		
การจัดการ องค์กร	๑. การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน ๒. ความรู้ด้านการตลาด ๓. การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ๔. การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก ๕. ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร	๑. การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน ๒. ความรู้ด้านการตลาด ๓. การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ๔. การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก ๕. ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร ๖. ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ) ๗. ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ ๔.๙ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
การจัดการองค์กร		๘. ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ ๙. การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend) ๑๐. การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่
พื้นฐานธุรกิจ	๑. การบริหารจัดการการเงิน	๑. การบริหารจัดการการเงิน ๒. การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน ๓. การจัดการทางธุรกิจ
สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ		
การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	๑. ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ attribute ๒. การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน ๓. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด attribute ๔. วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว	๑. ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ ๒. การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน ๓. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด ๔. วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว (ความสามารถในการพูด) ๕. การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ ๖. การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว ๗. การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

ตารางที่ ๔.๙ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
การเรียนรู้ และพัฒนา ตนเอง		<p>๘. การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป</p> <p>๙. การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์</p>
การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	<p>๑. ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน</p>	<p>๑. ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน</p> <p>๒. การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน</p> <p>๓. การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ</p> <p>๔. การจัดการกับความขัดแย้ง</p> <p>๕. การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์</p>
การประยุกต์ องค์ความรู้	<p>๑. ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน</p>	<p>๑. ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน</p> <p>๒. การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>๓. การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง</p>

ตารางที่ ๔.๙ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ		
บุคลิกภาพ	๑. การให้เกียรติผู้อื่น ๒. การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ๓. การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม ๔. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ๕. การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม	๑. การให้เกียรติผู้อื่น ๒. การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ๓. การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม ๔. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ๕. การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม ๖. การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น
การจัดการตนเอง	๑. การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน ๒. การทำงานได้ด้วยตนเอง ๓. การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ๔. การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น ๕. ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน	๑. การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน ๒. การทำงานได้ด้วยตนเอง ๓. การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ๔. การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น ๕. ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
การจัดการตนเอง		๖. การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น ๗. การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ ๘. การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือ ทรัพยากรอื่น ๆ)

ทั้งนี้ จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ตามกรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ปรับแก้ไขเพื่อให้ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ตามกรอบร่างเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ดี โดยสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

๑. ตัวชี้วัดพฤติกรรมควรมีรายละเอียดที่แสดงถึงระดับของความสามารถในระดับการศึกษาต่าง ๆ ในตัวชี้วัดเดียวกัน
๒. ตัวชี้วัดพฤติกรรมแต่ละตัวต้องไม่ซ้ำซ้อน แต่ถ้าซ้ำซ้อนควรจัดกลุ่มให้อยู่ด้วยกัน
๓. บางตัวชี้วัดพฤติกรรมควรมีการย้ายกลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
๔. การเขียนตัวชี้วัดพฤติกรรมควรเขียนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ต้องสามารถวัดสังเกตได้
๕. ควรนำสมรรถนะทั้ง ๓ ระดับมาใส่ในตารางเดียวกันเพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบสมรรถนะตามระดับชั้น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเห็นว่า กรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการยังมีความไม่ชัดเจน ควรระบุตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน เจาะจงในแต่ละระดับการศึกษา จึงได้ทำการปรับแก้ข้อความให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามผลดังนี้

คำนิยาม

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เริ่มต้นและดำเนินกิจกรรมของตนเองด้วยความคิด ความสามารถให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยอมรับความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ลักษณะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ ซึ่งเป็นความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านทักษะ ซึ่งเป็นความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบ คือ

๑. การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๖ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๑.๒ ความรู้ด้านการตลาด

๑.๓ ความรู้ด้านการสื่อสาร

๑.๔ ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set ประกอบด้วย เรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา

คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ

๑.๕ ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ

๑.๖ ความรู้ด้านนวัตกรรม

๒. พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่อาจเป็นบุคคลหรือองค์กร เพื่อดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๓ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน

๒.๒ ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน

๒.๓ ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ

๒. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจากประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน

๑.๒ ความสามารถในการพูดโน้มน้าว

๑.๓ ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส

๑.๔ ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต

๑.๕ ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น

๒.๒ ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

๒.๓ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน

๒.๔ ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง

๒.๕ ความสามารถในการความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๒ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๓.๑ ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน
 ๓.๒ ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ

๓. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๒องค์ประกอบ คือ

๑. บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยบุคลิกภาพสามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๑.๑ การให้เกียรติผู้อื่น
- ๑.๒ การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม
- ๑.๓.การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
- ๑.๔ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
- ๑.๕ การสร้างเครือข่ายธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน

๒. การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งเน้น การวางแผน การจัดกำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๒.๑ การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน
- ๒.๒ การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
- ๒.๓ การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ
- ๒.๔ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด
- ๒.๕ การรักษาและเคารพสิทธิการแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น

จากการนิยามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทางผู้วิจัยนำเสนอเป็นตารางเปรียบเทียบแสดงให้เห็นได้ชัดเจนขึ้นในแต่ละสมรรถนะ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นพื้นฐานหลังปรับแก้

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
<p>สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย</p>		
<p>การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล</p>	<p>๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างมีความสุข)</p> <p>๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้เท่าทันการโฆษณา)</p> <p>๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้วิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลของครูหรือผู้ปกครอง)</p>	<p>๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ต่อผู้อื่นอย่างมีความสุข)</p> <p>๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้เท่าทันการโฆษณา และหลักการตลาดเบื้องต้น)</p> <p>๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้และเลือกวิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายตามสถานการณ์)</p> <p>๔. ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set (อธิบายองค์ประกอบและประโยชน์ของ Entrepreneur Mind Set)</p> <p>๕. ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ (อธิบายวิธีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการเสียภาษีส่วนบุคคล)</p> <p>๖. ความรู้ด้านนวัตกรรม (พัฒนาหรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น)</p>

ตารางที่ ๔.๑๐ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังปรับแก้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือ กิจกรรมสำหรับ ผู้ประกอบการหรือ ธุรกิจที่อาจเป็นบุคคล หรือองค์การ เพื่อดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	๑. ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน (อธิบายการฝาก ถอนเงิน)	๑. ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน (อธิบายการลงทุนทางการเงิน) ๒. ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน (อธิบายประเภทและแหล่งต้นทุนทางธุรกิจ) ๓. ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (อธิบายความหมายและองค์ประกอบการบริหารจัดการธุรกิจ)
สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย		
การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจากประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่ สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้า	๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการได้รับผลสะท้อนกลับ) ๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ขอความช่วยเหลือ เชิญชวน)	๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการวิเคราะห์ด้วยตนเอง) ๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ขอโอกาส การแก้ไขปัญหา) ๓. ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส (ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย) ๔. ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต (แบ่งเวลา การเรียนและกิจกรรมส่วนตัว)

ตารางที่ ๔.๑๐ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นพื้นฐานหลังปรับแก้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
กับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา		๕. ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (ตั้งเป้าหมายผลการเรียนและการศึกษาต่อ)
การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถ ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือประนี-ประนอมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	<p>๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)</p> <p>๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้วจนภาษาและอวัจนภาษา)</p>	<p>๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)</p> <p>๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้สื่อสังคมออนไลน์)</p> <p>๓. ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน (เสนอผลงานด้านบวกและด้านลบทั้งตนเองและผู้อื่น)</p> <p>๔. ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน)</p> <p>๕. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (เสนอความคิดเห็นตามหลักเศรษฐศาสตร์ และเหตุผล)</p>

ตารางที่ ๔.๑๐ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังปรับแก้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
<p>การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง</p>	<p>๑. ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)</p>	<p>๑. ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)</p> <p>๒. ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ (แหล่งข้อมูลในประเทศ)</p>
<p>สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย</p>		
<p>บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดย</p>	<p>๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจา)</p> <p>๒. การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติตามหลักการที่ตนเองยึดถือ)</p> <p>๓. การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (การแสดงออกภายใต้ข้อตกลง)</p> <p>๔. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานกลุ่ม)</p>	<p>๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจาและทางกาย)</p> <p>๒. การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติตามหลักการที่สังคมยึดถือ)</p> <p>๓. การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (การแสดงออกตามข้อเสนอแนะ)</p> <p>๔. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานเพื่อชุมชน)</p>

ตารางที่ ๔.๑๐ ตารางเปรียบเทียบสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังปรับแก้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
บุคลิกภาพสามารถ สร้างขึ้นและพัฒนาได้		๕. การสร้างเครือข่ายธุรกิจบน พื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ ร่วมกัน (เครือข่ายธุรกิจประเภท เดียวกัน)
การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่ บุคคลใช้เป็นแนวทาง ในการทำกิจกรรมของ ตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้ บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การ มุ่งเน้น การวางแผน การจัดกำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง	๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่าน สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาที่ เกิดจากตนเอง) ๒. การเลือกแนวทางการทำงานและ ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย) ๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความ เข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่ ตนเองได้รับมอบหมาย) ๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่อ อุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่ ตนเองได้รับมอบหมาย)	๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่าน สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาที่ เกิดจากผู้อื่น) ๒. การเลือกแนวทางการทำงานและ ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น) ๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความ เข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่ทำ ร่วมกับผู้อื่น) ๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่อ อุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่ทำ ร่วมกับผู้อื่น) ๕. การรักษาและเคารพสิทธิ การแสดงออกทางความคิดทั้งของ ตนเองและผู้อื่น (ร่วมแสดงและรับฟัง ความคิดเห็นด้วยเหตุผล)

ตอนที่ ๓ ผลการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

๓.๑ ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจาก
การสนทนากลุ่มอาจารย์

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการระดับอุดมศึกษา

จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา มีความเห็นว่าตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา สรุปได้ว่า การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง กรเรียนรู้ในชั้นเรียน รวมถึงการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การทำงาน เพื่อให้สามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ทั้งในเชิงทฤษฎี แนวคิด และการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความเชื่อมโยงและพัฒนาสู่การประกอบอาชีพ การทำงาน หรือการประกอบการธุรกิจได้ ซึ่งในระดับอุดมศึกษานิสิตนักศึกษามีทักษะการคิดที่สูงขึ้น มีระบบการคิดที่ซับซ้อน สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้โดยใช้หลักการ ทฤษฎี ผสมกับประสบการณ์และความสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลงานที่สามารถใช้ได้จริงในเชิงพาณิชย์ได้ โดยในระดับนี้นอกจากการเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด รู้เท่าทันการธุรกิจแล้ว ยังเป็นระดับที่เป็นจุดเริ่มต้น และบางครั้งหลายคนเริ่มเป็นผู้ประกอบการแล้ว ความรู้ทางด้านการเป็นผู้ประกอบการด้านธุรกิจต่าง ๆ จึงควรเป็นรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาการศึกษาทั่วไปในแต่ละสถานศึกษาเพื่อเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ และสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนตลอดจนทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปเป็นสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการระดับอุดมศึกษาได้ดังนี้

ด้านความรู้: การจัดการองค์กร ประกอบด้วย

๑. มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set เป็นแนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ
๒. มีความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข การบริหารองค์กรสมัยใหม่
๓. มีความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคยุคใหม่ตลอดจนความหลากหลายของผู้บริโภคที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ต้องมี Cultural Literacy
๔. มีความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจต่อยอดสู่การเป็นผู้ประกอบการ
๕. มีความรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend) การบริหารแบบเชิงรุกตลอดจนนำไปใช้ในการประกอบการ
๖. มีความรู้ด้านการตลาด เช่น ๔Ps, ๗Ps, Digital Marketing เป็นต้น

๗. มีความรู้ในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน กล่าวชื่นชมเมื่อสำเร็จ มีการวางเป้าหมาย วางแผนการทำงานและเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม ตลอดจนการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงงานร่วมกัน

๘. มีการคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก มีความสามัคคีในการทำงาน และไม่เบียดเบียนตนเอง มุ่งมั่นตั้งใจให้ผลงานมีคุณภาพร่วมกัน

๙. มีความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสารสามารถใช้แอปพลิเคชันได้หลากหลายและเหมาะสม ตลอดจนนำไปสู่การประยุกต์ใช้ทางธุรกิจ

๑๐. มีการคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่ มีการศึกษาแนวตลาดสมัยใหม่ การประยุกต์ใช้วิธีการหรือเทคโนโลยีในการทำงาน

ด้านความรู้: พื้นฐานธุรกิจ ประกอบด้วย

๑. มีความรู้การบริหารจัดการการเงิน แหล่งเงินทุน การเงินพื้นฐาน
๒. มีความรู้การบริหารจัดการ การควบคุมต้นทุน การผลิต การอยู่รอดขององค์กร
๓. มีความรู้การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล เช่น การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HRM) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD) เป็นต้น
๔. มีความรู้การจัดการทางธุรกิจ กฎระเบียบข้อบังคับทางธุรกิจ
๕. มีความรู้การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ การวางแผนธุรกิจ การเขียนแผนธุรกิจ

ด้านทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย

๑. สามารถพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ เรียนรู้จากผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีวิธีคิดและสามารถมองหาโอกาสทางธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๒. มีความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ บนพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานทรัพยากรเพื่อการตัดสินใจสู่ความสำเร็จที่กำหนด รวมทั้งรู้จักวางเป้าหมายในชีวิตได้ในระดับความสามารถของตนเอง
๓. สามารถใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว การแบ่งเวลาการดำเนินชีวิตที่มีส่วนร่วมกับครอบครัว การมีงานอดิเรก การเรียนและกิจกรรม
๔. สามารถตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทั้งระยะสั้น ระยะยาว ตลอดจนการประกอบอาชีพ
๕. สามารถปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน การเรียนรู้สภาพจริงในการทำงาน รวมถึงสามารถวิเคราะห์สิ่งที่ตนเองทำหรือวิเคราะห์งาน สังเคราะห์และนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนางานและตนเองให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๖. สามารถประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไปบนพื้นฐานการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อม

๗. สามารถวิเคราะห์ ติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่ง หรือบุคคลอื่น

๘. สามารถมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์

๙. สามารถยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด สามารถแก้ไขปัญหา ปัญหาเฉพาะหน้า วิเคราะห์ปัญหา แนวทางแก้ไข ตลอดจนเลือกแนวทางในการประเมินผล

๑๐. ทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้สภาวะ ที่กดดัน หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

๑๑. สามารถพูดเพื่อโน้มน้าว ทักษะการติดต่อสื่อสาร การรับสาร มีกลยุทธ์ในการพูด และการวิเคราะห์บุคคล

ด้านทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย

๑. สามารถนำหรือชักนำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน มีภาวะผู้นำและผู้ตาม การทำงานเป็นทีม ผ่านการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

๒. สามารถโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และรู้จัก การมอบหมายงาน

๓. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน หรือประกอบธุรกิจ โดยนำความรู้มาประยุกต์และพัฒนางาน สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในการทำงานหรือเพื่อการประกอบธุรกิจต่อไป

๔. สามารถจัดการกับความขัดแย้ง

๕. สามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน

๖. สามารถแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจ การนำเสนอแผนธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ การ กระตุ้นเสริมสร้างแรงจูงใจ

ด้านทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้ ประกอบด้วย

๑. สามารถสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด นำไปสู่การพัฒนางานหรือผลิตภัณฑ์

๒. สามารถปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

๓. สามารถผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางานหรือผลิตภัณฑ์

๔. สามารถแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยการสามารถรวบรวมปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล และนำไปสู่การปรับปรุง

๕. สามารถเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ ประกอบด้วย

๑. เป็นผู้ที่ให้เกียรติผู้อื่น อ่อนน้อม ถ่อมตน ใช้คำพูดสุภาพกับผู้อื่น รู้จักรับฟังอย่างมี เหตุผล ยอมรับนับถือในความสามารถของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๒. เป็นผู้ที่ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีวินัย รับผิดชอบ ในงานและสิ่งที่ตนเองได้รับมอบหมาย มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีหลักธรรมาภิบาล

๓. เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ จริยธรรมทาง ธุรกิจ

๔. เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น มารยาทในการเข้าสังคม การแต่งกาย การ ทักทาย หรือมารยาทบนโต๊ะอาหาร มารยาททางธุรกิจ เป็นต้น กล้าแสดงความคิดเห็นในเชิงวิชาการ

๕. เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึง ผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม

๖. เป็นผู้ที่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น สร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ ร่วมกัน

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง ประกอบด้วย

๑. เป็นผู้ที่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน

๒. เป็นผู้ที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง มีความรับผิดชอบ ในตนเอง รู้ว่าสิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ โดยไม่ต้องให้ใครมาคุมหรือบอกให้ทำ หรือถ้างานไม่เสร็จตามที่ กำหนดสามารถอธิบายเหตุผลและแก้ไขในดีขึ้นได้

๓. เป็นผู้ที่มีความกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของ ผู้อื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้ว่าจะต่างจากตนเอง

๔. เป็นผู้ที่สามารถค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่ เหมาะสม

๕. เป็นผู้ที่สามารถนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ การขยายธุรกิจจากฐานธุรกิจเดิมเพื่อ การต่อยอด

๖. เป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์ เอาชนะในตนเองได้ สามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเอง

๗. เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้ และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น มีวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อตัดสินใจของตน
๘. เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
๙. เป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือ ทรัพยากรอื่น ๆ)

ทั้งนี้ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ที่ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนตัว นั้นอาจไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติเพียงภายในสถานศึกษาเท่านั้น ยังต้องสร้างจาก ประสบการณ์การทำงานจริงและนำมาวิเคราะห์ร่วมกันทฤษฎีที่ได้ศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองสู่การ เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับการศึกษา มีความซับซ้อนในแต่ละระดับ แตกต่างกัน ซึ่งจะไล่ระดับจากง่ายไปยาก หรือน้อยไปมากตามระดับการศึกษา โดยจะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงจากในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับชั้นตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน		
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
ความรู้: การจัดการองค์กร				
๑	ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)		✓	✓
๒	การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน	✓	✓	✓
๓	ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค		✓	✓
๔	ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ		✓	✓
๕	การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)		✓	✓
๖	ความรู้ด้านการตลาด	✓	✓	✓
๗	การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน	✓	✓	✓
๘	การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก	✓	✓	✓
๙	ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร	✓	✓	✓
๑๐	การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่		✓	✓
ความรู้: พื้นฐานธุรกิจ				
๑	การบริหารจัดการการเงิน	✓	✓	✓
๒	การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน		✓	✓
๓	การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล			✓
๔	การจัดการทางธุรกิจ		✓	✓
๕	การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ			✓

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับชั้นตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน		
		ระดับ ประถมศึกษา	ระดับ มัธยมศึกษา และ อาชีวศึกษา	ระดับอุดม ศึกษา
ทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง				
๑	การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่		✓	✓
๒	ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้	✓	✓	✓
๓	การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว		✓	✓
๔	การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน		✓	✓
๕	การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	✓	✓	✓
๖	การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป		✓	✓
๗	การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น			✓
๘	การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์		✓	✓
๙	การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด	✓	✓	✓
๑๐	การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน			✓
๑๑	วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว	✓	✓	✓
ทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น				
๑	การนำหรือชักนำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน		✓	✓
๒	การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์			✓
๓	การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ		✓	✓
๔	การจัดการกับความขัดแย้ง		✓	✓

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับชั้นตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน		
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
๕	ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน	✓	✓	✓
๖	การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์		✓	✓
ทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้				
๑	การสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด			✓
๒	การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว		✓	✓
๓	การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท			✓
๔	การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง		✓	✓
๕	ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน	✓	✓	✓
คุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ				
๑	การให้เกียรติผู้อื่น	✓	✓	✓
๒	การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓	✓
๓	การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม	✓	✓	✓
๔	การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	✓	✓	✓
๕	การปรับตัวให้เข้ากับบริษัท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม	✓	✓	✓
๖	การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น		✓	✓

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับชั้นตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน		
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
คุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง				
๑	การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน	✓	✓	✓
๒	การทำงานได้ด้วยตนเอง	✓	✓	✓
๓	การกล้ายืนยงในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตน โดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น		✓	✓
๔	การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม	✓	✓	✓
๕	การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ		✓	✓
๖	ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์			✓
๗	การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น	✓	✓	✓
๘	ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน	✓	✓	✓
๙	การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ)		✓	✓

๓.๒ ตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัด

จากผลการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษานั้น สามารถนำผลมาสร้างกรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ดังนี้

คำนิยาม

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน คือ

๑. **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบ คือ

๑. การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๑๐ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)

๑.๒ การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน

๑.๓ ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค

๑.๔ ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ

๑.๕ การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)

๑.๖ ความรู้ด้านการตลาด

๑.๗ การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

๑.๘ การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก

๑.๙ ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร

๑.๑๐ การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่

๒. พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่อาจ เป็นบุคคลหรือองค์กร เพื่อดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ การบริหารจัดการการเงิน

๒.๒ การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน

๒.๓ การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล

๒.๔ การจัดการทางธุรกิจ

๒.๕ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ

๒. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการ ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจาก ประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจน สภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๑๑ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่
 ๑.๒ ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้

- ๑.๓ การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว
- ๑.๔ การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- ๑.๕ การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน
- ๑.๖ การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป
- ๑.๗ การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น
- ๑.๘ การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์
- ๑.๙ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด
- ๑.๑๐ การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคล

ที่มีความแตกต่างกัน

๑.๑๑ วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๖ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๒.๑ การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน
- ๒.๒ การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์
- ๒.๓ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือ

ประกอบธุรกิจ

- ๒.๔ การจัดการกับความขัดแย้ง
- ๒.๕ ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน
- ๒.๖ การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๓.๑ การสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด

- ๓.๒ การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว
- ๓.๓ การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท
- ๓.๔ การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๕ ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน

๓. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๒องค์ประกอบ คือ

๑. บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยบุคลิกภาพสามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๖ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๑.๑ การให้เกียรติผู้อื่น
- ๑.๒ การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ๑.๓ การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม
- ๑.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- ๑.๕ การปรับตัวให้เข้ากับบริษัท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม

๑.๖ การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

๒. การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งมั่น การวางแผน การกำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๙ พฤติกรรม ประกอบด้วย

- ๒.๑ การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน
- ๒.๒ การทำงานได้ด้วยตนเอง
- ๒.๓ การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น
- ๒.๔ การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม
- ๒.๕ การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ
- ๒.๖ ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์

๒.๗ การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น

๒.๘ ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน

๒.๙ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น)

จากการนิยามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของระดับอุดมศึกษาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทางผู้วิจัยระบุกรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะในระดับอุดมศึกษาในแต่ละสมรรถนะ ซึ่งจะมีจำนวนสมรรถนะที่เพิ่มเติมจากในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

๑. การจัดการองค์กร ได้แก่

๑.๑ การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน

๑.๒ ความรู้ด้านการตลาด

๑.๓ การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

๑.๔ การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก

๑.๕ ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร

๑.๖ ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)

๑.๗ ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค

๑.๘ ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ

๑.๙ การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)

๑.๑๐ การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่

๒. พื้นฐานทางธุรกิจ ได้แก่

๒.๑ การบริหารจัดการการเงิน

๒.๒ การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน

๒.๓ การจัดการทางธุรกิจ

๒.๔ การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล

๒.๕ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ

สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือ ความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้แก่

๑.๑ ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้

๑.๒ การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน

๑.๓ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด

๑.๔ วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว

๑.๕ การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่

๑.๖ การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว

๑.๗ การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

๑.๘ การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป

๑.๙ การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์

๑.๑๐ การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือ

บุคคลอื่น

๑.๑๑ การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่

๒.๑ ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน

๒.๒ การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน

๒.๓ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะ

ปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ

๒.๔ การจัดการกับความขัดแย้ง

๒.๕ การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์

๒.๖ การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ ได้แก่

๓.๑ ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน

๓.๒ การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

๓.๓ การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซ้ำซ้อน

๓.๔ การสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด

๓.๕ การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท
ข้าชื่อน

สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือ การคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ

๑. บุคลิกภาพ ได้แก่

- ๑.๑ การให้เกียรติผู้อื่น
- ๑.๒ การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ๑.๓ การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม
- ๑.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- ๑.๕ การปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและ
สื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม
- ๑.๖ การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอา
เปรียบผู้อื่น

๒. การจัดการตนเอง ได้แก่

- ๒.๑ การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน
- ๒.๒ การทำงานได้ด้วยตนเอง
- ๒.๓ การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม
- ๒.๔ การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และ
ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น
- ๒.๕ ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน
- ๒.๖ การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น
- ๒.๗ การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ
- ๒.๘ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือ
ทรัพยากรอื่น ๆ)
- ๒.๙ ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์

ทั้งนี้ จากผลการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ตามกรอบร่างเอกสารตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ปรับแก้ไขเพื่อให้ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการตามกรอบร่างเป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ดี โดยสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

๑. ตัวชี้วัดพฤติกรรมควรมีรายละเอียดที่แสดงถึงระดับของความสามารถในระดับการศึกษาต่าง ๆ ในตัวชี้วัดเดียวกัน
๒. ตัวชี้วัดพฤติกรรมแต่ละตัวต้องไม่ซ้ำซ้อน แต่ถ้าซ้ำซ้อนควรจัดกลุ่มให้อยู่ด้วยกัน
๓. บางตัวชี้วัดพฤติกรรมควรมีการย้ายกลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
๔. การเขียนตัวชี้วัดพฤติกรรมควรเขียนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ต้องสามารถวัดสังเกตได้
๕. ควรนำสมรรถนะทั้ง ๓ ระดับมาใส่ในตารางเดียวกันเพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบสมรรถนะตามระดับขึ้น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเห็นว่า กรอบร่างตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการยังมีความไม่ชัดเจน ควรระบุตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน เจาะจงในระดับอุดมศึกษา จึงได้ทำการปรับแก้ข้อความให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามผลดังนี้

คำนิยาม

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เริ่มต้นและดำเนินกิจกรรมของตนเองด้วยความคิด ความสามารถให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยอมรับความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง

ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ลักษณะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ ซึ่งเป็นความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านทักษะ ซึ่งเป็นความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและ ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบ คือ

๑. การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๖ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๑.๒ ความรู้ด้านการตลาด

๑.๓ ความรู้ด้านการสื่อสาร

๑.๔ ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set ประกอบด้วย เรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ

๑.๕ ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ

๑.๖ ความรู้ด้านนวัตกรรม

๒. พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่อาจ เป็นบุคคลหรือองค์กร เพื่อดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๔ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน

๒.๒ ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน

๒.๓ ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ

๒.๔ ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

๒. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการ ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจาก ประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นส่วน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนจน สภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๖ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน

๑.๒ ความสามารถในการพูดโน้มน้าว

๑.๓ ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส

๑.๔ ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต

๑.๕ ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน

๑.๖ ความสามารถในการทำงานภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น

๒.๒ ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

๒.๓ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน

๒.๔ ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง

๒.๕ ความสามารถในการความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๓ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๓.๑ ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน

๓.๒ ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ

๓.๓ ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อสื่อสาร ชักจูง โน้มน้าว

๓. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๒องค์ประกอบ คือ

๑. บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยบุคลิกภาพสามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๑.๑ การให้เกียรติผู้อื่น

๑.๒ การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม

๑.๓.การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

๑.๔ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

๑.๕ การสร้างเครือข่ายธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน

๒. การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งเน้น การวางแผน การจัดทำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม จำนวน ๕ พฤติกรรม ประกอบด้วย

๒.๑ การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

๒.๒ การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๒.๓ การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ

๒.๔ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด

๒.๕ การรักษาและเคารพสิทธิการแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น

จากการนิยามสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ดังนี้

สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย

๑. การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่

๑.๑ ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ต่อสังคมอย่างมีความสุข)

๑.๒ ความรู้ด้านการตลาด (รู้หลักการตลาดเบื้องต้น และ digital marketing)

๑.๓ ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้และพัฒนาวิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายตามสถานการณ์)

๑.๔ ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set (ยกตัวอย่างการนำ Entrepreneur Mind Set ไปใช้ในองค์กร)

๑.๕ ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ (อธิบายหลักการทำบัญชี การเสียภาษี และกฎหมายการทำธุรกิจ)

๑.๖ ความรู้ด้านนวัตกรรม (สร้างสรรค์สิ่งใหม่)

๒. พื้นฐานทางธุรกิจ ได้แก่

- ๒.๑ ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน (อธิบายการขอสินเชื่อและการกู้ยืม)
- ๒.๒ ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน (อธิบายการควบคุมต้นทุนทางธุรกิจ)
- ๒.๓ ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (อธิบายรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ)
- ๒.๔ ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (อธิบายหลักการและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล)

สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือ ความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคล จากประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจน สภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ได้แก่

- ๑.๑ ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการสังเคราะห์ด้วยตนเอง)
- ๑.๒ ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์)
- ๑.๓ ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส (ศึกษาการเปลี่ยนแปลงต่างประเทศ)
- ๑.๔ ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต (แบ่งเวลาการเรียนรู้ กิจกรรมส่วนตัว และครอบครัว)
- ๑.๕ ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (ตั้งเป้าหมายผลการเรียน และการประกอบอาชีพ)
- ๑.๖ ความสามารถในการทำงานภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่

- ๒.๑ ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)
- ๒.๒ ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์)

๒.๓ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน (ให้แนวคิดการพัฒนาผลงาน
ทั้งตนเองและผู้อื่น)

๒.๔ ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (ยอมเสียประโยชน์ที่ควรได้รับ)

๒.๕ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (เสนอความคิดเห็นตามหลักการจัดทำแผนธุรกิจ)

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ใน
วิทยาการต่างๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและ
สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ได้แก่

๓.๑ ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการ
ทำงาน (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๓.๒ ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ
(แหล่งข้อมูลต่างประเทศ)

๓.๓ ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อสื่อสาร ชักจูง โน้มน้าว

สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือ
การคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

๑. บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยบุคลิกภาพสามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้ ได้แก่

๑.๑ การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจา กาย และใจ)

๑.๒ การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติตนตามหลักสากล)

๑.๓ การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (การแสดงออกตามประสบการณ์การเรียนรู้)

๑.๔ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานเพื่อสังคม)

๑.๕ การสร้างเครือข่ายธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน (เครือข่ายธุรกิจต่างประเภท)

๒. การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการ
ทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งมั่น การ

วางแผน การจัดทำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง ได้แก่

๒.๑ การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาผลกระทบจากสิ่งรอบตัว)

๒.๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๒.๓ การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๒.๔ การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๒.๕ การรักษาและเคารพสิทธิ การแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น (ร่วมแสดงและรับฟังข้อโต้แย้งด้วยเหตุผล)

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน อาศัยเครื่องมือในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเป็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑. ศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ๒๖ สมรรถนะ ได้แก่ ด้านความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ (Basic Knowledge of Business) ความรู้ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่า (Marketing and Value creation) การเจรจาต่อรอง (Negotiation) การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล (Search and analysis of information) การเป็นผู้นำ (Leadership) การบริหารจัดการ (Management Skill) ทักษะในการสื่อสาร (Communication skill) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การสร้างเครือข่าย (Develop social networks) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) การจัดการปัญหาหรือความล้มเหลว (Troubleshooting) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ความอดทนต่อความไม่แน่นอน (Tolerance for ambiguity) การยอมรับความเสี่ยง (Risk-taking) ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) การพัฒนาตนเองตลอดเวลา (Continuous Learning) ความมุ่งมั่นพากเพียร (Persistence) ความกระตือรือร้น (Drive and energy) ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) ความคิดริเริ่ม (Initiatives) การมองเห็นและคว้าโอกาส (Sees and acting on opportunities) มีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) คุณธรรม จริยธรรม (Moral) ความมีวินัยในตนเอง (Self-control) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความสามารถในการปรับตัว (Social mobility)

๒. ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๑ ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา

สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย

๑. การจัดการองค์กร ได้แก่

๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างมีความสุข)

๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้เท่าทันการโฆษณา)

๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้วิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ ภายใต้ความดูแลของครู หรือผู้ปกครอง)

๒. พื้นฐานธุรกิจ ได้แก่

๑. ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน (อธิบายการฝาก ถอนเงิน)

สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) ประกอบด้วย

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้แก่

๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการได้รับผลสะท้อนกลับ)

๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ขอความช่วยเหลือ เชิญชวน)

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่

๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)

๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้วงจภาษาและอวัจนภาษา)

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ ได้แก่

๑. ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)

สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ประกอบด้วย

๑. บุคลิกภาพ ได้แก่

๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจา)

๒. การปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติตนตามหลักการที่ตนเองยึดถือ)

๓. การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (การแสดงออกภายใต้ข้อตกลง)

๔. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานกลุ่ม)

๒. การจัดการตนเอง ได้แก่

๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาที่เกิดจากตนเอง)

๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)

๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)

๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)

๒.๒ ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา
สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย

๑. การจัดการองค์กร ได้แก่

๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ต่อผู้อื่นอย่างมีความสุข)
๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้เท่าทันการโฆษณา และหลักการตลาดเบื้องต้น)
๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (และเลือกวิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายตามสถานการณ์)
๔. ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set (อธิบายองค์ประกอบและประโยชน์ของ Entrepreneur Mind Set)
๕. ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ (อธิบายวิธีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการเสียภาษีส่วนบุคคล)
๖. ความรู้ด้านนวัตกรรม (พัฒนาหรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น)

๒. พื้นฐานธุรกิจ ได้แก่

๑. ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน (อธิบายการลงทุนทางการเงิน)
๒. ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน (อธิบายประเภทและแหล่งต้นทุนทางธุรกิจ)
๓. ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (อธิบายความหมายและองค์ประกอบการบริหารจัดการธุรกิจ)

สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) ประกอบด้วย

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้แก่

๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการวิเคราะห์ด้วยตนเอง)
๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ขอโอกาส การแก้ไขปัญหา)
๓. ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส (ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย)
๔. ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต (แบ่งเวลาการเรียนและกิจกรรมส่วนตัว)
๕. ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (ตั้งเป้าหมายผลการเรียน และการศึกษาต่อ)

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่

๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)
๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้สื่อสังคมออนไลน์)
๓. ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน (เสนอผลงานด้านบวกและด้านลบทั้งตนเองและผู้อื่น)
๔. ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน)
๕. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (เสนอความคิดเห็นตามหลักเศรษฐศาสตร์ และเหตุผล)

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ ได้แก่

๑. ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)
๒. ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ (แหล่งข้อมูลในประเทศ)

สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ประกอบด้วย

๑. บุคลิกภาพ ได้แก่

๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจาและทางกาย)
๒. การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติตามหลักการที่สังคมยึดถือ)
๓. การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (การแสดงออกตามข้อเสนอแนะ)
๔. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานเพื่อชุมชน)
๕. การสร้างเครือข่ายธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน (เครือข่ายธุรกิจประเภทเดียวกัน)

๒. การจัดการตนเอง ได้แก่

๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาที่เกิดจากผู้อื่น)
๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)
๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)
๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)
๕. การรักษาและเคารพสิทธิ การแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น (ร่วมแสดงและรับฟังความคิดเห็นด้วยเหตุผล)

๓. ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย

๑. การจัดการองค์กร ได้แก่

๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ต่อสังคมอย่างมีความสุข)
๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้หลักการตลาดเบื้องต้น และ digital marketing)
๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้และพัฒนาวิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายตามสถานการณ์)
๔. ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set (ยกตัวอย่างการนำ Entrepreneur Mind Set ไปใช้ในองค์กร)
๕. ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ (อธิบายหลักการทำบัญชี การเสียภาษี และกฎหมายการทำธุรกิจ)
๖. ความรู้ด้านนวัตกรรม (สร้างสรรค์สิ่งใหม่)

๒. พื้นฐานธุรกิจ ได้แก่

๑. ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน (อธิบายการขอสินเชื่อและการกู้ยืม)
๒. ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน (อธิบายการควบคุมต้นทุนทางธุรกิจ)
๓. ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (อธิบายรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ)
๔. ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (อธิบายหลักการและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล)

สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) ประกอบด้วย

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้แก่

๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการสังเคราะห์ด้วยตนเอง)
๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์)
๓. ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส (ศึกษาการเปลี่ยนแปลงต่างประเทศ)
๔. ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต (แบ่งเวลาการเรียน กิจกรรมส่วนตัว และครอบครัว)
๕. ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (ตั้งเป้าหมายผลการเรียน และการประกอบอาชีพ)

๖. ความสามารถในการทำงานภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่

๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)
๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์)
๓. ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน (ให้แนวคิดการพัฒนาผลงานทั้งตนเองและผู้อื่น)
๔. ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (ยอมเสียประโยชน์ที่ควรได้รับ)
๕. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (เสนอความคิดเห็นตามหลักการจัดทำแผนธุรกิจ)

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ ได้แก่

๑. ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)
๒. ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ (แหล่งข้อมูลต่างประเทศ)
๓. ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อสื่อสาร ชักจูง โน้มน้าว

สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ประกอบด้วย

๑. บุคลิกภาพ ได้แก่

๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจา กาย และใจ)
๒. การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติตามหลักสากล)
๓. การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (การแสดงออกตามประสบการณ์การเรียนรู้)
๔. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานเพื่อสังคม)
๕. การสร้างเครือข่ายธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน (เครือข่ายธุรกิจต่างประเทศ)

๒. การจัดการตนเอง ได้แก่

๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาผลกระทบจากสิ่งรอบตัว)
๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)

๕. การรักษาและเคารพสิทธิการแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น (ร่วมแสดงและรับฟังข้อโต้แย้งด้วยเหตุผล)

ทั้งนี้ จึงได้นำเสนอตารางแสดงตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงกัน ดังนี้

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
<p>สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย</p>			
<p>การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล</p>	<p>๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างมีความสุข)</p> <p>๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้เท่าทันการโฆษณา)</p> <p>๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้วิธีการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ภายใต้อความดูแลของครูหรือผู้ปกครอง)</p>	<p>๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ต่อผู้อื่นอย่างมีความสุข)</p> <p>๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้เท่าทันการโฆษณาและหลักการตลาดเบื้องต้น)</p> <p>๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้และเลือกวิธีการติดต่อ สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายตามสถานการณ์)</p> <p>๔. ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set (อธิบายองค์ประกอบ และประโยชน์ของ Entrepreneur Mind Set)</p> <p>๕. ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ</p>	<p>๑. ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน (รู้จักและทำตามบทบาทหน้าที่ต่อสังคมอย่างมีความสุข)</p> <p>๒. ความรู้ด้านการตลาด (รู้หลักการตลาดเบื้องต้น และ digital marketing)</p> <p>๓. ความรู้ด้านการสื่อสาร (รู้และพัฒนาวิธีการติดต่อ สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายตามสถานการณ์)</p> <p>๔. ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set (ยกตัวอย่างการนำ Entrepreneur Mind Set ไปใช้ในองค์กร)</p> <p>๕. ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ (อธิบายหลักการทำบัญชี การเสียภาษี และกฎหมายการทำธุรกิจ)</p>

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
		(อธิบายวิธีการทำบัญชี รายรับรายจ่าย และการ เสียภาษีส่วนบุคคล) ๖. ความรู้ด้านนวัตกรรม (พัฒนาหรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น)	๖. ความรู้ด้านนวัตกรรม (สร้างสรรค์สิ่งใหม่)
พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือ กิจกรรมสำหรับ ผู้ประกอบการ หรือธุรกิจที่อาจ เป็นบุคคลหรือ องค์การ เพื่อดำเนินการให้ ตอบสนอง ความต้องการของ ผู้บริโภคหรือ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	๑. ความรู้ด้านการ บริหารจัดการการเงิน (อธิบายการฝาก ถอน เงิน)	๑. ความรู้ด้านการ บริหารจัดการการเงิน (อธิบายการลงทุนทาง การเงิน) ๒. ความรู้ด้านการ บริหารจัดการต้นทุน (อธิบายประเภทและ แหล่งต้นทุนทางธุรกิจ) ๓. ความรู้ด้านการ บริหารจัดการธุรกิจ (อธิบายความหมายและ องค์ประกอบการบริหาร จัดการธุรกิจ)	๑. ความรู้ด้านการบริหาร จัดการการเงิน (อธิบาย การขอสินเชื่อและการ กู้ยืม) ๒. ความรู้ด้านการบริหาร จัดการต้นทุน (อธิบายการ ควบคุมต้นทุนทางธุรกิจ) ๓. ความรู้ด้านการบริหาร จัดการธุรกิจ (อธิบาย รูปแบบการบริหารจัดการ ธุรกิจ) ๔. ความรู้ด้านการบริหาร จัดการทรัพยากรบุคคล (อธิบายหลักการและ รูปแบบการบริหารจัดการ ทรัพยากรบุคคล)

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย			
การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจากประสบการณ์หรือการฝึกหัดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา	๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการได้รับผลสะท้อนกลับ) ๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ขอความช่วยเหลือ เชิญชวน)	๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการวิเคราะห์ด้วยตนเอง) ๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ขอโอกาสการแก้ไขปัญหา) ๓. ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส (ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย) ๔. ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต (แบ่งเวลาการเรียนและกิจกรรมส่วนตัว) ๕. ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (ตั้งเป้าหมายผลการเรียนและการศึกษาต่อ)	๑. ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน (พัฒนางานจากการสังเคราะห์ด้วยตนเอง) ๒. ความสามารถในการพูดโน้มน้าว (ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์) ๓. ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส (ศึกษาการเปลี่ยนแปลงต่างประเทศ) ๔. ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต (แบ่งเวลาการเรียน กิจกรรมส่วนตัว และครอบครัว) ๕. ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (ตั้งเป้าหมายผลการเรียนและการประกอบอาชีพ) ๖. ความสามารถในการทำงานภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
			เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน
<p>การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p>	<p>๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)</p> <p>๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้วินภาษาและอวัจนภาษา)</p>	<p>๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น)</p> <p>๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้สื่อสังคมออนไลน์)</p> <p>๓. ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน (เสนอผลงานด้านบวกและด้านลบทั้งตนเองและผู้อื่น)</p> <p>๔. ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน)</p> <p>๕. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (เสนอความคิดเห็นตามหลักเศรษฐศาสตร์ และเหตุผล)</p>	<p>๑. ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ)</p> <p>๒. ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์)</p> <p>๓. ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน (ให้แนวคิดการพัฒนาผลงานทั้งตนเองและผู้อื่น)</p> <p>๔. ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (ยอมเสียประโยชน์ที่ควรได้รับ)</p> <p>๕. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (เสนอความคิดเห็นตามหลักการจัดทำแผนธุรกิจ)</p>

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือ ความรู้ใน วิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้ เป็นประโยชน์ได้ อย่างเหมาะสม กับบริบทและ สภาพแวดล้อมที่ เป็นอยู่ หรือ ตอบสนอง วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะ เจาะจง	๑. ความสามารถในการ ใช้ความรู้ ทักษะและ เทคนิคเพื่อแก้ปัญหา และปรับการทำงาน (งานที่ตนเองได้รับ มอบหมาย)	๑. ความสามารถในการ ใช้ความรู้ ทักษะและ เทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและ ปรับการทำงาน (งานที่ ทำร่วมกับผู้อื่น) ๒. ความสามารถในการ แสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้อง กับความต้องการ (แหล่งข้อมูลในประเทศ)	๑. ความสามารถในการ ใช้ ความรู้ ทักษะและเทคนิค เพื่อแก้ปัญหาและปรับ การทำงาน (งานที่เกิดขึ้น ระหว่างการทำงาน ตามปกติ) ๒. ความสามารถในการ แสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้อง กับความต้องการ (แหล่งข้อมูลต่างประเทศ) ๓. ความสามารถในการ ใช้ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อสื่อสาร ชักจูง โน้มน้าว
สมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการ คิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย			

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
<p>บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่ง ทุกอย่างซึ่ง รวมอยู่ในตัว บุคคลหนึ่งที่เป็น เอกลักษณ์ เฉพาะตัวทั้ง ภายในและ ภายนอก ทำให้ บุคคลนั้นแตกต่าง ไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรม แตกต่างกัน โดย บุคลิกภาพ สามารถสร้างขึ้น และพัฒนาได้</p>	<p>๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจา) ๒. การปฏิบัติตนตาม หลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติ ตนตามหลักการที่ตนเอง ยึดถือ) ๓. การมีความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเอง (การแสดงออกภายใต้ ข้อตกลง) ๔. การคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตัว (การ ทำงานกลุ่ม)</p>	<p>๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจาและ ทางกาย) ๒. การปฏิบัติตนตาม หลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม (การปฏิบัติ ตนตามหลักการที่สังคม ยึดถือ) ๓. การมีความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเอง (การแสดงออกตาม ข้อเสนอแนะ) ๔. การคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานเพื่อชุมชน) ๕. การสร้างเครือข่าย ธุรกิจบนพื้นฐาน จริยธรรมและ ผลประโยชน์ร่วมกัน (เครือข่ายธุรกิจประเภท เดียวกัน)</p>	<p>๑. การให้เกียรติผู้อื่น (การแสดงทางวาจา กาย และใจ) ๒. การปฏิบัติตนตามหลัก คุณธรรม จริยธรรม และ ศีลธรรม (การปฏิบัติตน ตามหลักสากล) ๓. การมีความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเอง (การแสดงออกตาม ประสบการณ์การเรียนรู้) ๔. การคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (การทำงานเพื่อสังคม) ๕. การสร้างเครือข่าย ธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรม และผลประโยชน์ร่วมกัน (เครือข่ายธุรกิจต่าง ประเภท)</p>

ตารางที่ ๕.๑ เปรียบเทียบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละระดับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดสมรรถนะ		
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งเน้น การวางแผน การจัดทำหนด การติดตามงานการประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง	๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาที่เกิดจากตนเอง) ๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย) ๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย) ๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่ตนเองได้รับมอบหมาย)	๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาที่เกิดจากผู้อื่น) ๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น) ๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น) ๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่ทำร่วมกับผู้อื่น) ๕. การรักษาและเคารพสิทธิการแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น (ร่วมแสดงและรับฟังความคิดเห็นด้วยเหตุผล)	๑. การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (ปัญหาผลกระทบจากสิ่งรอบตัว) ๒. การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ) ๓. การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ) ๔. การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด (งานที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามปกติ) ๕. การรักษาและเคารพสิทธิการแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น (ร่วมแสดงและรับฟังข้อโต้แย้งด้วยเหตุผล)

อภิปรายผล

จากผลงานวิจัย การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มรู้จัก (Known Group) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ ทำให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นกรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่ครอบคลุมทั้งจากการศึกษาเอกสารและประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพเลิร์นนิ่งอ็อบเจกต์ ของสาวิตรี จูเจีย และสุรศักดิ์ มังสิงห์ (๒๕๖๐) และงานวิจัยการพัฒนาสมรรถนะตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิต สาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมาย (รัตตินันท์ ภูริระวินิชย์กุล และมาเรียม นิลพันธุ์, ๒๕๕๘) ที่มีขั้นตอนในการพัฒนาตัวชี้วัดโดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความเฉพาะเจาะจงทางด้านนั้น ๆ และงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การผสานวิธี ระหว่างการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะโดยอาศัยทฤษฎีแนวคิดที่มีอยู่ ซึ่งอ้างอิงโดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ Exploratory Factor Analysis (EFA) ตามหลักการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๑) ได้เสนอไว้ และทำการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะโดยยึดหลักการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี ร่วมกับเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ดี ประกอบด้วย ความตรง ความไว ความเฉพาะเจาะจง ความเชื่อถือได้ ความสำคัญและเกี่ยวข้อง เป็นรูปธรรมที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑) ด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด

ซึ่งพบว่าตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ในครั้งนี้มีทั้งหมด ๓ ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล สอดคล้องกับ สุธีรา อะทะวงษา (๒๕๕๖) ที่เสนอว่า คุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๓ ประการ คือ ๑) คุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการที่มาจากแรงผลักดันภายใน ซึ่งเกิดจากความต้องการของผู้ประกอบการและส่งผลให้เกิดความพยายาม อดทน มุ่งมั่น และการทำงานเชิงรุกเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ๒) คุณลักษณะที่เกิดจากนิสัยส่วนตัว เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการควรมีความโดดเด่นในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าที่จะเผชิญความเสี่ยง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า พนักงาน หรือบุคคลอื่น มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ และยอมรับผลสำเร็จหรือความล้มเหลวจากการกระทำของตนเอง และ ๓) คุณลักษณะที่เกิดจากทักษะและความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจของตนเองอย่างถ่องแท้ แสวงหาโอกาสใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ และปรับปรุงพัฒนาสินค้าหรือบริการให้ดียิ่งขึ้นเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นคุณลักษณะภายในที่เกิดจากผู้ประกอบการ

เองทั้งหมด ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยในหลายประเด็น ทั้งด้านการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การประยุกต์องค์ความรู้ การจัดการตนเอง ตลอดจนบุคลิกภาพของการเป็นผู้ประกอบการ

ถ้าพิจารณาในแต่ละตัวชี้วัดสมรรถนะ จะพบว่า ตัวชี้วัดสมรรถนะมีความสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง ๕ ประการ กล่าวคือ

ความสามารถในการสื่อสาร สอดคล้องกับตัวชี้วัด ความรู้ด้านการสื่อสาร ความสามารถในการพูด โน้มน้าว ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อสื่อสาร ชักจูง โน้มน้าว

ความสามารถในการคิด สอดคล้องกับตัวชี้วัด ความรู้ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความรู้ด้านการตลาด ความรู้ด้าน Entrepreneur Mind Set ความรู้ด้านบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน ความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน ความสามารถในการแสวงหา ปรับปรุง สร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับความต้องการ การเลือกแนวทางการทำงานและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ความสามารถในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับตัวชี้วัด ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการทำงาน ความสามารถในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส ความสามารถในการทำงานภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ความสามารถในการเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง ความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเพื่อแก้ปัญหาและปรับการทำงาน การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจและความรับผิดชอบ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต สอดคล้องกับตัวชี้วัด ความสามารถในการสร้างสมดุลการทำงานกับการใช้ชีวิต การให้เกียรติผู้อื่น การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว การสร้างเครือข่ายธุรกิจบนพื้นฐานจริยธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน การกล้าเผชิญและก้าวผ่านสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด และการรักษาและเคารพสิทธิการแสดงออกทางความคิดทั้งของตนเองและผู้อื่น

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับตัวชี้วัด ความรู้ด้านนวัตกรรม และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทยที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ทางวิชาการและนำไปประยุกต์ในการประกอบอาชีพ ทั้งต้องเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนสอดคล้องกับเป้าหมายรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ พัฒนาคนสู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่และ

เป็นสิ่งสมผู้ประกอบการ มีทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีความเข้มแข็งสามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์งาน สินค้าหรือบริการให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการด้านความรู้ ประกอบด้วย การจัดการองค์กร และพื้นฐานธุรกิจ มีความสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาของพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๒) ที่ต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านการวางแผนการลงทุน การผลิต การตลาด การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล และการเงิน โดยในความรู้ด้านการสื่อสารที่รวมถึงเทคโนโลยีในการสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา วัชรระรังสี (๒๕๖๐) ที่ลำดับความสำคัญของสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นลำดับต้น ๆ ซึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่จะใช้ในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมงานต่าง ๆ และในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวก รวดเร็วขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ ที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นสมรรถนะหลักของการเป็นผู้ประกอบการ (อัจฉรา อัญญาลคบุตร, ๒๕๕๙)

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะ ประกอบด้วย การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการประยุกต์องค์ความรู้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา วัชรระรังสี (๒๕๖๐) ที่กล่าวถึง สมรรถนะและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก แสดงถึงความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการจะนำไปสู่การมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็น การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ความเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสินค้าเชิงสร้างสรรค์ การบริหารจัดการงานหรือความขัดแย้ง สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น การคิดวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อประเมินโอกาส ความเสี่ยง อุปสรรคในการทำงานหรือการดำเนินธุรกิจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๒) ทั้งยังสอดคล้องกับ Frederick and Kuratko (๒๐๐๙) ที่กล่าวถึงการที่จะเป็นผู้ประกอบการต้องอาศัยกำลังกายกำลังใจในการนำความคิดสู่การปฏิบัติ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พร้อมรับความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้น การสร้างทีมงานหรือการทำงานร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการมองเห็นถึงโอกาสที่เกิดขึ้นและไม่ปล่อยโอกาสนั้นไป

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย บุคลิกภาพ และการจัดการตนเอง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา วัชรระรังสี (๒๕๖๐) ที่กล่าวถึง สมรรถนะและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก แสดงถึงความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการจะนำไปสู่การมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็น ความอ่อนน้อม กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยง มีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาของพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๒) ที่ต้องมีคุณธรรม จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่น อดทน มีความพยายาม รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลาง

และขนาดย่อม (ปีพมา อินทรจันทร์ และหุเลีย ธีระธัญศิริกุล, ๒๕๖๒) ที่พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการในเรื่องคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กร คือ การตัดสินใจ กล้าเสี่ยง มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินธุรกิจ อาจเกิดขึ้นเอง อาศัยประสบการณ์ หรืออาจเกิดจากการฝึกฝนอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ตัวชี้วัดสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นยังสามารถช่วยแก้ปัญหาของผู้ประกอบการในปัจจุบันได้ดี เพราะจากผลงานวิจัยเรื่อง อนาคตผู้ประกอบการในยุค ๔.๐ (อาศิรา ราชเวียง, ๒๕๖๐) ได้เสนอปัญหาของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งทุนซึ่งส่งผลต่อการขยายกิจการ การขาดความรู้ด้านการตลาดซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการหาช่องทางจำหน่ายสินค้า และขาดระบบบริหารจัดการที่ดี ทำให้เป็นการบริหารจัดการแบบเฉพาะหน้า ทำไปแก้ไป ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ในระยะยาว อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคที่มีการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมากขึ้นในการหาข้อมูลหรือข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ผู้ประกอบการต้องมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในธุรกิจของตนและสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เลขมาศ และแพรวพรรณ อิศรเกษม (๒๕๖๒) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของ SMEs ส่วนใหญ่จะขาดสมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การตลาด การผลิต การบัญชีและการเงิน และการจัดซื้อ ขนส่ง และสินค้าคงคลัง โดยงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงผลของงานวิจัยที่อธิบายถึงสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนที่จะเสริมสร้างทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียนที่จะเป็นกำลังสำคัญในอนาคตให้สามารถเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพและตอบโจทย์ปัญหาดังกล่าวข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มี ๓ ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย การจัดการองค์กรและพื้นฐานธุรกิจ สมรรถนะด้านที่ ๒ ทักษะ (Skills) ประกอบด้วย การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการประยุกต์องค์ความรู้ และสมรรถนะด้านที่ ๓ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ประกอบด้วย บุคลิกภาพ และการจัดการตนเอง ซึ่งแต่ละด้านมีจำนวนตัวชี้วัดและรายละเอียดแตกต่างกันตามระดับการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นที่น่าสนใจต่อครูสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับผู้เรียนตามระดับการศึกษาของท่าน และตามความเหมาะสมในรายวิชาที่ท่านรับผิดชอบเพื่อเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียนและนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในอนาคต

๒. ครูควรมีการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วงวัยของผู้เรียน และตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละระดับการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการได้ สอดคล้องกับตัวผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

๓. สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการควรมีนโยบายในการสร้างและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมแก่วัย และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จุดประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการส่งเสริมการเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในแต่ละระดับอย่างเหมาะสม โดยใช้ศักยภาพของหน่วยงาน สถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการบูรณาการการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาและพัฒนารูปแบบหรือวิธีการนำสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละตัวชี้วัด ไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา

๒. ศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือความต้องการของตลาดแรงงาน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: อีรพงษ์การพิมพ์, ๒๕๔๒.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑.

กัตัญญ หิริญญสมบุรณ์. การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น, ๒๕๕๒.

กรศิริรักษ์ ชูเสียงแจ้ว และ ศิริพงศ์ รักใหม่ .สมรรถนะและคุณภาพการบริการของพนักงานทำความสะอาดห้องพัก :กรณีศึกษา โรงแรมในจังหวัดตรัง .วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ๑๓(๒): ๑๖๗-๑๘๓, ๒๕๖๒.

แก้วตา ผู้พัฒนาพงศ์ และ นิคม เจียรจินดา .สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานกับคุณภาพการให้บริการขององค์กร. วารสารเกษมบัณฑิต. ๑๙(ฉบับพิเศษ): ๑-๑๓, ๒๕๖๑.

กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล .การเป็นผู้ประกอบการและการสร้างธุรกิจใหม่. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น. ๒๕๖๒.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒. [online]. แหล่งที่มา: http://eduserv.ku.ac.th/data_curri/NQF/NQF_๒๕๕๒.pdf, [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓].

จอมภัก จันทะศักดิ์ .ปัจจัยสมรรถนะที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา .วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ๗(๑): ๑๖๒-๑๗๗, ๒๕๖๑.

จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.วารสารบัณฑิตศึกษา. ๑๒(๕๘): ๑๓-๒๔, ๒๕๕๘.

จิรประภา อัครบวร. สร้างคนสร้างผลงาน. กรุงเทพมหานคร: ก.พลพิมพ์ (๑๙๙๖), ๒๕๔๙.

เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) กับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน). ๒๒(๑): ๒๒-๓๐, ๒๕๖๒.

ชุตินา วัฒนชัยสิทธิ์สุนทร ทอบัว , และ วารุณี ถิ่นนโชคติ .สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์หมักพิมพ์บรรจุภัณฑ์ .วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. ๑๒(๒๗): ๑๕๗-๑๖๕, ๒๕๖๑.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย: แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, ๒๕๖๐.

- รัชพงศ์ เศรษฐบุตร. การจัดการผลการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๖๒.
- บุญทวรรณ วิงวอน. การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์, ๒๕๕๗.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา. (สิงหาคม ๑๗, ๒๕๖๑). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๙ ง. หน้า ๑๙-๒๑.
- ประจักษ์ ปฏิทัศน์. จิตวิทยาสำหรับผู้ประกอบการ Psychology for Entrepreneurship. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผลิตตำราเรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๖๐.
- ปัทมา อินทรจันทร์ และสุลียา อีระธัญศิริกุล. ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. วารสารปัญญาภิวัฒน์. ๑๑(๑): ๒๘๙-๓๐๓, ๒๕๖๒.
- พนิดา วัชรระรังสี. สมรรถนะและคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยในเครือข่ายเบญจมิตร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. ๓(๒): ๑๑๖-๑๒๖, ๒๕๖๐.
- พิบูล ทีปะปาล และ ธนวัฒน์ ทีปะปาล. การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, ๒๕๕๒.
- พิรญา กัณฑบุตร. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก: SMEs. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ๒(๑): ๕๙-๗๖, ๒๕๕๙.
- เพ็ญศรี ทิพย์สุวรรณกุล. การพัฒนาตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยวิจัยโดยประยุกต์ใช้เทคนิคดุลยภาพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๕๔.
- รัตตินันท์ ภูิระวณิชกุล และ มาเรียม นิลพันธุ์. การพัฒนาสมรรถนะตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมาย. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ๗(๑): ๘๔-๙๖, ๒๕๕๘.
- ลัดดาวลัย เลขมาศ และแพรวพรรณ อีทรเกษม. แนวทางพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ๓๒(๒): ๑๐๔-๑๒๒, ๒๕๖๒.
- วรรณวิภา ไต้ลั้งคะ และ นงพงา ลีลายนะ. กลยุทธ์การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับห้าดาว. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. ๘(๑): ๑๕๔-๑๕๘, ๒๕๕๙.

- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล .การประเมินตามสภาพจริงอิงสมรรถนะ) Authentic competency-based assessment). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, ๒๕๖๒.
- วิภาพร มาพบสุข. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๔๑.
- วิไล พิงผล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจสตาร์ทอัพ. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ๑๒(๒): ๓๐๓-๓๑๘, ๒๕๖๑.
- วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. Veridian E-Journal, Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ๘(๒): ๙๖๗-๙๘๘, ๒๕๕๘.
- ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต .คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.
- สมคิด บางโม. การเป็นผู้ประกอบการ Entrepreneurship. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอสเค บุ๊คส์, ๒๕๕๙.
- สมทบ แก้วเชื้อ บัณฑิต พังนรินทร์ และ ธนพล ก่อฐานะ. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. ๑๕(๒): ๓๓-๔๔, ๒๕๖๒.
- สุธีรา อะทะวงษา. คุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ๑๓(๑): ๑๗๕-๑๘๓, ๒๕๕๖.
- _____. การจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม Small and medium enterprises management. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๖๐.
- สุภาวัลย์ เชาว์พาณิชย์เจริญ และ สถาพร โอภาสานนท์. การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ ของสถานประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์ไทยในระดับ First Tier. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. ๔๑(๑๖๑): ๑-๔๐, ๒๕๖๑.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- สาวิตรี จูเจีย และ สุรศักดิ์ มั่งสิงห์. การพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพเรียนรู้เชิงอ้อมเจ็ท. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ๕(๓): ๕๗-๖๘, ๒๕๖๐.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แนวแนะวิธีการเลี้ยงดูดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามสมรรถนะเพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย ๐-๕ ปี. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๖๑

การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๖๑.

กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๓). นนทบุรี: ๒๑ เซ็นจูรี่, ๒๕๖๒.

อาศิรา ราชเวียง. อนาคตผู้ประกอบการในยุค ๔.๐. วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ๑๒(๒): ๗๙-๘๘, ๒๕๖๐.

อุกฤษณ์ กาญจนเกตุ. การใช้ Competency ในการบริหารงานบุคคล. วารสารการบริหารคน. ๒๑(๔): ๑๑-๑๘, ๒๕๕๓.

เอนก พ.อนุกุลบุตร. ประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: ก.พล (๑๙๙๖), ๒๕๕๖.

อัจฉรา อัญญาคุปต์. การศึกษาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. ๒๕๕๙.

ภาษาอังกฤษ

Abbasi, M. H., Siddiqi, A., & Azim, R. U. A. Role of effective communications for enhancing leadership and entrepreneurial skills in university students. International Journal of Business and Social Science, ๒(๑๐), ๒๐๑๑.

Arafeh, L. An entrepreneurial key competencies' model, Journal of Innovation and Entrepreneurship, ๕(๒๖): ๑-๒๖, ๒๐๑๖.

Badawi, A. A. TVET and entrepreneurship skills. Revisiting global trends in TVET: Reflections on theory and practice, ๒๗๕-๓๐๘, ๒๐๑๓.

Comrey, A. L., & Lee, H. B. A First Course in Factor Analysis. ๒nd edited. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum, ๑๙๙๒.

Cooney, T. M. Entrepreneurship skills for growth-orientated businesses. Copenhag, Danish Business Authority, ๒๐๑๒.

Daft, R. The leadership experience. USA: Cengage Learning, ๒๐๑๗.

Frederick, H.H. and Kuratko, D.F. Entrepreneurship: Theory, Process, Practice. ๒nd edited Asia-Pacific, ๒๐๐๙.

Frese, M. Success and Failure of Micro business Owners in Africa: A Psychological Approach. United States of America: Greenwood Publishing Group, ๒๐๐๐.

- Geri, S. Relationship between entrepreneurial skills and tendencies: A research on physical education students. International Journal of Business and Social Science, ୧(୫), ୨୦୧୩.
- Hair, J.F., W.C. Black, B.J. Babin and R.E. Anderson. Multivariate Data Analysis. ୩th. edited NJ: Pearson, ୨୦୧୦.
- Johnstone, J.N. Indicators of education systems. Paris: Unesco, ୧୯୯୧.
- Lee, H., Lee, J., Shim, K. and Lee, H. Entrepreneurial Characteristics: A Systematic Literature Review. ୨୦୧୬. [online], Available from: <http://aisel.aisnet.org/pacis> ୨୦୧୬ /୯୧, [୧୨ August ୨୦୧୬]
- Loué, C., & Baronet, J. Entrepreneurial skills: Qualitative and quantitative confirmation of a model of Entrepreneurial competence (Summary). Frontiers of Entrepreneurship Research, ୩୦(୫): ୧୧, ୨୦୧୦.
- Mitchelmore, S., & Rowley, J. Entrepreneurial competencies: a literature review and development agenda. International journal of entrepreneurial Behavior & Research. ୧୬(୧): ୯୨-୧୧୧, ୨୦୧୦.
- Mitrani, A., M. Dalziel, and D. Fitt. Competency based human resource management: Value driven strategies for recruitment, development, and reward. London: McGraw-Hill, ୧୯୯୨.
- Morris, M. H., Webb, J. W., Fu, J. and Singhal, S. A Competency-Based perspective on entrepreneurship education: Conceptual and empirical insights. Journal of Small Business Management. ୫୧(୩): ୩୫୨-୩୬୯, ୨୦୧୩.
- Oosterbeek, H., Van Praag, M., & Ijsselstein, A. The impact of entrepreneurship education on entrepreneurship skills and motivation. European economic review. ୫୫(୩): ୫୧୨-୫୫୫, ୨୦୧୦.
- Parry, S.B. Evaluating the impact of training. Alexandria, VA: American Society for Training and Development, ୧୯୯୩.
- Podile, V., Ch. Sivasree and K. Lakshmi. Entrepreneurial Competencies. MBA Seminar Proceedings. ୧୯-୨୦, ୨୦୧୧.

- Robles, L. and M. Zarraga-Rodriguez. Key Competencies for Entrepreneurship. Procedia Economics and Finance. ଭାଗ(୨୦୧୫): ୯୨୯-୯୩୭, ୨୦୧୫.
- Spencer, L. M. and S. M. Spencer. Competency at work: Model for superior performance. New York: John Wiley & Sons, ୧୯୯୩.
- Streiner, D.L. Figuring out factors: the use and misuse of factor analysis. Canadian Journal of Psychiatry, ୩୯(୩): ୩୧୫-୩୧୯, ୧୯୯୪.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. รองศาสตราจารย์.ดร.นลินรัตน์ รักกุล

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (พาณิชยศาสตรศึกษา)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ศจี จิระโร

หน่วยวิจัยการวัดและประเมินผล ศูนย์วิชาการประเมินผล
สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิธัญญา วัฒนโณ

ประธานหลักสูตรสาขาจิตวิทยา ภาควิชาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัย

๑. แบบบันทึกเอกสารและงานวิจัยสมรรถนะผู้ประกอบการ
๒. แบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา
๓. แบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา
๔. แบบสอบถามความคิดเห็นกรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา
๕. แบบสอบถามความคิดเห็น คู่มือตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

แบบบันทึกเอกสารและงานวิจัยสมรรถนะผู้ประกอบการ

คำชี้แจง

แบบบันทึกเอกสารและงานวิจัยสมรรถนะผู้ประกอบการฉบับนี้ เป็นเอกสารสรุปข้อมูลการศึกษาเอกสาร/ บทความวิจัย/รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ทั้งในและต่างประเทศ จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ด้วย คำ สืบ ค ้น ก ่ ย ว ก ั บ “ entrepreneurship skill” “ entrepreneurship competency” “entrepreneurial skill” “entrepreneurial competency” “entrepreneurial orientation” ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ แล้วจัดทำเป็นข้อมูลในประเด็น ดังนี้

๑. ชื่อเอกสาร/ ผู้วิจัย
๒. ปีที่ดำเนินการ
๓. ประเภทเอกสาร
๔. ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
๕. องค์ประกอบ ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
๖. การวัดและประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

ลำดับ ที่	ชื่อ เอกสาร / ผู้วิจัย	ปีที่ ดำเนินการ	ประเภท เอกสาร	ตัวอย่างที่ ใช้ใน การศึกษา	องค์ประกอบ ตัวชี้วัด/ พฤติกรรม บ่งชี้สมรรถนะ	การวัดและ ประเมิน สมรรถนะ การเป็น ผู้ประกอบการ	หมายเหตุ
เอกสารและงานวิจัยสมรรถนะผู้ประกอบการในประเทศ							
๑							
๒							
๓							
๔							
๕							
เอกสารและงานวิจัยสมรรถนะผู้ประกอบการต่างประเทศ							
๑							
๒							
๓							
๔							
๕							

แบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง

ด้วยคณะผู้วิจัย มีความประสงค์ที่จะสำรวจความคิดเห็นของนักวิชาการที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์การดำเนินกิจการไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือผู้ประกอบการที่ได้รับรางวัลจากความสำเร็จ และยินดีเข้าร่วมการวิจัย เกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ในประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาต่อไป ในการนี้ คณะผู้วิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามต่างๆ ในแบบบันทึกนี้ตามความจริง โดยข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่เกิดผลกระทบทางลบใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการต่อไปนี้ แล้วใส่ เครื่องหมาย ✓ ในช่อง
 ความคิดเห็นสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่ท่านมีเห็นว่ามีความจำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ
 ในปัจจุบันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่ จำเป็น	
๑	ความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ) Basic Knowledge of Business) เป็นความรู้พื้นฐานทางด้าน การเงิน การใช้จ่ายเงิน การออมและการลงทุน การขาย ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การจัดการทางธุรกิจ มีประสบการณ์ มีความถนัดในงานหรือธุรกิจที่ทำ มีความชำนาญด้านเทคนิค สามารถปฏิบัติได้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน การดำเนินงานหรือประกอบธุรกิจ			
๒	ความรู้ด้านการตลาดและการสร้างมูลค่า) Marketing and Value creation) เป็นความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริการ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ที่สามารถสร้างมูลค่าหรือรายได้และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างเพียงพอและได้รับผลตอบแทนอย่างยุติธรรม ตลอดจนความรู้ทางการตลาดหรือการนำเสนอ การสนองต่อความต้องการของบุคคล ทั้งในมิติของการเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการ เช่น หลักการทำการตลาด 4P เป็นต้น			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
๓	การเจรจาต่อรอง) Negotiation) เป็นความสามารถในการนำหรือควบคุมการอภิปราย โดยการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกันและสร้างความผูกพันที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคง			
๔	การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล (Search and analysis of information) เป็นสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการที่ต้องการมองหา ค้นคว้าหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ แนวคิดใหม่จากหลากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการมุ่งสู่เป้าหมาย การแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็น การเลือก การเริ่มต้นที่จะดำเนินธุรกิจหรือการแก้ไขปัญหาอย่างเต็มศักยภาพของตนเองและองค์กร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นให้ผู้ประกอบการต้องรู้จักหาข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการตัดสินใจและพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวกับตนเองและธุรกิจ			
๕	การเป็นผู้นำ) Leadership) เป็น ความสามารถในการนำ หรือชี้นำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจนผ่านการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังและความมุ่งมั่น โดย			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
	ตั้งเป้าหมาย ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะที่รวมความคิดเห็นหรือมุมมองของผู้อื่นด้วยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน			
๖	การบริหารจัดการ) Management Skill) เป็นทักษะในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ รวมถึงการมี กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพโดยการค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม			
๗	ทักษะในการสื่อสาร) Communication skill) เป็นความสามารถในการฟัง ตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการถ่ายทอดแนวคิด นโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมต่าง ๆ ในกับบุคคลที่ติดต่อเกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการทำงาน เพื่อแสดงถึงข้อมูล ชักจูง รวมถึงความรู้สึกของตน รวมถึงความสามารถในการเชื่อมโยง โน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะเพื่อสร้างเครือข่าย ติดต่อสื่อสาร และสร้างสายสัมพันธ์อันดี			
๘	การทำงานเป็นทีม) Teamwork) เป็นความสามารถในการมีส่วนร่วมเพื่อให้			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
	บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก			
๙	การสร้างเครือข่าย (Develop social networks) เป็นทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์หรือเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่เป็นประโยชน์ในการทำให้บรรลุผลสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด			
๑๐	ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) เป็นสมรรถนะในการสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด เป็นความสามารถในการผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท ทั้งยังรวมถึงความสามารถในการคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่			
๑๑	การจัดการปัญหาหรือความล้มเหลว (Troubleshooting) เป็นความสามารถในการยอมรับสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ โดยสามารถเอาชนะ			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
	หรือผ่านสถานการณ์นั้นได้อย่างยืดหยุ่น และสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้ ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมีความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกันและสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน รวมถึงเมื่อธุรกิจล้มเหลว หรือการทำงานใดก็ตามเกิดความล้มเหลว ไม่สำเร็จ การเป็นผู้ประกอบการต้องลุกขึ้นสู้และเกิดกระบวนการ การเรียนรู้จากความล้มเหลว นั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเป็นผู้ประกอบการและบ่อยครั้งที่การเรียนรู้และจัดการกับความล้มเหลวนี้จะกลายเป็นเส้นทางสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้การเรียนรู้จากการผิดพลาด ก่อให้บุคคลสามารถปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว			
๑๒	ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) เป็นความสามารถในการตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น รวมถึงความกล้าแสดงออก กล้ายืนยงในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเป็นผู้ประกอบการนั้นประสบความสำเร็จ			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
๑๓	<p>ความอดทนต่อความไม่แน่นอน</p> <p>)Tolerance for ambiguityเป็น (กระบวนการที่ผู้ประกอบการมีความอดทนต่อความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอนเป็นความสามารถในการรับรู้รับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าสนใจโดยไม่ปฏิเสธหรือบิดเบือนความซับซ้อนของความคลุมเครือ ความไม่แน่นอน หรือความเข้ากันไม่ได้ดังกล่าว</p>			
๑๔	<p>การยอมรับความเสี่ยง) Risk-taking (เป็นสมรรถนะที่สำคัญหนึ่งของการเป็นผู้ประกอบการ ใน การตัดสินใจหลายครั้งอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอน ดังนั้นบุคคลจึงต้องมีความอดทนต่อความคลุมเครือความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมักเป็นผู้ที่ชอบและสามารถรับมือ จัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ สามารถดำเนินการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดจากความเสี่ยง ตลอดจนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง</p>			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
๑๕	<p>ความมั่นใจในตนเอง) Self-confidence) เป็นหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ</p> <p>เนื่องจากการทำงานมักจะต้องได้รับการมอบหมายงานและเกิดการตัดสินใจอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีความเชื่อมั่นใจตนเอง ความศรัทธาในตนเอง มีความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้ เป็นความสามารถในการรับมือกับความท้าทายใหม่ด้วยทัศนคติที่มีความมั่นใจในตนเองบนพื้นฐานความเป็นไปได้ ตลอดจนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์คับขัน หรือไม่ล่าช้าจนเสียประโยชน์</p>			
๑๖	<p>การพัฒนาตนเองตลอดเวลา</p> <p>)Continuous Learning (เป็นความสามารถในการทำงานที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และยังแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อในมาตรฐานการทำงานที่มีคุณภาพสูง ทั้งนี้ ยังรวมถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาตลอดชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะความสามารถในการทำงานและในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ</p>			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
๑๗	<p>ความมุ่งมั่นพากเพียร) Persistence) เป็นความมุ่งมั่นของการเป็นผู้ประกอบการที่บ่งบอกถึงความสามารถของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรค มีความพากเพียรที่จะฝ่าฟันอุปสรรคและเต็มใจในความพยายามต่อสิ่งต่าง ๆ ไม่ท้อถอยต่อสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และเมื่อเกิดข้อผิดพลาดสามารถยอมรับ ไม่ยอมแพ้อต่อสิ่งนั้น และนำมาเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้</p>			
๑๘	<p>ความกระตือรือร้น (Drive and energy) เป็นความสามารถในการทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้บุคคลประสบความสำเร็จ โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เต็มไปด้วยพลังในการทำงานและมีแรงจูงใจในการผลักดันให้ดำเนินการใดใดก็ตามให้เกิดความสำเร็จ</p>			
๑๙	<p>ความต้องการความสำเร็จ) Need for achievement) ความต้องการความสำเร็จเป็นแรงผลักดัน แรงจูงใจในบุคคลเกิดความรับผิดชอบในการหา</p>			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
	แนวทางในการแก้ปัญหา การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน รวมทั้งการมองหาหนทาง การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยความเพียรพยายาม ความมุ่งมั่นอดทนทำงานอย่างหนัก พร้อมทั้งจะเผชิญต่อความยากลำบากโดยไม่มีข้อเรียกร้อง และมีความมุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้			
๒๐	ความคิดริเริ่ม) Initiatives) เป็นพฤติกรรมของการเป็นผู้ประกอบการที่มีลักษณะชอบที่จะดำเนินการในความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายที่แตกต่างกัน หรือการสร้างโอกาสและปรับปรุงผลลัพธ์ด้วยตนเองโดยปราศจากข้อกำหนดจากภายนอก และยังบ่งบอกถึงบุคคลนั้นมีความสามารถและพร้อมที่จะทำงานนั้นอย่างเต็มความสามารถและเกินกว่าความคาดหวังในงานนั้น			
๒๑	การมองเห็นและคว้าโอกาส (Sees and acting on opportunities) เป็นการรับรู้ มองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส ประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป รวมถึงการพลิก			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
	วิกฤตเป็นโอกาส มองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ และใช้การเปลี่ยนแปลงในเกิดประโยชน์ เป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้บุคคลมีความตื่นตัวต่อข้อมูลและสามารถประมวลผลพิจารณาถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น			
๒๒	มีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี เพื่อสร้างความเข้าใจ ความต้องการของบุคคลหรือระหว่างบุคคล และนำมาซึ่ง การยอมรับ ความร่วมมือช่วยเหลือ ความรักใคร่นับถือ และความจงรักภักดี โดยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดียังเป็น การสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของบุคคลต่อผู้อื่น ตลอดจนสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วย			
๒๓	คุณธรรม จริยธรรม)Moral เป็น (ความสามารถในการปฏิบัติได้ตามที่ที่ตนพูดหรือในสิ่งที่สำคัญบนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีในการให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ หรือให้ความร่วมมืออย่างดี ตลอดจนเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของตน			

ที่	สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความคิดเห็น		เหตุผลเพิ่มเติม
		จำเป็น	ไม่จำเป็น	
๒๔	<p>ความมีวินัยในตนเอง) Self-control (เป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง รู้ ข้อ จำกัดของตนเอง สามารถรับฟัง ข้อคิดเห็น คำวิจารณ์ มีความรับผิดชอบ ต่อความกดดัน รวมถึงการมีวินัย ทางการเงิน มีการประหยัดอดออม ใช้จ่ายตามความเหมาะสม และสามารถจัดการการเงินของตนเองอย่างเคร่งครัด</p>			
๒๕	<p>ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความสามารถในการรักษาความ สอดคล้องระหว่างการกระทำ พฤติกรรม และคำพูด เป็นการลงมือปฏิบัติอย่าง ตั้งใจไม่ทิ้งงานกลางคัน รวมถึงการ รับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเอง ซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม</p>			
๒๖	<p>ความสามารถในการปรับตัว)Social mobility) เป็นความสามารถในการ ปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือ สถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อ ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม โดยไม่ปล่อยให้ไปตามสิ่งที่ควบคุม ไม่ได้หรือโชคชะตา</p>			

จากตารางข้างต้นท่านคิดว่ายังมีสมรรถนะใดที่มีผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง

ด้วยคณะผู้วิจัย มีความประสงค์ที่จะสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ หรือนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ประกอบการ เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาต่อไป ในกรณีนี้ คณะผู้วิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามต่างๆ ในแบบบันทึกนี้ตามความจริง โดยข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่เกิดผลกระทบทางลบใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพ / ตำแหน่ง ผู้ประกอบการ

ลักษณะ / ประเภทการประกอบการ.....

ระยะเวลาการประกอบการ ปี

นักวิชาการ

สถานภาพ / ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน / หน่วยงาน.....

ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ประกอบการ

สถานภาพ / ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน / หน่วยงาน

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

๕ หมายถึง สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในระดับมาก

๓ หมายถึง สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในระดับน้อย

๑ หมายถึง สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	การบริหารจัดการการเงิน					
๒	การจัดการทางธุรกิจ					
๓	การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของตนเอง					
๔	การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ					
๕	การดำเนินงานหรือประกอบธุรกิจ					
๖	การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน					
๗	การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล					

ข้อ	พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๘	การสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความสนใจของบุคคลทั่วไป					
๙	ความเข้าใจงานหรือธุรกิจที่ทำ					
๑๐	ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน					
๑๑	ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ					
๑๒	ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)					
๑๓	ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบทางธุรกิจ (Business Concept & Model)					
๑๔	ความรู้เกี่ยวกับการสร้าง ECO System (การรวมตัว พึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือ เกื้อหนุน ส่งเสริม สนับสนุนในกลุ่มธุรกิจ)					
๑๕	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริการ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่					
๑๖	การนำเสนองานทางธุรกิจ					
๑๗	การสนองต่อความต้องการของบุคคล					
๑๘	ความรู้ด้านการตลาด					
๑๙	ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค					
๒๐	ความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (ขายใคร เพื่ออะไร ตอบโจทย์กับใคร)					
๒๑	การนำหรือควบคุมการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
๒๒	การจัดการกับความขัดแย้ง					
๒๓	วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว					
๒๔	การมองหา ค้นคว้าหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ					
๒๕	การแสวงหาความรู้ แนวคิดใหม่จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ					
๒๖	การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน					
๒๗	การสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังและความมุ่งมั่น					
๒๘	การติดตาม ดูแลผู้ปฏิบัติงาน					
๒๙	การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือ ทรัพยากรอื่นๆ)					

ข้อ	พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๓๐	การมีกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ					
๓๑	การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม					
๓๒	การรับฟังข้อมูลทางธุรกิจจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยความตั้งใจ					
๓๓	การตั้งคำถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาธุรกิจ					
๓๔	การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์					
๓๕	การถ่ายทอดแนวคิด นโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมต่างๆ ในกับบุคคลที่ติดต่อเกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการทำงาน					
๓๖	การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่างๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์					
๓๗	การสื่อสารภาษาที่ ๓					
๓๘	ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร					
๓๙	การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน					
๔๐	การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก					
๔๑	การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน					
๔๒	การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม					
๔๓	การสร้างและรักษาความสัมพันธ์หรือเครือข่าย					
๔๔	การติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่เป็นประโยชน์ในการทำให้บรรลุผลสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด					
๔๕	การสร้างสรรค์งานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด					
๔๖	การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท					
๔๗	การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่					
๔๘	การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)					
๔๙	ความคิดริเริ่มที่จะทำ ปรับปรุง และพัฒนา					
๕๐	การยอมรับสถานการณ์ต่างๆ และความแตกต่างที่เกิดขึ้น					
๕๑	การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ					

ข้อ	พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๕๒	การเรียนรู้จากความล้มเหลว ผิดพลาด					
๕๓	การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น					
๕๔	การสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อสนับสนุนตนเองให้กลับมายืนต่อได้					
๕๕	การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว					
๕๖	การตัดสินใจแก้ปัญหาบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่					
๕๗	ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน					
๕๘	ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์					
๕๙	ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน					
๖๐	การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น					
๖๑	การทำงานได้ด้วยตนเอง					
๖๒	การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ					
๖๓	การกล้ายืนยั้นในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น					
๖๔	การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน					
๖๕	ความอดทนต่อความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน หรือความเข้ากันไม่ได้ โดยมองว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าสนใจ					
๖๖	การรับมือกับความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้					
๖๗	การลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดจากความเสี่ยง					
๖๘	การรับมือกับความท้าทายใหม่ด้วยทัศนคติที่มีความมั่นใจในตนเองบนพื้นฐานความเป็นไปได้					
๖๙	การตัดสินใจในสถานการณ์คับขัน หรือไม่ล่าช้าจนเสียประโยชน์					
๗๐	ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้					
๗๑	ความกล้าแสดงออก					
๗๒	ความมั่นใจในตนเอง					

ข้อ	พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๗๓	การนำประสบการณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตมาเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้					
๗๔	การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง					
๗๕	การศึกษา เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต					
๗๖	การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด					
๗๗	การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน					
๗๘	การมีพลังในการทำงานและมีแรงจูงใจในการผลักดันให้ดำเนินการใดก็ได้ก็ตามให้เกิดความสำเร็จ					
๗๙	การทำงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
๘๐	การมองหาหนทางทางธุรกิจ					
๘๑	การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน					
๘๒	การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน					
๘๓	การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว					
๘๔	การมองเห็นถึงเงื่อนงำที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์					
๘๕	การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป					
๘๖	การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่					
๘๗	การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น					
๘๘	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
๘๙	การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล					
๙๐	การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น					
๙๑	การให้เกียรติผู้อื่น					
๙๒	การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม					
๙๓	การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม					

ข้อ	พฤติกรรมตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๙๔	ความซื่อสัตย์สุจริต					
๙๕	ความรับผิดชอบ					
๙๖	การควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกทั้งทางร่างกายและ อารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม					
๙๗	การมีวินัยทางการเงิน (การจัดการการเงิน, การประหยัดคอดออม)					
๙๘	การรักษาความสอดคล้องระหว่างการกระทำ พฤติกรรม และคำพูด					
๙๙	การลงมือปฏิบัติอย่างตั้งใจไม่ทิ้งงานกลางคัน					
๑๐๐	การรับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเองซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
๑๐๑	การปรับตัวให้เข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คน และสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม					

แบบสอบถามความคิดเห็นกรอบตัวชีวิตสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง

ด้วยคณะผู้วิจัย มีความประสงค์ที่จะสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผู้สอนระดับอาชีวศึกษา และผู้สอนระดับอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียน การสอนอย่างน้อย ๕ ปี เกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนากรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาต่อไป ในการนี้ คณะผู้วิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามต่างๆ ในแบบบันทึกนี้ตามความจริง โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่เกิดผลกระทบทางลบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

เพศ ๑. ชาย

๒. หญิง

หน่วยงาน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา

สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด และให้คำอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				คำอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา	
ทักษะ: การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง						
๑	การพลิกวิกฤต หรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่					
๒	ความแข็งแกร่ง และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้					
๓	การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว					
๔	การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน					
๕	การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพใน					

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				คำอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา	
	การทำงาน					
๖	การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป					
๗	การติดตาม ประมวลผล พิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น					
๘	การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาสและใช้ให้เกิดประโยชน์					
๙	การยอมรับ และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด					
๑๐	การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน					
๑๑	วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว					
คุณลักษณะส่วนบุคคล: บุคลิกภาพ						
๑	การให้เกียรติผู้อื่น					
๒	การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม					
๓	การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม					
๔	การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม					
๕	การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผู้คนและสื่อ					

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				คำอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา	
	ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม					
๖	การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น					
คุณลักษณะส่วนบุคคล: การจัดการตนเอง						
๑	การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน					
๒	การทำงานได้ด้วยตนเอง					
๓	การกล้ายืนยั้นในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น					
๔	การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม					
๕	การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ					
๖	ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์					
๗	การตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนในความเป็นไปได้และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น					
๘	ความเข้าใจในปัญหาที่มีความแตกต่างกัน					
๙	การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา					

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				คำอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา	
	บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ)					
ความรู้: การจัดการองค์กร						
๑	ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาดและการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)					
๒	การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน					
๓	ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค					
๔	ความรู้ทางบัญชี ภาษี และกฎหมายทางธุรกิจ					
๕	การรู้เท่าทันความต้องการหรือความนิยมของผู้บริโภค (In Trend)					
๖	ความรู้ด้านการตลาด					
๗	การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน					
๘	การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก					
๙	ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร					

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				คำอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา	
๑๐	การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่					
ทักษะ: การทำงานร่วมกับผู้อื่น						
๑	การนำหรือชี้นำผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน					
๒	การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่าง ๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์					
๓	การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ					
๔	การจัดการกับความขัดแย้ง					
๕	ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน					
๖	การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์					
ความรู้: พื้นฐานธุรกิจ						
๑	การบริหารจัดการการเงิน					
๒	การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน					
๓	การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล					
๔	การจัดการทางธุรกิจ					
๕	การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ					

ข้อ	ตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				คำอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับของท่าน
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอาชีวศึกษา	ระดับอุดมศึกษา	
ทักษะ: การประยุกต์องค์ความรู้						
๑	การสร้างสรรคงานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด					
๒	การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว					
๓	การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริษัท					
๔	การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง					
๕	ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน					

**แบบสอบถามความคิดเห็น คู่มือตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา**

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คู่มือตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา โดยมีข้อคำถามมีทั้งหมด ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

ในการนี้ คณะผู้วิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามนี้ตามความจริง โดยข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่เกิดผลกระทบทางลบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

- วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
- ตำแหน่งทางวิชาการ ครูผู้ช่วย ครู คศ.๑ ครู คศ.๒ ครู คศ.๓
- อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์
- หน่วยงานที่สังกัด สถานศึกษาระดับประถมศึกษา
- สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา
- สถาบันอุดมศึกษา

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

รายการประเมิน	ความคิดเห็น
๑. ปก	
๒. คำนำ	
๓. สารบัญ	

รายการประเมิน	ความคิดเห็น
๔. ส่วนเนื้อหา (หน้าที่ ๑ - ๑๒)	
๕. ภาพรวมทั้งเล่ม	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชีวิตสมรณะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาตัวชีวิตในช่องตัวชีวิตพฤติกรรม แล้วทำเครื่องหมาย ลง ในส่วน
ของผลการประเมินตามเกณฑ์ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมทั้งให้แนวทางแก้ไข และ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เกณฑ์การประเมิน ตัวชีวิตที่ดี และ เอนก พ ๒๕๖๑ ,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) .อนุ
กุลบุตรดังนี้ (๒๕๕๖ ,

๑มีความตรง สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้ .

๒มีความไว สามารถแสดงความแตกต่างได้แม้ว่าสถานการณ์ที่วัดจะเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยก็ .

ตาม

๓ มีความเฉพาะเจาะจง .จะเปลี่ยนแปลงก็แต่เฉพาะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นโดยตรง
เท่านั้น

๔มีความเชื่อถือได้ ค่าที่ได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพควรจะสอดคล้องกัน ถ้าวัดในสิ่งเดียวกัน .

ไม่ว่าผู้วัดจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม

๕เป็นตัวแปรสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงที่บ่งชี้ลักษณะของประเด็นการประเมินนั้น ๆ

๖มีลักษณะเป็นรูปธรรมที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ ซึ่งจะช่วยให้แนวทางในการเก็บรวบรวม .

ข้อมูล และการประเมินได้สะดวกขึ้น

๗ เป็นตัวแปรที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปทั้งผู้ใช้ผลประเมินและวิชาการประเมิน .ซึ่งจะสะดวกใน
การสื่อสารและเข้าใจตรงกัน

สมรรถนะ: ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบ คือ

๑. การจัดการองค์กร หมายถึง ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางวิชาการ และการทำงานที่เป็นระบบ มีขอบเขต มีโครงสร้างที่ชัดเจนของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Entrepreneur Mind Set (แนวคิดของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ การศึกษา คน การเงิน การตลาด และการขาย ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ)	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๒. การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. ความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภค	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๔. ความรู้ทาง บัญชี ภาษี และ กฎหมายทางธุรกิจ	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๕. การรู้เท่าทัน ความต้องการหรือ ความนิยมของ ผู้บริโภค (In Trend)	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๖. ความรู้ด้าน การตลาด	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๗. การมีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่ กำหนดไว้ร่วมกัน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๘. การคำนึงถึงประโยชน์ของทีมหรือของส่วนรวมเป็นหลัก	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๙. ความรู้เรื่องช่องทางการสื่อสาร	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๑๐. การคิดแบบเดิมบนแนวทางใหม่หรือสามารถสร้างแนวทางใหม่	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

๒. พื้นฐานธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูลหรือกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่อาจเป็นบุคคลหรือองค์การ เพื่อดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. การบริหารจัดการการเงิน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

๒. การบริหารจัดการและควบคุมต้นทุน	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๔. การจัดการทางธุรกิจ	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๕. การประยุกต์ใช้ความรู้ทางธุรกิจ	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

สมรรถนะ: ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือความถนัดในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลจากประสบการณ์ หรือ การฝึกหัด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. การพลิกวิกฤตหรือการมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเริ่มต้นสิ่งใหม่	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๒. ความแข็งแกร่งและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถและมุ่งสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่กำหนดไว้	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. การใช้ชีวิตที่สมดุลทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๔. การตั้งเป้าหมายความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๕. การปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๖. การประเมินโอกาสและไม่ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๗. การติดตามประมวลผลพิจารณาข้อมูลถึงโอกาสที่เกิดขึ้นก่อนคู่แข่งหรือบุคคลอื่น	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๘. การมองเห็นถึงเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงหรือโอกาส และใช้ให้เกิดประโยชน์	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๙. การยอมรับและไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและข้อผิดพลาด	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๑๐. การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือบุคคลที่มีความแตกต่างกัน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๑๑. วิธีการพูดเพื่อโน้มน้าว	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

๒. การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพความแตกต่างของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ตั้งใจช่วยเหลือ ประนีประนอมเพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย และรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. การนำหรือชี้แนะผู้อื่นในการปฏิบัติหรือดำเนินการต่างๆ ให้ไปในทิศทางที่ชัดเจน	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๒. การโน้มน้าว ชักจูงบุคคลต่างๆ ผ่านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือประกอบธุรกิจ	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๔. การจัดการกับความขัดแย้ง	☐ ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครอบคลุมเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๕. ความสามารถใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๖. การแสดงความคิดเห็นทางธุรกิจอย่างสร้างสรรค์	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

๓. การประยุกต์องค์ความรู้ หมายถึง การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. การสร้างสรรคงานเพื่อเชื่อมโยงหรือตอบสนองต่อความต้องการหรือช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ในตลาด	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๒. การปรับตัวและเปลี่ยนทิศทางในการก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. การผลิตงานใหม่ที่เหมาะสม เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของบริบท	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๔. การแสวงหาแนวทางการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๕. ความเข้าใจเทคนิคการปฏิบัติงาน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

สมรรถนะ: คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมหรือการคิดที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลที่ตอบสนองต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๒องค์ประกอบ คือ

๑. บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างไปจากบุคคลอื่น แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยบุคลิกภาพสามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้ ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. การให้เกียรติผู้อื่น	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๒. การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. การปฏิบัติตนบนพื้นฐานตามหลักศีลธรรม	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๔. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๕. การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงผู้คนและสื่อต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๖. การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

๒. การจัดการตนเอง หมายถึง วิธีการ ทักษะ และยุทธศาสตร์ที่บุคคลใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การตัดสินใจ การมุ่งเน้น การวางแผน การจัดกำหนดการ การติดตามงาน การประเมินตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีตัวชี้วัดพฤติกรรม ประกอบด้วย

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. การรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๒. การทำงานได้ด้วยตนเอง	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๓. การกล้ายืนยันในความคิด มุมมอง หรือสิทธิของตนโดยไม่คุกคามสิทธิของผู้อื่น	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๔. การค้นหาเส้นทางที่มุ่งสู่เป้าหมายที่เร็วและสามารถใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๕. การนำตนเองไปสู่โอกาสทางธุรกิจ	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๖. ความยืดหยุ่นในการเอาชนะหรือผ่านสถานการณ์	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ตัวชี้วัดพฤติกรรม	ผลการประเมินตามเกณฑ์	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๗. การตัดสินใจ อย่างอิสระบน พื้นฐานความ เข้าใจที่ชัดเจนใน ความเป็นไปได้ และความ รับผิดชอบที่ เกิดขึ้น	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๘. ความเข้าใจใน ปัญหาที่มีความ แตกต่างกัน	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	
๙. การเข้าถึงและ ใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรที่มีอยู่ (เวลา บุคคล เงิน หรือทรัพยากรอื่น ๑)	☐ ครบตามเกณฑ์ทั้ง ๗ ข้อ ☐ ไม่ครบตามเกณฑ์ โดยขาดเกณฑ์ข้อ..... แนวทางแก้ไข.....	

ประวัติผู้เขียน

หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ – สกุล ดร.ถวิกา เมฆอัครกรณ์ ตำแหน่ง อาจารย์

หน่วยงานที่สังกัด ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ สาขาวิชาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์

เลขที่ ๕๐ ถนนงามวงศ์งาน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๙๐๐

ที่อยู่ทำงาน สาขาวิชาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

เลขที่ ๕๐ ถนนงามวงศ์งาน เขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๙๐๐

หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖๓-๘๒๖๒๖๓๕ โทรสาร - E-mail: fedutim@ku.ac.th

ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – สกุล ดร. นารท ศรีละโพธิ์ ตำแหน่ง อาจารย์

หน่วยงานที่สังกัด ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

เลขที่ ๕๐ ถนนงามวงศ์งาน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๙๐๐

ที่อยู่ทำงาน สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

เลขที่ ๕๐ ถนนงามวงศ์งาน เขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๙๐๐

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒-๕๗๙-๗๑๑๔, ๐๒-๕๗๙-๓๙๙๓ โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๓๔๖

หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๗-๙๙๗๘๔๙๘ E-mail: nart.s@ku.th